

Jpravništvo: Ljubljana, Anafjeva 4
 — telefon števil 3122, 3123, 3124, 3125, 3126
 Glavni oddelki: Ljubljana, Selenburgova ul. — tel. 3492 in 2492
 Družnica Maribor: Grajski trg št. 7, telefon št. 2455
 Družnica Celje: Kocenova ulica, telefon št. 190
 Računi pri ošči ček zavodih: Ljubljana št. 11.842, Praga št. 78.180, Wien št. 105.241

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
 Naročnina znaša mesečno 25 din.
 Za inozemstvo 40 din.

Uredništvo:
 Ljubljana, Knafjeva ulica 5, telefon 3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor, Grajski trg št. 7, telefon št. 2455; Celje, Strassmayerjeva ulica št. 1, telefon št. 65.

Rokopisi se ne vračajo.

JUTRO

Še en poskus za rešitev miru

Včeraj popoldne je Mussolini stavil posredovalni predlog, naj se takoj ustavijo poljsko-nemški boji ter skliče konferenca Poljske in velesil razen Rusije

Ljubljana, 2. sept.

Danes popoldne so bile oči sveta uprte v London in Pariz. Angleška in francoska zbornica sta se sestali. Naznanjeno je bilo, da sta veleposlanika Francije in Anglije snoči izvršila v Berlinu nekako ultimativno demaršo z zahtevo, da Nemčija umakne svoje čete s poljskega ozemlja. V slučaju nepovoljnega odgovora sta imela zahtevati svoje diplomatske listine in zapustiti London. Računalo se je, da bo nemški odgovor dan do danes popoldne in da bo verjetno negativen. In tako je ves svet pričakoval, da imamo še tekom nocojšnjega večera ali jutri evropsko konflagracijo.

Medtem se je seja angleškega parlamenta, ki se je sestala ob 3. odlagala od ure do ure. Od ure do ure so angleške radio-stanice naznanjale javnosti, da Nemčija še ni odgovorila. Proti 6. zvečer se je razširila v Londonu in Parizu senzacionalna vest. Mussolini je nastopil kot posrednik v trenutku, ko se je zdelo, da so vsa diplomatska sredstva že izčrpana in da imajo besedo le še topovi. Mussolini je predložil ustavitelj sovražnosti na vzhodu in sklicanje peterih neposredno zainteresiranih držav: Nemčije, Poljske, Italije, Anglije in Francije na konferenco, ki bi naj rešila poljsko-nemški spor. V Mussolinijevem predlogu sta dva elementa, ki sta načelnega značaja. Prvo: Nemci bi v slučaju sprejetja tega predloga ostali v posesti že zavzetega poljskega ozemlja, drugo: sklicanje konference bi imelo za predpostavko, da se priznajo Hitlerjeve zahteve kot osnova za pogajanja. Kar senzacionalno je tudi dejstvo, da Mussolini ne predvideva udeležbe Rusije.

Anglija in Francija visoko cenita italijanske napore, da se še v zadnjem trenutku očuva mir ali očitno odklanjanje možnosti novega Münchena. Zato sta sicer pozdravili Mussolinijev predlog, toda vezali sta svoj pristaneč očitno v sporazumu s Poljsko na zelo jasne predpogoje. Ne samo ustavitelj sovražnosti, temveč takojšnja umaknitev nemških čet preko nemške državnice meje, tako se glasi odgovor. Francija in Anglija dostavljata, da tudi že izvršene priključitve Gdanska k nemškemu rajhu ne moreta priznati. Konferenca je mogoča, toda le, če jo Poljska želi in s predpostavko, da se na njej eventualno doseženi sporazum postavi pod mednarodno garancijo.

Kakor je videti gredo angleško-francoski protipredlogi na obnovitev stanja pred priključitvijo Gdanska in pred izročitvijo nemškega predloga za sporazum s Poljsko.

Nastaja vprašanje, ali je Italija stala svoj predlog iz lastne pobude, ali v sporazumu z Nemčijo. V prvem primeru bi smeli pripisati italijanski pobudi senzacionalen pomen, kajti ž njo je zvezano prestižno vprašanje Italije in bi neuspeh te akcije gotovo ne ostal brez posledic za italijansko-nemško sodelovanje. V drugem primeru bi šlo za posredovanje predvsem odločilnega značaja.

Mussolinijev predlog je bil svedca dostavljen tudi nemški vladi. Berlinski odgovor do poznih večernih ur še ni bil znan.

Anglija in Francija pa sta medtem v stikih, da določita termin, do katerega bosta zahtevali nemški umik s poljskega ozemlja. Šele po tem umiku bi Nemčijo in Poljsko, seveda pa v obliki, ki naj varuje življenjske interese Poljske in prevzeta jamstva, kakor je to angleška vlada od vsega začetka zahtevala.

Danes je angleška vlada objavila »Belo knjigo« z dokumenti o pogajanjih med Londonom in Berlinom v dneih od 22. do 31. avgusta tega leta. V njih angleška vlada z dokumenti ugotavlja, da niti njej niti poljski vladi nemški predlogi za mirno ureditev spora niso bili sporočeni na način, da bi se še mogla začeti neposredna pogajanja med Berlinom in Varšavo, ker je veleposlanik Henderson prejel pismen dokument o njih šele nekaj hipov pred njih objavo po nemškem radiu v četrti večer, ko jih ni mogel več sporočiti v Varšavo, ker so bile med tem telefonske zveze s Poljsko že prekinjene.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

London, 2. septembra
 Ob 19.40 je govoril v lordski zbornici zunanji minister lord Halifax, ki je dejal:

Angleška in francoska vlada doslej na svoje svarilne predloge, ki sta jih dostavili snoči nemški vladi, še nista prejeli nobenega odgovora. Mogoče je, da je ta odložitev odgovora v zvezi s predlogom, ki ga je stavila italijanska vlada, da naj namreč sovražnosti takoj prenehajo in da naj se sestane takoj konferenca Anglije, Francije, Italije, Nemčije in Poljske. Cenimo italijanski predlog, toda ne moremo sodelovati na konferenci, dokler je v teku nemška invazija na Poljsko in bombardiranje poljskih mest. Nemčija stremi za enostransko ureditvijo spora potom sile. Angleška vlada bo morala preiti k akciji, če se Nemci takoj ne umaknejo s Poljske. Angleška vlada je v konzultaciji s francosko vlado glede določitve časa, do katerega mora zvedeti, ali je Nemčija voljna, da se umakne. Če se Nemci umaknejo, je Anglija pripravljena še vedno smatrati, da je pozicija ista, kakor pred prekoračenjem poljske meje. Potem so odprta vrata za diskusijo med Nemčijo in Poljsko v obliki, ki naj varuje življenjske interese Poljske in prevzete garancije. Če hočeta Nemčija in Poljska, da druge sile sodelujejo pri diskusiji, smo pripravljeni to odobriti. Ne priznamo veljavnosti in osnovanosti odločitev o priključitvi Gdanska, kakor tudi ne nemške akcije v tej smeri. Nemška akcija je zadnji korak v enostranskem porabljanju mednarodnih instrumentov. Glede Gdanska so brezpogojno potrebna samo pogajanja.

Lord Halifax je končal izjavo, da bo mogel dati jutri na ponovni seji zbornice izčrpnjšo izjavo.

Enako izjavo je podal ministerski predsednik Chamberlain zvečer tudi na seji spodnje zbornice.

Potek sej v Londonu

London, 2. sept. br. V Foreign office so danes ves dopoldan neestrno pričakovali odgovor nemške vlade na včerajšnje angleško demaršo. Pričakovali so namreč, da bo prispel odgovor že dopoldne, da ga bo angleški ožji kabinet lahko še pred sejo obeh zbornic proučil in da bosta potem Chamberlain in Halifax v parlamentu lahko podala končne izjave o odločitvi Velike Britanije glede na vojno med Poljsko in Nemčijo. Odgovora pa dopoldne še ni bilo. Zaradi tega se je tudi zasedanje obeh zbornic nekoliko zavleklo.

Medtem je imel ministerski predsednik Chamberlain danes dopoldne daljša razgovora z ministrom Samuelom Hoareom in namestnikom obolevlega voditelja delavske opozicije Attleeja, Greenwooda. Ob 11. dopoldne je prišel na Downing Street tudi zunanji minister lord Halifax. Minister za domovino Inskip pa je v dopoldanskih urah zastopnike dominionov informiral o včerajšnji demarši v Berlinu in o položaju, ki je nastal po njej. Chamberlain je pozneje sprejel tudi kanadskega ministrskega predsednika Mackenzieja, ki mu je sporočil, da je kanadska vlada izdala glede na splošno vojno nevarnost v Evropi in na nje, da se tudi Anglija zaplete vanjo, enake ukrepe, kakor jih je izdala l. 1914. Kanada bo tudi tokrat trdno ob strani matične države.

Ob 15. se je sestala poslanska zbornica. Dnevnega reda in interpelacij ni bilo. Takoj spočetka bi moral ministerski predsednik Chamberlain podati napovedano izjavo o mednarodnem položaju in predvsem o rezultatu angleške demarše v Berlinu. To pa se ni zgodilo, nego je notranji minister John Simon izjavil, da bo ministerski predsednik govoril šele pozneje.

Tudi v gornji zbornici zunanji minister Halifax ni podal enako napovedane izjave, nego je kratko dejal, da še nima zbranih vseh informacij in da bo zaradi tega govoril pozneje. Seja gornje zbornice je bila odgodena do poznega popoldneva.

Vatikan še ni opustil vseh nad

Vatikan, 2. septembra. AA. (Havas). Zadnji dogodki so izzvali bolesten odmev v Vatikanu. Vse do zadnjega trenutka se je papež nadejal miroljubne rešitve krize

Portugalska vlada bo zato poskrbela, da se bo portugalska nevtalnost strogo čuvala ter da bosta vladala v Portugalski mir in red.

Razpoloženje v Nemčiji

Monakovo, 2. sept. br. V nemških političnih krogih mnogo ugibajo o nadaljnjem razvoju položaja, posebno po včerajšnjih demaršah angleškega in francoskega poslanika v Berlinu, na kateri nemška vlada do danes opoldne,

kakor poročajo iz Berlina, še ni odgovorila. Zunanji minister Ribbentrop je namreč obe noti predložil kancelarju Hitlerju, da sam odloči, kakšen naj bo odgovor obema zapadnima velesilama.

Razpoloženje v Nemčiji pa precej jasno kaže današnji uvodnik »Münchener Neueste Nachrichten«, ki pravi: Politični razvoj prihodnjih dni bo pokazal, ali se bo Anglija odločila za poskus vojne z Nemčijo. Nikoli se nismo merili z Veliko Britanijo in se tudi sedaj ne; če pa nam bi bila vojna vsiljena, se bomo hladnokrvno borili.

Hitler še ni odgovoril

Angleška in francoska vlada danes še nista dobili odgovora na svojo zahtevo po umaknitvi nemških čet iz Poljske

Berlin, 2. sept. c. Francoski poslanik Coulondre je izročil zunanjemu ministru Ribbentropu protestno noto proti vpadu nemških čet na Poljsko snoči ob 22. Ribbentrop je ustmeno sporočil angleškemu in francoskemu poslaniku, da Nemčija odklanja odgovornost za napad na Poljsko, katero ji očitata angleška in francoska vlada. Glede dokončnega odgovora pa je izjavil Ribbentrop, da mora note najprej predložiti kancelarju Hitlerju.

London, 2. sept. v. (ob 14.) Doslej še ni nemška vlada odgovorila na angleško in francosko noto. Prav tako poslanik Henderson še ni zahteval potnega lista.

Berlin, 2. sept. c. Poljski poslanik Lipski je zjutraj odpotoval iz Berlina in zapustil Nemčijo. Osebie poljskega poslanstva je zaenkrat ostalo v Berlinu.

Varšava, 2. sept. c. Odpravnik poslov nemškega veleposlanstva v Varšavi je zahteval svoj potni list Na prošnjo nemške vlade je holandska vlada prevzela za-

ščito nemških interesov na Poljskem, zaščito poljskih interesov v Nemčiji pa švedska vlada.

Ruska vojaška misija v Berlinu

Berlin, 2. sept. p. Kakor poroča »United Press«, je prišla ob 18.45 v Berlin ruska vojaška misija, v kateri je šest višjih oficirjev. Prispela je z letalom iz Moskve preko Švedske ter je pristala na letališču Tempelhofu, kjer jo je sprejel državni podtajnik Wermann. Ruski oficirji so se s svojimi nemškimi spremljevalci odpravili z letališča v petih avtomobilih. Ko so se peljali mimo kancelarske palače na Wilhelmstrasse, jim je straža izkazala vojaško čast, velika množica pa jih je pozdravljala z dviganjem rok.

Položaj na bojiščih

Nemci počasi prodirajo v poljsko ozemlje

Varšava, 2. septembra. AA. (Pat) Sporočilo št. 1. štaba vrhovnega poveljstva se glasi:

Dne 1. septembra 1939 so Nemci v prvih jutranjih urah z nepričakovanim napadom letalstva in čet prodrli na našo ozemlje brez predhodne vojne objave. Akcija nemškega letalstva je bila sledeča: Nemsko letalstvo je izvršilo več napadov na važnejše točke na vsem poljskem ozemlju. Nemški letalci so bombardirali mesta Avgustov, Novi Dvor, Ostrov, Tczew, Puck Zambrov, Radomsko, Torun, Tunel, Krakov, Grodno, Trzedinjo, Gdincjo, Jasio, Tomasov, Mazovjecki in Katovice. V bombardiranih mestih je bilo med civilnim prebivalstvom več mrtvih in ranjenih. Pri Kutnu so nemška letala bombardirala in streljala s strojnimi in na vlak, ki služi evakuaciji prebivalstva. V Grodnu je bila požakovana katoliška cerkev, v Sjalapodlaski pa je bila zadeta pravoslavna cerkev. Poročila o poznejših bombardiranjih še dalje prihajajo.

Iz Gdanska se vršijo močni letalski napadi na Gdincjo, ki je bila včeraj pod ognjem bomb. Včeraj je bilo skupno sestreljenih 16 sovražnih letal, poljske izgube pa znašajo samo dve letali.

Istočasno z zračnimi napadi se je začela tudi akcija nemških čet na raznih obmejnih točkah. Nemške čete so na več krajih prodrle na poljsko ozemlje. V toku naše akcije smo napadli in s topovi razbili blindiran sovražni vlak, ga zajeli ter ujeli posadko. Istotako je bilo uničenih več sovražnih tankov. Ujeli smo večje število sovražnikov. V Gdanku so bili trije napadi sovražnikov na Westerplatte odbiti.

Drugo poljsko poročilo

Varšava, 2. sept. c. Opoldne je bilo izdano novo poljsko vojno poročilo, ki pravi, da so Poljaki danes v večji bitki pri Vielunu (obmejno mestece nasproti Vrtislave, uničili okoli sto nemških tankov. Po poljskih poročilih je doslej sestreljenih skupno 34 nemških letal.

Varšava, 2. septembra. AA. Pat: Do davi so nemške letalske sile izvršile 94 napadov na odprta mesta in vasi na Poljskem. Od tega je bilo 22 napadov izvršenih na mesta, ki štejejo čez 10.000 prebivalcev.

Okoli 6.10 je 6 nemških letal poletelo nad mesti Jedlice, Moderovka, Ivonica in Krosno, ob 6.20 že 15. Metala so plinske in žvižgalne bombe. Eno nemško letalo je bilo sestreljeno. Policija je aretirala tri nemške podčastnike ter jih predala vojaškimi oblastem. V pokrajini Moderovka sta bili sestreljeni dve nemški letali. V pokrajini Ivonica so nemška letala vrgla 12 bomb. Med 6. in 7. uro so bila nemška letala nad Plockom bombe so ubile 4 osebe, ranjenih pa je bilo 6. Porušena je bila tudi ena hiša. Ob 9.40 so tri nemška letala vrgla 55 bomb na mesto Varko.

Nemške uradne vesti

Berlin, 2. sept. AA. (DNB). Sporočilo glavnega poveljstva se glasi: Nemške čete so včeraj popoldne uspešno napredovale na vseh bojiščih. Tudi danes stalno napredujejo. Jablunkov je bil zavzet zelo hitro. Ko so stopile v akcijo letalske sile, je bilo več sovražnikovih letal prisiljenih, spustiti se na tla. Letala so izvršila več napadov na poljska letališča, ki so jih razrušila. Nemško letalstvo je danes bombardiralo Gdincjo, Krakov, Lodz, Lublin in Poznanj, kakor tudi mnogo železnih prog in postaj ter umikajoče se poljske čete. Uničenih je bilo mnogo poljskih letalšč. Poljsko letalstvo je bilo tako resno prizadeto, da je sedaj nemško letalstvo pripravljeno za nadaljnje akcije v obrambo Nemčije.

Koridor prerezan

Berlin, 2. sept. br. V nocošnjem vojnem poročilu pravi vrhovno poveljstvo nemške vojske med drugim, da so nemške čete na severu prodrle od zapada proti vzhodu do Gruzdača in dosegle reko Vloso ter se malone združile z vojsko iz Vzhodne Prusije. Potemtakem je poljska vojska v koridorju odrezana od ostalih poljskih vojnih sil na jugu.

Nov hud letalski napad na Varšavo

Pariz, 2. sept. c. Danes ob 17.05 je 20 nemških bombnikov izvršilo hud napad na Varšavo. Napad je trajal 25 minut. Letala so letela približno 1700 metrov visoko in so metala tudi zažigalne bombe. Niso še znani rezultati napada.

Varšava, 2. sept. c. Vlada je odredila evakuacijo žen in otrok iz Varšave.

Dnevno povelje maršala Rydza

Varšava, 2. sept. br. Vrhovni poveljnik poljske armade, maršal Rydz Smigly, je izdal na poljsko vojsko povelje, v katerem pravi med drugim: Nemci so napadli na vseh poljskih mejah. Poljska se brani. Ne morem se reči, kako dolga bo ta vojna, toda eno je jasno: Kljub vsem žrtvam, je končna zmaga Poljske in njenih zaveznikov izven vsakega dvoma.

Kardinal Hlond prezidentu Moscickemu

Varšava, 2. septembra. AA. Primas Poljske, kardinal Hlond, je poslal predsedniku poljske republike Moscickemu tole brzajavko: Poljska katoliška cerkev prosti Vsemogočnega, da naše junaške čete zmagajo v tej zgodovinski borbi za pravice Poljske in za njene politične in velike svobodine. Katoliška cerkev bo podpirala z vsemi svojimi silami napore naših vojakov za obrambo države.

HERRIOT IN DALADIER O POLOŽAJU

Silno ostra in odločna govora predsednika francoske zbornice gosp. Herriota in predsednika vlade Daladiera

Pariz, 2. sept. ac. Današnja seja parlamenta se je začela ob 15.10. Dvorana je bila nabito polna. V diplomatski loži je bilo opaziti poleg ostalih ameriškega, angleškega, poljskega, rumunskega in španskega veleposlanika Predsednik skupščine Herriot je prebral ukaz o sklicanju skupščine in senata in obvestil skupščino, da je vlada predložila načrt zakona, s katerim se odobravajo krediti za narodno obrambo. Nato je imel naslednji govor:

Ob tej uri polni razburjenja niso potrebni dolgi govori, da bi se poudarila volja in edinstvo, s katero se prežeta vsa francoska srca Po 20letnem naporu, ki pa ni zadoševal, da bi se popravila upoštevanja preteklega nemškega napada, se nahajamo sedaj pred novimi nevarnostmi.

Najvišja posredovanja, katera smo prisrčno in s hvalečnostjo sprejeli, so bila odklonjena. Poljska, s katero nas veže vsa preteklost, prenaša sedaj s svojo pravilno hrabrostjo udarec navadnega barbarstva. Pošiljamo ji žive in bratske izraze svoje solidarnosti.

Vlada, ki je za glavno točko svojega programa vzela borbo proti napadom, vlada, ki je še nedavno izjavila, da bo dala svojo pomoč vsem državam, ki se bore za svojo neodvisnost, ta vlada je podpisala s samim specialistom za napade pakt, ki je izkazal zgražanje pri vsakem poštenem človeku.

Francija se pred nevarnostjo nahaja dvignjenega čela in čiste vesti. Francija je dala dokaz za svojo veliko potrpežljivost. Britanski imperij in Francija sta kakor en mož, eno telo in ena duša. (V skupščini frenetično in dolgotrajno odobravanje.)

Ko je skupščina odklonila predlog poslanca Bergerea, da naj se seja proglasi za tajno, je stopil na govorniško tribuno predsednik vlade Daladier, ki so ga poslanci pozdravili s dolgotrajnimi vzkliki. Ministrski predsednik je prebral najprej poslanico predsednika republike Alberta Lebruna, da je v srednji Evropi izbruhnila vojna. Poljski in nemški narod bi se lahko pogajala, vendar pa je Nemčija brutalno napadla Poljsko. Velika Britanija in Francija sta se zaman trudili, da bi preprečili spopad. Spopad se bo nadaljeval, če ne bomo poslušali vesti človeštva. Francija je zvesta svojim obveznostim, odločna. Poslanica se končuje z besedami: »Bodimo složni! Živela Francija!« (Dolgotrajno slozkanje.)

Zatem je Daladier prebral naslednje vladino sporočilo:

Mladenici so se prijavili v polke in vajujejo naše meje. Zgled, ki so ga dali svetu, bi moral biti kazipot pri naših razpravah. Prizemimo, da se bomo pokazali njih vredne.

Se pred nekaj dnevi so nemške zahteve ogrožale mir. Vse miroлюбne sile so se zbrale k sodelovanju, da bi rešile mir na svetu. Nemčija jih je spreminila v nič.

Kriza je 31. avgusta dosegla svoj vrhunec. Ko se je Velika Britanija prizadevala, da bi Poljska sprejela načelo neposrednih pogajanj, je nemški minister odklonil sporočilo poljskega veleposlanika s izgovorom, da ni bil polnomočen in da je Poljska zavrnila nemške pogoje. To ni resnica, ker ti pogoji Poljski niti niso bili znani.

Skupščina je soglasno dala priznanje blagohotnim uslugam predsednika Rooseveltu za sklicanje konferenc in preprečenje vojne. Francija je združila vse pobude te vrste. Sam Daladier je izročil po Coulondru predloge za rešitev miru na svetu. Vam vsem je znan odgovor kancelarja Hitlerja. Pri tem se nočem zadrževati Chamberlain je neutrudljivo nadaljeval s prizadevanjem, da bi rešil mir. Jaz sem prav tako srečen, da morem dati priznanje plemenitim naporom italijanske vlade. (Zivahno odobravanje.) Če bo do prizadevanja za ohranitev miru ostala brez uspeha, bodo vsaj pokazala na tistega ki nosi odgovornost. Poljska, žrtve napada je prepričana, da ji bodo priskočili na pomoč svobodni ljudje. Če se bodo boji ustavili, če se napadalec vrne v svoje meje, če se bodo mogla začeti pogajanja, se bo francoska vlada prizadevala, da jih olajša. (Burno odobravanje.) Toda čas ne čaka. Francija in Velika Britanija ne bi mogli gledati uničenje prijateljskega naroda. (Soglasno odobravanje.) Napad na Poljsko je novo nasilno dejanje proti Angliji in Franciji. Gre tu za napad na Francijo Anglijo in Poljsko. Gre za nov korak Hitlerjeve diktature v podjarmljanju Evrope in sveta. (Dolgotrajno odobravanje.) Nemško-poljska pogodba obstoji že nekaj let. Nemčija ne okleva s njeno odpuščajo. Ona se obvezuje, da bo čuvala mir po nemško-poljskem sporu. Poznava takšne obljube. Po takšnih obljubah je nemška vojska vkorakala na Dunaj. In kaj je bilo s Schuschnigom. Vrgli so ga v ječo. Na isti način je Nemčija postopala tudi proti Češkoslovski. Osvojitelj Sudetskih Nemcev, — je govoril on — to so zadnje nemške zahteve. Tedaj je poskušal zvaliti odgovornost na žrtve, a kje so odgovornosti napadalca. Führer je kmalu nato obljubljal, da bo spoštoval nenapadno poročilo, sklenjeno s Poljsko Kadar je govoril o Hitlerju, tedaj je treba imeti pred očmi dejanja, ne pa njegove besede. (Zivahno odobravanje.)

Stalno smo ponavljali, da bomo v primeru napada izpolnili naše obveznosti do Poljske. Poljska je postala predmet najbolj nepravilnega in najsilovitejšega napada. Nista Francija in Velika Britanija državi ki bi mogle odrediti svoj podpis. Francoski in angleški narod morata priskočiti na pomoč Poljski. Če nemška vlada ne da zagotovila, da bo umaknila svoje čete, bosta Francija in Velika Britanija izpolnili svoje obveznosti do Poljske.

Kriza je 31. avgusta dosegla svoj vrhunec. Ko se je Velika Britanija prizadevala, da bi Poljska sprejela načelo neposrednih pogajanj, je nemški minister odklonil sporočilo poljskega veleposlanika s izgovorom, da ni bil polnomočen in da je Poljska zavrnila nemške pogoje. To ni resnica, ker ti pogoji Poljski niti niso bili znani.

Skupščina je soglasno dala priznanje blagohotnim uslugam predsednika Rooseveltu za sklicanje konferenc in preprečenje vojne. Francija je združila vse pobude te vrste. Sam Daladier je izročil po Coulondru predloge za rešitev miru na svetu. Vam vsem je znan odgovor kancelarja Hitlerja. Pri tem se nočem zadrževati Chamberlain je neutrudljivo nadaljeval s prizadevanjem, da bi rešil mir. Jaz sem prav tako srečen, da morem dati priznanje plemenitim naporom italijanske vlade. (Zivahno odobravanje.) Če bo do prizadevanja za ohranitev miru ostala brez uspeha, bodo vsaj pokazala na tistega ki nosi odgovornost. Poljska, žrtve napada je prepričana, da ji bodo priskočili na pomoč svobodni ljudje. Če se bodo boji ustavili, če se napadalec vrne v svoje meje, če se bodo mogla začeti pogajanja, se bo francoska vlada prizadevala, da jih olajša. (Burno odobravanje.) Toda čas ne čaka. Francija in Velika Britanija ne bi mogli gledati uničenje prijateljskega naroda. (Soglasno odobravanje.) Napad na Poljsko je novo nasilno dejanje proti Angliji in Franciji. Gre tu za napad na Francijo Anglijo in Poljsko. Gre za nov korak Hitlerjeve diktature v podjarmljanju Evrope in sveta. (Dolgotrajno odobravanje.) Nemško-poljska pogodba obstoji že nekaj let. Nemčija ne okleva s njeno odpuščajo. Ona se obvezuje, da bo čuvala mir po nemško-poljskem sporu. Poznava takšne obljube. Po takšnih obljubah je nemška vojska vkorakala na Dunaj. In kaj je bilo s Schuschnigom. Vrgli so ga v ječo. Na isti način je Nemčija postopala tudi proti Češkoslovski. Osvojitelj Sudetskih Nemcev, — je govoril on — to so zadnje nemške zahteve. Tedaj je poskušal zvaliti odgovornost na žrtve, a kje so odgovornosti napadalca. Führer je kmalu nato obljubljal, da bo spoštoval nenapadno poročilo, sklenjeno s Poljsko Kadar je govoril o Hitlerju, tedaj je treba imeti pred očmi dejanja, ne pa njegove besede. (Zivahno odobravanje.)

Naša poročila po polnoči

Kaj pravi Hitler na Mussolinijevo akcijo

V Italiji budna pripravljenost — Stališče Italije za primer evropskega konflikta še ni razčiščeno

Curih, 2. sept. z. »Exchange Telegraph« doznavajo iz dobro poučenega londonskega vira, da je kancelar Hitler pripravljen sprejeti Mussolinijev posredovalni predlog glede sklicanja konferenc petih velesil pod naslednjimi pogoji:

1. Nemčija bi vojaško izpraznila do sklicanja te konference zasedeno poljsko ozemlje, toda to ozemlje mora še nadalje ostati pod nemško upravo.
2. Poljsko vojaštvo mora takoj izprazniti poljski koridor. Šele na to bi se sklenilo premirje za dobo trajanja konference veseli.

»Exchange Telegraph« domneva, da je to najbrž tudi odgovor na zadnje angleško demaršo v Berlinu.

Curih, 2. sept. z. »Neue Zürcher Zeitung« piše, da se tudi iz pisanja današnjega italijanskega tiska ne da zanesljivo sklepati, kakšno stališče bo zavzela Italija, če se sedanji nemško-poljski konflikt razširi tudi na zapadno Evropo. Italijanski tisk se drži gesla, ki ga je izdala vlada, to je budna pripravljenost. Podprtvanja solidarnosti osi Rim-Berlin danes ni več opaziti v nobenem listu, bilo bi pa seveda preuranjeno izjavljati iz tega kake sklepe. »Popolo d'Italia« komentira Hitlerjevo zahvalno brzojavko Mussoliniju in naglašava, da je Hitler s tem priznal pomoč in podporo, ki jo je Italija doslej nudila Nemčiji. Njegovo zagotovilo v govoru v državnem zboru, da Nemčija nima nikakih sovražnih namenov proti Angliji in Franciji, bo po mnenju lista brez dvoma zelo povoljno vplivalo na javno mnenje obeh držav. Spriču tega smatra list za popolnoma logično, da Italija ni izdala dosejaj nikakršnih izrednih vojaških ukrepov.

»Corriere della Sera« pa piše, da bi bil sedaj brezpredmetno kritizirati postopanje ene ali druge države. Po menju lista Nemčija res nima nikakršnih sovražnih namenov napram Angliji. Oznabilno je, da so italijanski listi enako obirno, kakor so objavili Hitlerjev govor, objavili danes tudi Chamberlainovo izjavo v spodnji zbornici, da Anglija sploh ni vedela za nemške predloge. Podprtvanje tudi priznanje, ki ga je izrazil Chamberlain za miroлюбna prizadevanja Mussolinija.

Curih, 2. sept. z. Švicarski listi objavljajo obširne komentarje o dramatičnih dogodkih zadnjih dni. »Neue Zürcher Zeitung« piše, da je Nemčija s svojimi predlogi manevrirala tako, da bi mogla naprti vso odgovornost Poljski in predstaviti Nemčijo kot miroлюбno državo, ki postopa le v obrambi svojih interesov. Odločnost Anglije je berlinske kroge očitno presenetila. V domnevi, da bo London še nadalje okleval, je Nemčija razvila svoje oborožene sile v tolikšnem obsegu, da je umik sedaj brez izgube prestiža nemogoč.

»Basler Nationalzeitung« označuje nemške ukrepe za izraz skrajne nemočnosti, ki se je polastila berlinskih krogov od onega trenutka, ko so prišli do spoznanja, da oboroženi spopad ne bo ostal lokaliziran samo na Nemčijo in Poljsko, marveč da utegne izzvati splošen spopad. Ni dvoma, da je pri odločitvah Hitlerja igral veliko vlogo tudi nemško-ruski nenapadni pakt, toda glede vpliva tega pakta na bodoči razvoj si v Berlinu še niso na jasnem. Preradčan v prvi vrsti na zunanje-politični diplomatski uspeh, prihaja sedaj ta pakt v nemški notranji politiki do izraza kot vedno večja nevarnost za prestiž režima. »Basler Nachrichten« podprtvanje vlogo Italije. Italija je sicer proglasila svojo nevtralnost v nemško-poljskem sporu, toda ni še jasno njeno stališče za primer, da bi v ta konflikt posegli tudi Anglija in Francija. Vse kaže, da sedanja nevtralnost Italije ni dokončna in da se bo Italija odločila šele v onem trenutku, ko bo situacija v Evropi popolnoma razčiščena. Kakšna pa bo ta odločitev pa še v tem trenutku se ne da predvidevati.

Polnočna seja angleške vlade

London, 3. sept. c. O polnoči se je sestala angleška vlada k novi seji.

Mussolinijev predlog pred francosko vlado

Pariz, 2. sept. br. Nocoj ob 19.30 se je francoska vlada znova sestala v kabinetu ministrskega predsednika Daladiera. Seja je trajala do 21. ure. O njej je bil izdan komuniké, ki samo ugotavlja, da je ministrski svet proučil najnovejšo fazo mednarodnega političnega razvoja. Kakor zatrjuje, je francoska vlada solidarna z angleškim kabinetom.

Poljski poslanik Lukastewicz je bil danes ves dan v tesnih stikih s francosko vlado. Dvakrat je bil pri Daladieru nato pa še pri Bonnetu. Poslednjič se je oglasil v vojnem ministrstvu zvečer baš ko je imela vlada sejo.

Kakor poročajo iz Londona, je bil danes tudi tamkajšnji poslanik Raczinski pono-

vno v Foreign officeu in na Downing Streetu.

Odgovor iz Berlina na včerajšnje angleško in francosko demaršo še zmerom ni prispel, poročajo pa, da je bil za nocoj napovedan sestanek Ribbentropa s poslanikom Coulondrom in Hendersonom.

Kaj pravijo v Ameriki

New York, 2. sept. c. Nevtralni ameriški opazovalci skeptično presojajo zadnji mirovni poskus, ki sta ga danes v svojih govorih omenila Chamberlain in Halifax in so mnenja, da mora iz tega v najboljšem primeru nastati sličen položaj, kakor po lanskem monakovskem sporazumu. Opozarjajo pa tudi na to, da so se v Londonu zopet pojavili dvomi o stališču angleške vlade, ker določa pakt med Anglijo in Poljsko avtomatsko pomoč v primeru napada in ne govori o konzultaciji. Ne izključuje pa tudi možnosti, da hoče angleška vlada odločitev samo do jutrišnjega dne zavleči. Kot kurioznost navajajo ameriški opazovalci, da so se na današnji seji parlamenta za odločnice stališče Anglije zavzemali ravno člani levega krila parlamenta.

Nemško poročilo o uspehih na bojišču

Berlin, 2. sept. br. Vrhovno poveljstvo nemške vojske je izdalo nocoj daljše poročilo o današnjih vojnih operacijah na poljskih tleh. Nemške čete, ki so prekoračile slovaško mejo južno od gornješlezjskega industrijskega področja, so se približale Biali in zavzele Klec. Severno odtod je prekoračena poljska utrjena črta. Severno od industrijskega ozemlja se nemške čete približujejo reki Wart. Okolopi oddelek prodira severno od Censtohova na Radomsko. Wielun je zavzet. Drugi oddelek napreduje v smeri proti Sieradzu. Čete so prekoračile Braho in v Naglem pohodu prodirajo dalje ter so dosegle južno-zapadno Grudziadzsko reko Vislo. S tem je že skoraj dosežena zveza s četami, ki prodirajo iz Vzhodne Prusije. Poljski oddelki v severnem koridorju so odrezani od zaledja. Čiščenje tubolske ravni se nadaljuje. Iz Vzhodne Prusije prodirajoči oddelki so pridobili na ozemlju. Nemške čete prodirajo v smeri proti Przasnyszu.

Nemško letalstvo je izvršilo danes bliskovite udare na vojaške cilje na Poljskem. Številna poljska letala so bila v značilnih borbah uničena. Na danjli je bilo napadenih veliko število poljskih letališč, kakor pri Gdynji, Krakovu, Lodzu, Radovu, Demblinu, Brestu, Terespolu, Lublinu, Lucku in Varšavi, Okesiju in Poznanju. V hangarjih in pred njimi se nahajajoča poljska letala so zgorela. Uničenih je bilo tudi več najvažnejših železniških prog. Mnogo vojaških transportov se je iztirilo. Letala so bombardirala tudi umikajoče se poljske kolone.

Vojne ladje so pred Gdanskom dopoldne obstreljevale utrdbne in vojno luko na Halu. Mornariško letalstvo je večkrat bombardiralo Gdynjo.

Včerajšnji nemški letalski napadi

Varšava, 2. sept. br. Agencija Pat poroča: Davi sta bila v Varšavi dva letalska alarma, prvi ob 7.55, drugi ob 9.55. Napadov pa ni bilo. Zgodaj jutraj je bil napaden Lodz. Ena hiša je bila razdejana, 4 ljudje so bili ubiti, 6 pa jih je bilo ranjenih. Na Iwoniez so nemška letala vrgla 12 bomb. Ob 9.40 so tri nemška letala napadla Warko ob vrgla 55 bomb. Neki civilist je bil ubit, 3 so bili ranjeni. V bližini Tutuska je bilo neko nemško letalo sestreljeno. Vsi člani posadke so ostali pri življenju in so bili ujeti.

Popoldne je 20 nemških letal napadlo Varšavo. Napad je trajal od 17.05 do 17.30. Enakrtni bombniki so takoj pričeli bombardirati mesto. Poljska lovška letala so se takoj dvignila v višino 1500 m ter napadla nemške bombnike. Protiletalsko topništvo je še pred tem sestrelilo tri nemška letala v bližini Krakowa, 4 pa v bližini Gdynje.

V Varšavi je bilo popoldne ubitih več žensk in otrok. Neka bomba je zadelo otroško bolnico. Več otrok je bilo ubitih. V bližini Poznanja so nemška letala s strojnimi obstreljevala vlak, ki je bil poln civilstov. Več žena in starcev je bilo v njem ranjenih.

Poljski letalci nad Odro

Curih, 2. sept. z. »Neue Zürcher Zeitung« poroča da je bil snoč ob 19. v Berlinu letalski alarm, ki je prebivalstvo nemške prestolnice mnogo bolj jasno predočil resnost položaja, kakor pa nenadno sklicana seja državnega zbora. Šele iz tega je prebivalstvo

Nadaljevanje na 3. strani

Angleška „Bela knjiga“ o pogajanih

Angleška vlada je včeraj objavila vse dokumente, note in izjave ki se nanašajo na angleško-nemška pogajanja v dobi od 22. do 31. avgusta tega leta

London, 2. sept. br. V pretekli noči je bila objavljena angleška Bela knjiga o zadnjih pogajanjih med angleško in nemško vlado za ureditev poljsko-nemškega spora. Knjiga vsebuje daljši uvod, ki obeluje potek angleške diplomatske akcije ter 12 diplomatskih dokumentov, sestavljenih in odpravljenih v času od 22. do 31. avgusta t. l.

V uvodu Bele knjige ugotavlja angleška vlada med drugim, da je v noči dne 28. avgusta sporočila nemški vladi obvestilo iz Varšave, da so Poljski pripravljene pogajati se takoj z Nemčijo na paritetni osnovi. Nemška vlada ji je nato odgovorila, da zahteva naj pride poljski zastopnik z vsemi pooblastili nemudoma v Berlin k pogajanjem. Angleška vlada je že nekaj ur nato sporočila nemški po svojem poslaniku, da take njene zahteve, iz katere ne izhajajo niti osnove za sporazum, niti možnost paritetnih pogajanj, ni mogoče sprejeti. Istega dne namreč 30. avgusta popoldne, je poslanik Henderson izročil Ribbentropu odgovor angleške vlade na nemško noto od prejšnjega dne. Angleška vlada v njem sprejema na znanje, da je Nemčija pristala na angleške predloge in da je pripravljena pristati na direktno pogajanja s Poljsko. Nadalje ugotavlja da je nemška vlada v svoji noti sporočila, da je pripravljena povsem upoštevati življenjske interese in neodvisnost Poljske. Končno izraža ta angleška nota zadovoljstvo angleške vlade, da je nemška vlada na tak način pokazala svojo dobro voljo.

Ko je Henderson 30. avgusta zvečer izročil to noto nemškemu zunanjemu ministru Ribbentropu, mu je ta pokazal daljši dokument, ki je vseboval neke nemške zahteve nasroti Poljski Ribbentrop mu ga je v naglici prečital. Po vsej priliki so bili to oni predlogi, ki jih je nemška vlada naslednjega dne ob 21. uri objavila po radiu. Henderson je Ribbentropa opozoril na obveznost, ki jo je nemška vlada sprejela še prejšnjega dne, da je pripravljena pogajati se direktno s Poljsko ter upoštevati poljsko neodvisnost in življenjske interese. Ribbentrop pa mu je odvrnil, da je sedaj itak že vse prekasno, ker v Varšavi ni prišel noben pooblaščenec v Berlin.

Poljski poslanik je skušal naslednjega dne popoldne sporočiti nemski vladi, da je Poljska pripravljena na paritetni osnovi pogajati se z Nemci. Sprejet pa je bil šele pozno zvečer, ko so bili nemški predlogi po radiu že objavljeni in je nemška vlada tudi že ugotovila, da je na poljskega pooblaščenca čakala dva dni.

Nato so bili diplomatski odnosi med poljskim poslaništvom in nemško vlado prekinjeni. Hendersonova prizadevanja, da bi se stiki obnovili, so ostala brez uspeha.

Po tem uvodu se vrste v Beli knjigi dokumenti, razne note in ustne izjave. Prvi dokument vsebuje Chamberlainovo

pismo Hitlerju, v katerem naglašajo angleški ministrski predsednik, da bo Anglija svoje obveznosti do Poljske zvesto izpolnila. Angleška vlada je to naglasila, da ni nastal kak tragičen nesporazum, kakor se je to zgodilo l. 1914. Če bo potrebno, bo angleška vlada z vsemi svojimi oboroženimi silami Poljski pomagala. Ni mogoče, pravi Chamberlain v svoje pismu, predvideti, kako se bodo končale sovražnosti, ko se bodo že pričele. Nevarne pa so iluzije, da se bo vojna kmalu končala, čeprav bi se morda dosegel kakšen uspeh na eni ali drugi fronti. Pri vsem tem pa bi bilo mogoče vojno še preprečiti in urediti sporna vprašanja brez uporabe sile.

Hitler je nato angleškemu ministrskemu predsedniku sam odgovoril v dokumentu, ki je prav tako objavljen v Beli knjigi, da je namreč Nemčija pripravljena pogajati se za ureditev gdnjskega vprašanja in položaja v tako zvanem poljskem koridorju. Dva dni nato pa je izjavil poslaniku Hendersonu, da je pripravljen po ureditvi poljsko-nemškega spora staviti Angliji obširne ponudbe za občo ureditev položaja in da je pripravljen pristati tudi na omejitve oboroževanja.

Na to pismo in ustmeno izjavo nemške vlade je angleška vlada odgovorila 28. avgusta z noto, v kateri ugotavlja, da je pripravljena po mirni ureditvi nemško-

poljskega spora pogajati se z Nemčijo ostalih vprašanjih. Hkratu pa je v svoji noti nemško vlado opozorila, da za nobeno ceno ne bo sprejela obsežnih ponudb od Nemčije, če bi se ne odpravila silebrno nevarnost za katerokoli drugo državo, ki ji je Anglija dala svoja jamstva. Vse problem tiči v načinu ureditve spornih vprašanj in v metodi, po kateri naj se ta vprašanja uredijo. V noti je še dodala, da bi bila potrebna za ureditev teh vprašanj direktna pogajanja med Nemčijo in Poljsko na osnovi ohranitve bistvenih poljskih interesov. Varšava ji je že sporočila, da je pripravljena pogajati se na taki osnovi.

Hitler je odgovoril na angleško noto naslednjega dne. V dokumentu, ki je prav tako objavljen, je izjavil, da je nemška vlada pripravljena pogajati se direktno s Poljsko na osnovi svojih zahtev. V noti Hitler tudi sporoča, da je nemška vlada dobila na podlagi angleške note najboljši vtis, zato naj poljska vlada pošlje v Berlin svojega zastopnika na pogajanja. Nemška vlada mu bo stavila pogoje, ki bodo za Poljake sprejemljivi.

Toda že istega večera je bil Henderson postavljen pred nova dejstva. Sporočene so mu bile nemške osnove za pogajanja in obenem, da čas za pogajanja itak že poteka.

Turčija bo izpolnila vse svoje obveznosti

Važna seja turške vlade — Turčija trdno na strani Anglije in Francije

Ankara, 2. sept. br. Danes je imela turška vlada pomembno sejo. Na njej so razpravljali o položaju, ki je nastal spriču poljsko-nemške vojne in o sponemici angleškega vladarja prezidentu Ineniju. Turška vlada je sklenila, kakor zatrjujejo po uvečeni krogi, da bo zvesto izpolnila svoje obveznosti do Anglije in Francije, če bi se odločili, da priskočita Poljski z oboroženo silo na pomoč.

Vlada je tudi zavzela svojo dokončno stališče glede na zadnje nemške predloge, o katerih so se, kakor znano, vršila pogajanja med nemškim poslanikom Papenom in zunanjim ministrom Saradzogom. O seji vlade ni bil izdan podrobnejši uradni komuniké.

Kralj Jurij — Ismet Ineni

Carigrad, 2. septembra. AA. Predsednik republike Ismet Ineni je sprejel včeraj angleškega veleposlanika, ki mu je predal osebno sporočilo kralja Jurija VI. Angle-

ški suveren pošilja tople pozdrave predsedniku turške republike ter zagotavlja, da je v teh težkih trenutkih globoko zadovoljen, da sta oba naroda prijateljsko povezana. Predsednik turške republike Ismet Ineni je prosil angleškega veleposlanika, naj sporoči kralju Juriju VI. tople pozdrave in hvaležnost za prijateljsko sporočilo ter javi angleškemu suverenu, da čuti v tej težki dobi, ki jo zdaj preživlja svet, veliko zadovoljstvo zaradi prijateljskih zvez, ki vežejo Turčijo in Veliko Britanijo.

Japonska in dogodki v Evropi

Singhaj, 2. septembra. AA. (Reuter). Po vseh znakih sodeč bo Japonska ostala nevtralna v primeru spopada izven Daljnega vzhoda.

Jugovzhodni nevtralni blok

Budimpešta, 2. sept. z. V tukajšnjih diplomatskih krogih pripisujejo veliko važnost dejstvu, da so Jugoslavija, Rumunija, Bolgarija in Madžarska ostale nevtralne in predstavljajo na ta način enoten nevtralni blok v južnovzhodni Evropi. Jedro in težišče tega bloka je Jugoslavija, ki je po svojem položaju najmočnejša in v glavnem merodajna za razvoj prilik v tem delu Evrope. Os Rim—Berlin so ne bo mogla mnogo protiviti strnjeni nevtralnosti tega bloka, zlasti še, kar je treba upoštevati, da gre za vsesokotno agrarne države, od katerih je v veliki meri odvisna preskrba Italije in Nemčije z živili in agrarnimi pridelki. Kljub podprtvanju nevtralnosti pa so bili v vseh teh državah izvršeni vojaški varnostni ukrepi, ki pa imajo zgotj

Nemci napadajo Poljsko v osmih kolonah

Položaj na poljsko-nemških bojiščih po poročilih do sobote ob 6. zvečer

Za nami je prvih 36 ur vojnih operacij na poljsko-nemški meji. Poročila o potehu te operacij so iz obeh taborov še zelo redkobesedna. Strategični položaj Poljske v tej borbi je dokaj težaven in nala ga poljskemu vojnemu vodstvu pri njegovih operacijah največjo previdnost. Poljska meri 389.000 kvadratnih kilometrov. Njene meje so po večini odprte in po nara vito slabše zavarovane. Ze no naravi težko prehodna je poljska meja samo v Karpatih in pa v Pripetskem močvirju. Trenutno mora braniti poljska vojska ki šteje tri milij. 500.000 mož 1305 km meje proti zapadni Prusiji, 984 km proti češko-moravskemu protektoratu in Slovaški ter 607 km proti Vzhodni Prusiji. Poleg tega je še 121 km obrežja v Baltičkem morju, skupaj torej 3017 km. pri čemer meja napram Litvi in Rusiji ni niti računana, čeprav mora biti vsaj močno zastražena.

Po prvem vojnem poročilu nemškega vrhovnega poveljstva so nemške čete napdale poljsko mejo na osmih mestih. Prva kolona je udarila preko meje iz Slovaške v območju Zapadnih Beskidov proti železnici Suha—Nova Targu (Neumarkt). Po poročilih o koncentraciji nemških čet na Slovaškem mora biti ta kolona zelo močna. Zbrala se je v dolini Vago ter na železniški progi Turčanski Sv Martin—Nova Targu. Po nemških poročilih je ta kolona, ki razpolaga z močnimi odredi planinskih formacij ter velikim številom tankov in oklopnih avtomobilov, prodrla do znanega poljskega letovišča Zakopanov. Cilj ofenzive te kolone je na eni strani Krakov, na drugi strani pa bočno ogrožanje Poljakov v Gornji Šleziji. Izgleda, da nadijo tu Poljaki zelo močan odpor. Nemci so na tej črti prodrli kakih 10 km preko meje.

Druga nemška kolona operira na črti Moravska Ostrava—Tješin ter je prekorala reko Olsu. Tu so se Poljaki sami umaknili na že prej izgrajene postojanke na bivši poljsko-češki državni meji. Nemško poročilo zatrjuje, da so nemške čete tu prodrele prve poljske linije, prekorale Vislo in da se približujejo Bielicu. Tu so prodrli Nemci kakih 5 km preko meje.

Tretja kolona napada v Gornji Šleziji na črti Gliwice (Gleiwitz) — Ratibor proti Mikolanu (Nikolai), ki ga poskušajo Nemci bočno obiti. Tu podpirajo nemški napad močni oddelki tankov. Po sinočnih berlinskih vesteh naj bi nemške čete, ki napadajo na tej črti, že osvojile Katowice, kar so javili tudi beograski listi. Očividno pa to poročilo ni bilo točno, ker so Katowice še davi v redu oddajale svoj radijski program. Po poljskem poročilu so na tej črti odbili nemški napad in uničili 7 nemških tankov. Nemci so prodrli kakih 10 km preko meje.

V Srednji Šleziji napada četrta nemška kolona v smeri proti Czenstochovu na črti Lubliencez—Gori. Tudi tu podpirajo nemški napad močni odredi tankov. Nemško poročilo pravi, da prodirajo nemške čete stalno proti Czenstochovi. Poljaki o borbah na tem odseku molče. Tu so Nemci kakih 20 km globoko na poljskem ozemlju.

Peta nemška kolona je prekorala reko Brabo in prodira proti vzhodu. Napad te kolone pa je zastal v ognju poljske obrambe, ki se opira na dobro izdelane postojanke ob jezerih Kušin in Mushajm, kjer so poljski pionirji preplavili velik del ozemlja.

Šesta nemška kolona napada poljski koridor proti mestecu Naklu na črti Janino—Sornstein. Tudi tu se Poljaki zelo odločno branijo in so Nemci napredovali le kake 4 km od meje.

Sedma nemška kolona, ki je menda najmočnejša, prodira iz Vzhodne Prusije navzgor ob Visli proti jugu od že v svetovni vojni slovitega Deutsch Eylglauza. Prodrla je 20 km globoko do Grudziazda (Graudenz), kjer se je nemški napad ustavil na

betoniranih postojankah Poljakov. Nemško vojno poročilo pravi o teh bojih, da so zavzeli izredno strašno obliko.

Osmo kolona nastopa na liniji med Zialdo in Vojnico proti Mlavi, ki je med svetovno vojno tako zaslovela. Naloga te kolone je prodirati ob železniški progi Gdansk—Varšava proti poljski prestolnici. Poljaki javljajo, da so odbili napad Nemcev na tej črti. Nemško vrhovno poveljstvo zopet poroča, da so nemške čete na tej fronti »prodrele globoko v poljsko ozemlje«. Kako globoko, tega poročilo ne pove.

Deveto bojišče je slovito Westerplatte pri Gdanku. To je oni del gdanskega pristanišča, ki so ga smeli uporabljati Poljaki za izkrcavanje municije in orožja iz inozemstva. Westerplatte je imela poljsko posadko, ki se je dobro utrdila in se do časa, ko to pišemo, še upira težkemu ognju nemške suhozemske artiljerije in topovom oklopne križarke »Schleswig-Holsteine«, ki se je zasedla v gdanski luki že pred izbruhom vojne.

To je trenutni pregled položaja po poročilih, ki so bila objavljena do sobote ob 18. Iz njega je razvidno, da si je nemška vrhovna komanda postavila pri svojih operacijah tri glavne cilje: osvojiti Gornjo Šlezijo z njenimi bogatimi rudniki in in-

dustrijo, prebiti poljski koridor in s tem odrezati Poljake od morja ter končno sforširati pohod na Varšavo.

Glede značne vojne si poročila zelo nasprotujejo. Nemci pravijo, da so njihova letala bombardirala samo vojaške in strategično važne objekte. Poljaki zopet trdijo, da bombardirajo nemška letala kar prek poljska naselja. Do davi je bilo po poljskih vesteh vsega skupaj 94 nemških letalskih napadov, od tega 22 na mesta z več kot 10.000 prebivalci, pri tem je bilo ubitih 130 oseb, med njimi 12 vojakov. Število ranjenih je mnogo večje. O izgubah, ki so jih imeli nemški letalci, nemška poročila molče. Poljaki trdijo, da so sestrelili z lovskimi letali in protiletalskim topništvom okoli 40 nemških letal.

Poljaki sami so s svojim letalstvom v defenzivi ter ga očividno še čuvajo. Doslej so bombardirali samo Gdansk in Beuthen in še to bolj demonstrativno kakor pa učinkovito.

Poročila o neki bitki med poljsko in nemško mornarico pred pristaniščem Gdnie ne bodo odgovarjala resnici, ker je znano, da so poljske moderne torpedovke in torpedni rušilci zapustili že pred izbruhom sovražnosti Baltičsko morje ter se umaknili v angleške luke, kjer so se pridružili angleški vojni mornarici.

Še enkrat opozarjamo, da je ta pregled sestavljen po poročilih, ki smo jih prejeli do sobote ob 6. zvečer, ko je potekel polodnji dan poljsko-nemške vojne. Ali in v koliko se je položaj spremenil po kasnejših poročilih, razvidijo čitatelji iz telefonskih in radijskih vesti, ki jih prinašamo v tej številki.



ZOBNI KAMEN

velika nevarnost!

Kdor še vedno nič ne stori proti nevarnemu zobnemu kamnu, katerega se danes lahko tako preprosto način odstrani, se ne sme čuditi, če se mu zobje s časom razmajejo in prezgodaj izpadejo.

Uporabljajte zato vedno Sargov Kalodont! Ta izvrstna zobna pasta razkraja s pomočjo učinkovitega sulforici oleata polagoma, vendar zanesljivo, zobni kamen in prepreči njegovo ponovno tvorjenje. Samo tedaj, če varujete Vaše zobe od zobnega kamna, bodo ostali trdni in zdravi!

Zjutraj, zlasti pa zvečer

SARGOV

KALODONT

Proti zobnemu kamnu

Mi smo nevtralna država

Prebivalstvo naj se vzdrži vsakršne manifestacije ali demonstracije za ali proti nemcu ali drugemu evropskemu taboru

Oblasti opozarjajo prebivalstvo, naj ne naseda nikakim senzacionalnim govoricam, ki se razširjajo in ki so po večini plod domišljije in da naj se vzdrži vsakršne manifestacije ali demonstracije za ali proti nemcu ali drugemu evropskemu taboru.

Ta poziv je zelo upravičen. Jugoslavija se drži strogo nevtralnega in to njeno stališče mora podpirati tudi vsak lojalni državljan. Mišljenja in razpoloženja, simpatije in antipatije so svobodne, toda višji državni in narodni

interesi zahtevajo, da ne prihajajo brez potrebe do izraza.

V težkih urah, ki jih preživlja Evropa, je dolžnost vsakega državljana, da tudi v svojem privatnem življenju, na ulici in v družbi podpira zunanjo politiko svoje države. Ako je naša država nevtralna, potem naš narod ne sme kvariti tega stališča, temveč ga mora lojalno podpirati.

Pri tem pa je naša dolžnost, da povsod gojimo in podpremo čustvo samozavesti in naše odločnosti, braniti najvišje interese naše domovine.

Nadaljevanje z 2. strani

valstvo prav za prav spoznalo, da je Nemčija v vojnem stanju s Poljsko. Niti v Hitlerjevem govoru, niti v poročilih vrhovnega poveljstva nemške vojske se vojna nikjer ne omenja. Listi se tega izraza skrbno izogibajo. Oficijelno se operacije proti Poljski označujejo kot represivne borbe.

Berlin, 2. sept. z. Kakor se doznava, so v petek zvečer poljska letala prispela daleč v notranjost Nemčije in dosegla že bližino Frankfurta ob Odri. Šele tam se je nemški protiletalski obrambi posrečilo poljska letala prisiliti v umiku. V nemških krogih je vzbudilo to dejstvo največjo pozornost, ker dokazuje, da bi Poljaki v danem primeru z lahkoto napadli Berlin. Nemški listi o tem ničesar ne poročajo.

Da sedaj tudi v Berlinu zelo resno presojajo mednarodni položaj, dokazuje poleg drugega tudi dejstvo, da so izvršene že vse priprave za evakuacijo večjih mest, zlasti v zapadni Nemčiji. Z evakuacijo pa še čakajo.

Poljaki se v Gdanku še vedno branijo

Varšava, 2. sept. br. Poljaki na Westerplatte v Gdanku se še zmerom branijo. Tu je njihovo junastvo izzvalo silno občudovanje vse javnosti. Doslej so odbili že 7 nemških napadov.

Poljski parlamentarci v vojaški službi

Varšava, 2. sept. br. Poljski sejem in senat sta imela danes izredno sejo. Soglasno sta sprejela zakonski načrt, po katerem smejo člani obeh zbornic prijaviti se v vojaško službo. Ko je bil zakon sprejet, so vsi člani obeh zbornic takoj prijavili vojaškemu oblastem in se jim stavili na razpolago.

Fovečanje obtoka bankovcev v Nemčiji

Berlin, 2. sept. br. Gospodarski minister in direktor nemške državne banke dr. Funk je na seji upravnega sveta zavoda izjavil, da bo treba zaradi novega položaja povečati obtoč bankovcev, kar pa ne bo pomnilo nikake nevarnosti za nemško valuto. Oblasti bodo strogo kontrolirale mezde in cene.

Pariz snoči zvečer

Pariz, 2. sept. br. Francoska prestolnica je v 24 urah povsem spremenila svojo zunanost. Še snoči so bila odprta vsa gledališča in vsa plesišča. Nocoj so bile predstave le še v nekaterih kinematografih. Življenje na cestah polagoma zamira. V uradih mrzlično pospravljajo arhive in drug inventar ter ga že odnašajo iz Pariza v razne kraje, da bi se vsa upravna služba ne prekinila, če bi prišlo do vojne z Nemčijo in nato do nemških letalskih napadov na Pariz. Evakuacija civilnega prebivalstva medtem naglo napreduje. V nekaj dneh bodo smeli ostati v Parizu le še oni, ki so kakorkoli nujno potrebni za obrambo Pariza. Tedaj bodo vojaške oblasti izvršile

ljudsko štetje v Parizu. V Parizu bo imel vsak civilist posebno izkaznico.

Na osnovi posebnega dekreta je bil ustanovljen odbor za prehrano Francije. Odbor razpolaga s fondom 8 milijard frankov. Kontroliral bo cene živil in skrbel za uvoz vseh potrebnih v Francijo.

Švica bo prevzela zaščito nemških interesov v Angliji

Bern, 2. sept. br. švicarski poslanik v Londonu je dobil od zvezne vlade nalogo, naj na prošnjo nemške vlade prevzame varstvo nemških interesov v Angliji.

Kanadska vojska za Evropo

Ottawa, 2. sept. br. Prihodnji četrtek se sestane kanadski parlament. Predloženo mu bo v odobritev načrt zakona, po katerem naj bi se takoj organizirala kanadska ekspedicijska vojska, ki bo nemudoma odpisana v Anglijo.

Evakuacija Londona in Pariza

London, 2. sept. z. Evakuacija Londona se vrši v obsegu, kakršnega dosedaj še ne beleži zgodovina Anglije. Pričela se je v petek ter se je danes vse dan nadaljevala. Skupno bo odpremenjenih iz Londona na deželo nad tri milijone otrok, mater, bolnikov in starejših ljudi. Za prevoz so določeni posebni avtobusi in vlaki. Ta ukrep vlade je izzval med prebivalstvom splošno odobravanje. Nikjer ni nikakega razburjenja. Razpoloženje javnosti je silce resno, vendar pa ne vznemirljivo. Mnogo je k temu pripomogla tudi izredno obsežno organizirana protiletalska obramba, tako da je po mnenju strokovnjakov napad na London skoro izključen.

Pariz, 2. sept. z. Prestolnica Francije je danes docela spremenila svoje lice. Ulice so polne gojstva in rezervistov, ki odhajajo k svojim polkom. Policijski stražniki so se danes prvič pojavili na ulicah z jeklenimi čeladami in plinskimi maskami. Tudi večina civilnega prebivalstva hodi po ulicah s pripravljenimi plinskimi maskami. Evakuacija otrok, žensk, bolnikov in starejših ljudi se v redu nadaljuje.

Belgija na straži

Brusel, 2. sept. AA. (Havas). Ministrstvo narodne obrambe sporoča: Delo za ojačenje vojske se nadaljuje redno. Poklicani častniki in vojaki kažejo odličnost in pripravljenost. Morala je odlična. Opazovalna služba je ojačena na ta način, da je bilo vpoklicanih veliko število rezervistov. Ta ukrep omogoča, da se poveča nadzorstvo na vseh mejah.

Vremenska napoved

Zemunska: Pretežno vedro v vsej državi. Nekoliko oblačno v zahodni polovici.

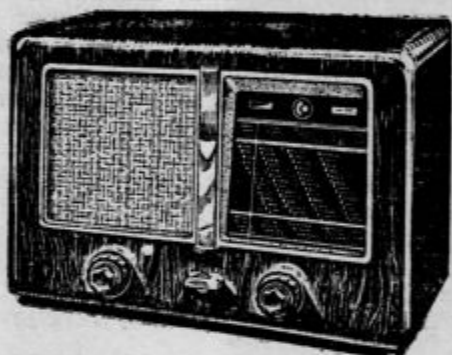
Dunajska: Še pretežno jasno, polagoma se bo pooblačilo. Temperatura brez izpremembe.

Obiščite nas na VELESEJMU, paviljon F!

Tam Vam pokažemo sledeče:

1. Najnovejše modele radijskih aparatov

Radione Telefunken Orion



- 2. Napravo za zvočni kino s projektorjem Zeiss Ikon Ernon IV.
- 3. Celotno prenosno napravo za zvočni kino.
- 4. Projekcijske aparate za diapozitive in poljubne slike.
- 5. Malo električno centralo za cerkve, odre, gorske kočje itd.

O vseh teh napravah dobite pri nas strokovna pojasnila brezplačno.

RADIO

dr. o. z. v Ljubljani, Miklošičeva 7, tel. 3190

Odlikovanja

Beograd, 2. sept. Današnje »Službene Novine« objavljajo ukaz, s katerim so odlikovali: z redom Belega orla I. st. predsednik vlade Dragiša Cvetković in podpredsednik vlade dr. Vladko Maček, z redom Belega orla III. st. bivši ministri Cirič, Ružič in Gjuričić, z redom Jugoslov. krone I. st. bivši vojni minister Milutin Nedić, z redom sv. Save I. st. bivši ministri Maštrović, Snój, Altiparmaković, Rajaković, Miljuš, Pantić in Čejović, z redom Belega orla III. st. ban dravske banovine dr. Marko Natlačen, z redom sv. Save I. st. ban zetske banovine Krstić, ban drinske banovine Jevtić, ban dunavske banovine dr. Radivojević, ban moravske banovine Krasojević, ban vardarske banovine Hajduk Veljković, z redom sv. Save II. st. pa namestnik bana vrbske banovine Cvetković.

Uredba o podpredsedništvu vlade

Beograd, 2. sept. p. »Službene novine« objavljajo uredbo ministrskega sveta, po kateri se ustanavlja podpredsedništvo ministrskega sveta. Podpredsednik ministrskega sveta bo imel iste prerogive kakor predsednik ministrskega sveta.

Likvidacija primorske banovine

Zagreb, 2. sept. o. Ker je stopila v veljavo uredba o Banovini Hrvatski, bodo te dni pristopili k likvidaciji primorske banovine, ki bo izvršena postopno. Posli likvidacije so bili poverjeni bankemu svetniku primorske banovine Sičiriću. Ban dr. Šubašić bo odšel na prve službene obiske po banovini, ko bo izvršena njena organizacija, oziroma, ko bo pridružena Zagrebu primorska banovina in onih 8 srezov, ki pripadajo novi hrvatski banovini po uredbi. Ban bo obiskal Split, Šibenik, Dubrovnik, Mostar, Travnik in Osijek.

Nastopna audienca turškega in španskega poslanika

Beograd, 2. sept. AA. Ob 12. je Nj. Vis. knez namestnik Pavle sprejel v svečani audienca novega turškega veleposlanika Tevdika Kcperlerija, in novega španskega poslanika Garcio Comina, ki sta mu pri tej priliki izročila svoji poverilnici. Pri audienca je bil navzoč tudi zunanji minister dr. Cincar-Marković.

Pravilnik za rudarske šole

Beograd, 2. sept. p. Minister za šume in rudnike je izdal pravilnik o rudarskih šolah, ki vsebuje vsa potrebna določila za njihovo poslovanje, kakor tudi pravilnih za internate rudarskih šol.

Iz državne službe

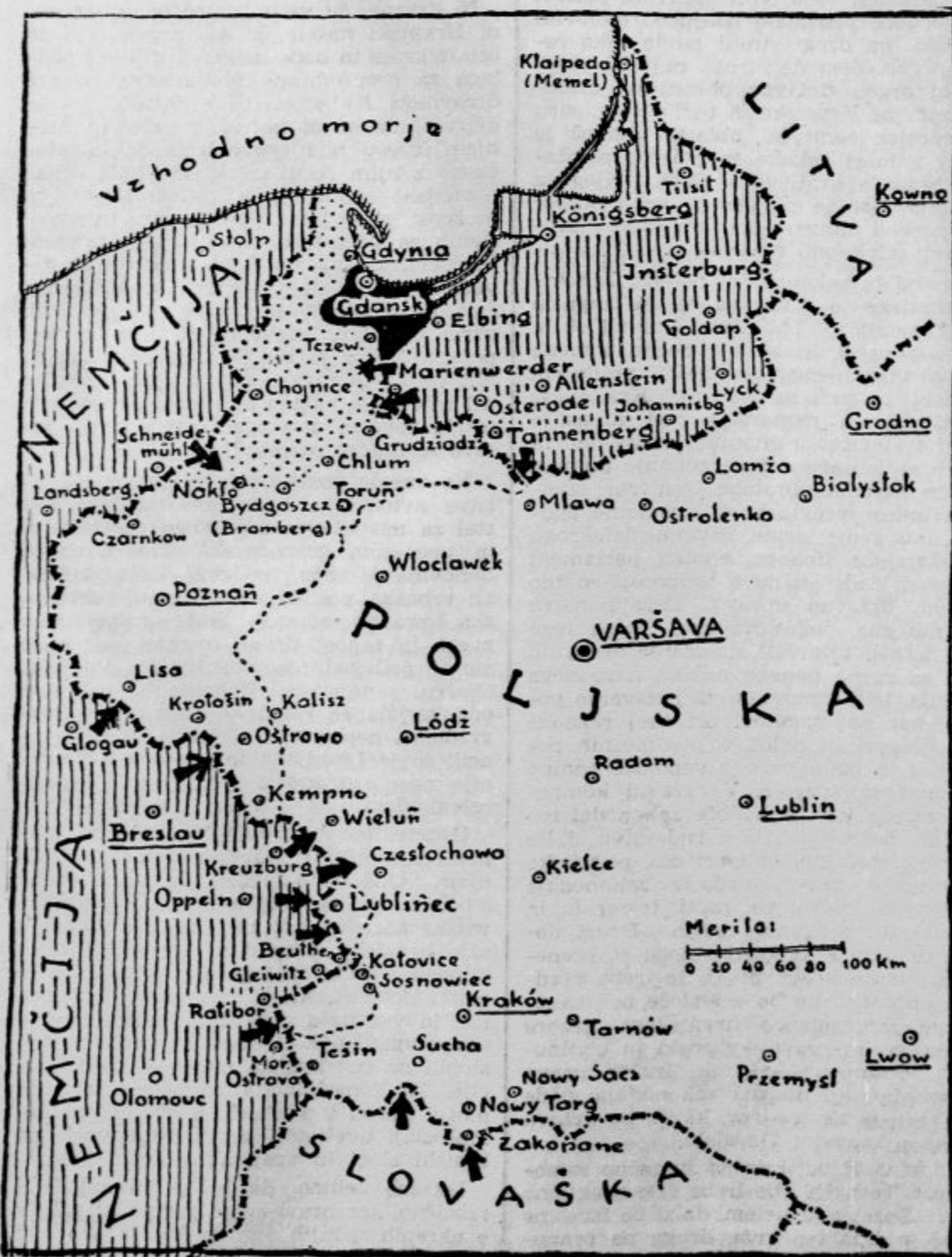
Beograd, 2. sept. p. Upokojen je referent Centralnega presbiroja Stanislav Vinar.

Premeščen so prof. Andrej Kocjan iz Kočevja v Kranj, prof. Fran Ahlin iz Novega mesta na I. r. g. v Ljubljani, prof. Klotilda Pavlič iz III. r. g. v Ljubljani na žensko realno gimnazijo v Ljubljani, strokovni učitelj Josip Ostrovski iz realne gimnazije v Mariboru na mešano realno gimnazijo v Mariboru, prof. Ivan Medved iz Kragujevca v Osijek, prof. Fran Svetel iz Velesa v Slavonski Brod.

V 8. pol. skupino so napredovali administrativni uradniki higijenskega zavoda v Ljubljani Bogomir Šramel ter sestri pomočnici v higijenskem zavodu v Beogradu Antonija Sifer in Mira Zdešar.

Papirnat drobiž v Franciji

Pariz, 2. sept. c. Francoska vlada je določila, da bodo v kratkem vzeti iz prometa nikljasti in srebrni kovanci po 5, 10 in 20 frankov. Namesto teh so izdani papirnati bankovci.



Gospodarstvo Slovesna otvoritev jesenskega velesejma

Navzlic napetemu razpoloženju, ki vlada v naši javnosti zaradi vojnih dogodkov v severni Evropi se je danes dopoldne zbrala na velesejmu velika množica odličnih gostov in občinstva, da prisostvujejo slovesni otvoritvi jesenske velesejske razstave. Pri slovesnosti je zastopal Nj. Vel. kralja podpolkovnik G. Janko Ahčič, kraljevsko vlado pa je zastopal minister za kmetijstvo dr. Branko Čubrilovič. Odposlanca Nj. Vel. kralja in predstavnika vlade je ob prihodu na velesejem pozdravil predsednik velesejma g. Fran Bonač. Na sejnišču so se zbrali tudi številni drugi odlični gostje, zlasti predstavniki oblasti, gospodarstveniki, prosvetni in nacionalni organizaciji, predstavniki konzularnega zbora itd.

rutine, golobov in kuncev, je prirejena obsežna razstava malih živali. Razstava gob ima namen opozoriti na gospodarski pomen gobarstva za malega človeka, ribarska razstava pa nam kaže pomen in stanje ribarstva. Tudi razstava zdravilnih zelišč hoče opozoriti na skrivni vir dohodkov in dati vzpodbudo za nabiranje zdravilnih zelišč, ki pri nas še ni organizirano.

Govor kmetijskega ministra dr. Čubriloviča

Na povabilo predsednika Bonača naj otvori letošnji ljubljanski jesenski velesejem je kmetijski minister dr. Branko Čubrilovič pozdravil navzoče takole:

Srečen sem, da sem kot minister za kmetijstvo in član vlade narodnega sporazuma prispeval v lepo Ljubljano, kjer se najbolje manifestira moč kmetovalca, odnosno onega stanu, ki predstavlja 85% prebivalcev v naši državi. Kmetijska razstava na ljubljanskem velesejmu je dokaz njegove moči, kaže nam pa tudi, kaj je kmet napravil dobro in kaj je napravil slabo. Mali Slovenci so kot del velike skupnosti Južnih Slovanov odnesli v pogledu materialne kulture rekord ne samo pri nas v Jugoslaviji, nego v vsem civiliziranem svetu. Ponovno sem imel priliko spoznati vašega kmeta, njegovo veliko kulturno moč. Ko sem potoval skozi te divne kraje, sem si vedno želel, da pridem v čim bližji kontakt z vašim kmetom in res sem spoznal, da imamo vsi Ju-

števili posetniki. Med najširšim občinstvom sta vzbudili zlasti veliko pozornost razstava sadja in zelenjavi, kjer je razstavljeno gotovo najlepše blago, ki ga premore Slovenija. Na ribarski razstavi so se že vse popoldne dreljali ljudje pred dolgo vrsto vodnih kasonov, z ribami slovenskih rek in potokov. Tudi razstava

malih živali še nikoli ni bila prirejena v taki polnosti in takem obsegu kakor letos. Prav tako so ves dan postajale množice obiskovalcev pred oddelki, kjer so nameščeni razstavi zdravilnih zelišč in gob. Navzlic nemirnim časom je pričakovati, da bo danes na velesejem velik naval občinstva.

Uredba o posebnih državnih blagajniških zapisih za 600 milijonov din

Na osnovi § 113, prvega odstavka finančnega zakona za l. 1939-40 je ministri svet na predlog finančnega ministra predpisal uredbo o emisiji posebnih blagajniških zapisov pri Narodni banki. Ta uredba pooblašča Narodno banko, da sme za potrebe narodne obrambe izjemno od predpisa člena 11, zakona o Narodni banki izskotirati blagajniške zapise finančnega ministrstva do zneska 600 milijonov din. Oblika, emisijski tečaj, višino obrestne mere in odplačilni rok teh zapisov bo predpisal finančni minister v sporazumu z Narodno banko. Blagajniški zapisi predvideni a to uredbo so ne vstejejo v znesek zapisov, ki so izdani na osnovi uredbe o izdaji blagajniških zapisov finančnega ministrstva od 9. avgusta 1939.

Za izplačilo blagajniških zapisov, izdanih na osnovi te uredbe, se bo uporabil prvstvenno dohodek od valorizacije zlate podlage Narodne banke, kadar bo ta valorizacija izvedena. Gornja uredba bo objavljena v »Službenih novinah« od 1. septembra t. l. in je s tem dnem stopila v veljavo.

Valorizacijski dobiček Narodne banke
Dobiček od valorizacije zlate podlage Narodne banke, ki bo služil za izplačilo blagajniških zapisov, bo vsekakor zadosten za kritje gornjega zneska 600 milijonov

din. Na tem mestu smo že v januarju letošnjega leta opozorili na veliko razliko, ki obstoja med knjižno vrednostjo zlatega zaklada pri Narodni banki in njegovo dejansko vrednostjo. Ze takrat smo poudarili, da ne more biti dvoma, da pripada ta valorizacijski dobiček državi. To stališče sedaj potrjuje gornja uredba.

Naša Narodna banka knjiži vrednost zlata v svoji bilanci in svojih izkazih po zakoniti paritetni ceni, ki je določena s zakonom o denarju kraljevine Jugoslavije, t. j. po ceni 37.736 din za kilogram čistega zlata, medtem ko znaša današnja cena zlata, izračunana na osnovi tečaja 55 din za 1 dolar okrog 61.700 din. Tako je treba paritetni ceni pribiti okrog 63%. Sedaj znaša izkazana vrednost zlatega zaklada Narodne banke 1923 milijonov stabilizacijskih din, vendar predstavlja zlato v resnici vrednost 3130 milijonov din. Celotna razlika 1207 pa ne predstavlja valorizacijskega dobička ker je del tega zlata Narodna banka nakupila po višji ceni (po večini po ceni 50.000 din za kilogram), pri čemer je razliko knjižila med različnimi aktivami. Seveda pa je na drugi strani tudi upoštevatii valorizacijski dobiček pri neizkazanim zlatu in pri devizah. Celotni valorizacijski dobiček bo znašal torej po približnem računu okrog 1150 milijonov din.

Pred 300 leti

se je pripisovalo z Rogaško slatino dosežena zdravljenja neki tajinstveni sil.

Danes

je ta zdravilna moč znanstveno ugotovljena. Je to blagodar narave trpečemu človeštvu.

Pa tudi za zdrave

je Rogaška slatina neprecenljiva za ohranitev zdravja. Tudi vam bo Vaš organizem poplačal z večjo odpornostjo, če namesto druge, pijete

Rogaško slatino!



Ustavljen krvoz leca na Sušaku. Iz Sušaka poročajo, da je Savez kmetih industrijcev in trgovcev sklical plenarno sejo, na katerem je bilo sklenjeno, da se ustavi krvoz leca s ljudmi v izozemstvu, dokler se ne razčisti sedanje mednarodno stanje. Paroplovne družbe, kakor tudi kupci in prodajalci morajo sedanje stanje smatrati kot vis mador. zato izvozilci niso dolžni nakladati blaga, dokler se situacija ne razčisti vsaj toliko, da bo verjeten prevoz blaga brez zaprek. Če tudi naša država ni v bojni nevarnosti, vendar so druge države, kamor je blago namenjeno, uvedla nadzorstvo nad pomorsko plovo in razne vojne priprave. Zato je nevarnost, da ladje ne bodo mogle priti do dobočene lu ke. Gornji sklep je bil sporočen v okrožnici vse mlzvoznikom.

Borze DEVIZE

—Curih. Pariz 10.6750, London 18.75, New York 445, Bruselj 76, Amsterdam 236.

Govor predsednika Bonača

Točno ob 10. je stopil pred mikrofon predsednik velesejma g. Fran Bonač, ki je v svojem govoru dejal med drugim naslednje:

Ljubljanski velesejem ima za seboj 19 let plodonosnega dela. V teh letih so mi mnimo nas razni notranji in zunanji politični dogodki, doživeli in preboleli smo razne težave in pretresitaje. Tudi sedaj doživljamo nemirne čase. Kakor nismo v dobri najhujše krize izgubili zaupanja in poguma, tako moramo tudi danes gojiti zdrav optimizem nastanajoč na modro politiko našega državnega vodstva. Posobno nas veseli, da moremo pristopiti ki otvoritvi jesenskega velesejma po doseženem sporazumu med Srbii in Hrvatii, ko so nam odprajo ugodne perspektive naslo-

Naši denarni zavodi bodo zaprti do 5. septembra

Ministrski svet je izdal naslednjo uredbo o poslovanju denarnih zavodov in borz Cl. 1. Dnevi 2, 4, in 5. september t. l. se proglašajo za praznične dneve v smislu uredbe o praznikih, objavljene v »Službenih novinah« 5. oktobra 1929, in sicer za denarne in kreditne zavode in borze v državi.

Cl. 2. Vsi splošni in posebni zakonski predpisi, kakor tudi upravni predpisi, ki veljajo za praznične in nedelje, veljajo v celoti in se izvajajo tudi na praznične dni iz čl. 1. te uredbe.

Cl. 3. Ta uredba stopi takoj v veljavo.

Zveza denarnih zavodov je sklicala sejo, na kateri je ukrenila vse potrebno v smislu te uredbe in dala denarnim zavodom navodila. Včeraj so bili vsi denarni zavodi v Ljubljani zaprti in tudi čekovni urad ni posloval za stranke. Notranji promet denarnih zavodov s tem seveda ni prizadet. Praznovanje bo trajalo, kot rečeno še v ponedeljek in torek, v sredo pa je praznik, tako da bodo denarni zavodi zopet odprti v četrtek.

lagali smo, naj skliče ministrstvo trgovine in industrije anketo zainteresiranih korporacij in ustanov z namenom, da se to važno vprašanje vsestransko prouči ter najde primerna ureditev.

Banovina Hrvatska

Njen ustavni in državopravni položaj v kraljevini Jugoslaviji — Delitev zakonodaje

Nova vlada je pričela z normalnim delom. Ena najvažnejših točk njenega delovnega programa je praktična izvršitev odredb, ki so prošlo soboto postavile našo državo in njen ustroj na nove osnove. Uredba o banovini Hrvatski znači temeljito spremembo našega dosedanjega ustavnega stanja. Izdana je na podlagi čl. 116. ustave, ki omogoča kroni, da v primeru vojne, mobilizacije, nereda in vstaje, ki bi ogrozili javni red in varnost države, ali pa tudi sicer, ako so do te mere ogroženi javni interesi, z ukazom izvrši potrebne ukrepe, neodvisno od ustavnih in zakonskih predpisov. Ti ukrepi se morajo potem naknadno predložiti narodnemu predstavništvu v odobritev. Sklicevanje na izredno pooblastilo čl. 116 ustave je bilo, to je izven sumnje, upravičeno. V težkem času, ki ga preživljamo, je zahteval najvišji interes države in naroda konsolidacijo naših notranjih prilik. Nerešeno hrvatsko vprašanje je ta najvišji interes bistveno ogrozilo.

Uredba o banovini Hrvatski pomenja v dvojnem oziru spremembo dosedanjega ustavnega stanja. Ona ustvarja v kraljevini Jugoslaviji poseben hrvatski teritorij potom spajanja savske in primorske banovine, katerima je priključenih še sedem srezov iz drugih banovin, temu ozemlju odreja poseben državopravni položaj. Na novo edinico je prenešana cela vrsta državnih poslov in to v zakonodajnem in upravnem oziru. Ona dobi svojo posebno zakonodajo v hrvatskem saboru in njej na čelu stoji kot vrhovni administrativni šef hrvatski ban, ki je imenovan brez predloga državne vlade s kraljevim ukazom ter je odgovoren samo kralju in hrvatskemu saboru.

Hrvatski ban ima dvojen delokrog: on je izvrševatelj vseh onih upravnih poslov, ki v bodoče pripadejo izključno banovini Hrvatski, na drugi strani pa je tako rekoč v prenešenem delokrogu najvišji izvršilni organ državne oblasti na ozemlju banovine Hrvatske. A tudi v tem oziru ni podrejen centralni oblasti, temveč je njegov položaj nekako spoređen s položajem osrednjega kraljevske vlade. Njegova formalna moč je po obsegu večja kakor kateregakoli ministra, ker združuje v svoji osebi celokupno izvrševanje.

Upravni in zakonodajni položaj banovine Hrvatske je z uredbo od 26. avgusta precej natančno obeležen. Država si je pridržala posle, ki so bistvenega pomena za očuvanje njenega edinstva, predvsem na zunan, a tudi na znotraj. Kraljevina Jugoslavija je monarhija pod dinastijo Karadjordjevičev z enotnim vodstvom in enotno organizacijo svoje zunanje politike in svoje narodne obrambe. Ona tvori enotno carinsko, trgovinsko in prometno področje, ima svoje lastne, novemu delokrogu odgovarjajoče finance, enoten parlament in v vseh zadevah nove skupnosti enotno vrhovno državno upravo. Državljanstvo je samo eno, jugoslovensko. Poleg tega si je država pridržala določanje osnovnih načel za razne panoge našega narodnega življenja, tako predvsem za prosvetno politiko, kar naj zagotovi pri vsej raznolikosti prosvetnih nalog v posameznih pokrajinah in delih naroda vendarle enotno smer narodne vzgoje. V državni kompetenci ostane tudi v bodoče zakonodajstvo o verah, državljanstvu, o rudarstvu, dalje trgovsko, stečajno, obligacijsko, pomorsko in avtorsko pravo, nadalje zakonodaja o državnih železnicah, pošti, telegrafu in telefonu ter državnih cestah. Drugi dosedaj državni zakonodajni posli so prenešeni na hrvatski sabor. Tu je treba predvsem opozoriti, da bo v bodoče pod zakonodajno kompetenco hrvatskega sabora tudi kazensko pravo, kazenski in civilno-pravni postopek, dedno in bračno pravo ter seveda tudi davčna zakonodaja glede vseh onih davčnih virov, ki jih bo država odstopila banovini Hrvatski.

Banovina Hrvatska ima finančno samostojnost. To načelo bo treba šele praktično izvesti. Sprejet je sistem, da si bo izvestne davke pridržala država, druge pa prepustila banovini Hrvatski. V tem oziru ča-

ka vlado še dosti težka in dalekosežna naloga.

Sodišča bodo seveda neodvisna in pravica se bo izrekala v imenu kralja. Hrvatska bo imela svoje avtonomno upravno sodstvo, ki bo izključno pristojno za vse upravne spore, tako da bo upravno sodišče v Zagrebu zadnja upravno sodna instanca. To upravno sodišče bo pristojno tudi za spore med banom in osrednjo državno oblastjo. Ministri tudi v zadevah državne eksekutive niso višja niti nadzorna oblast nad banom. V primeru, da bi centralna vlada smatrala, da se je ban s kakšnim svojim ukrepom pregrešil proti pozitivnemu državnemu ali banovinskemu zakonu, ima predsednik ministrskega sveta pravico pritožbe na upravno sodišče v Zagrebu.

V vseh primerih kompetentnih sporov med banom in državo bo odločalo posebno ustavno sodišče, ki bo tudi poklicano, da presoja ustavnost državnih in banovinskih zakonov.

Kakšen je torej novi položaj banovine Hrvatske? Nesporno je ona dobila v mnogoterem oziru svojo posebno državnost in njen odnos napram državi zajednici ima mnoge znake federalističnega ustroja. Federacija, kakor jo poznamo iz knjig, to seveda ni. Toda življenje narodov in držav se malo briga za formule učenjakov, temveč si ustvarja svoje lastne. Lahko rečemo, da je dobila banovina Hrvatska položaj sui generis.

Toda s posebno uredbo je izrečeno načelo, da se novi »hrvatski sistem« lahko izvede tudi za ostale dele države in je tako podarjena možnost preureditve cele naše države na osnovi načel, v katerih duhu je izdana uredba od 26. avgusta.

Ni dvoma, da vsebuje uredba o banovini Hrvatski načela, ki so zdrava tudi za ostale kraje in bodo mogla služiti kot podlaga za preureditev celokupnega našega državnega življenja. Kar obzljajemo, je dejstvo, da se ni posrečilo hrvatski problem izvesti iz njegove izolacije in istočasno z njim rešiti celokupno naše organizacijsko vprašanje. Uredba, ki določa možnost razširjenja predpisov, uveljavljenih za banovino Hrvatsko, je povsem teoretičnega značaja. Tudi brez nje se seveda vsak hip dajo prenesti hrvatska načela na ostale dele države, saj je v to svrhu člen 116. ustave ravno tako na razpolago, kakor je bil 26. avgusta. Kje so bili vzroki in razlogi, da je tudi Slovenija pri reševanju našega notranjega vprašanja ostala povsem po strani, o tem se bo gotovo še mnogo razpravljalo.

Ne smemo pozabiti, da je zaradi ustvaritve avtonomne banovine Hrvatske nastal za nas Slovence poseben geopolitični in predvsem gospodarski položaj. Naša banovina je sedaj, podobno kakor zetska ali hrvaška, postala več ali manj postranska upravna edinica. Naše gospodarske zveze in mnogi drugi interesi se bodo morali prilagoditi spremenjenemu položaju. Ojačeni samozavesti Zagreba bo prirodno odgovarjala še večja koncentracija Beograda na neposredno območje. V tej situaciji se je Ljubljana in z njo vsa Slovenija naenkrat znašla v znatno bolj podrejeni vlogi.

Ustanovitev banovine Hrvatske je prinesla uresničenje glavnih hrvatskih težnjam. Ona bo omogočila, da se s polno močjo uveljavijo močne konstruktivne hrvatske narodne sile ne samo na področju ožje hrvatske domovine, temveč v celokupnem našem državnem življenju. To je veliki dobiček, ki ga črpata vse naš narod in vsa naša država iz rešitve hrvatskega vprašanja. S čvrstim korakom smo stopili na pot končne notranje konsolidacije. Ta konsolidacija bo uspešla, ako bo mogel narod v svobodi, v obnovljeni demokraciji uveljaviti svojo trdno voljo po bratski slogi in vzajemnosti.

Iskreno želimo, da bi se izkazalo kot resnično, kar pravi znani zagrebški politik o ukrepih zadnjih dni: da jim je kumoval genij Jugoslavije.



Kmetijski minister dr. Čubrilovič otvara velesejem. Poleg ministra stoji predsednik velesejma Fran Bonač

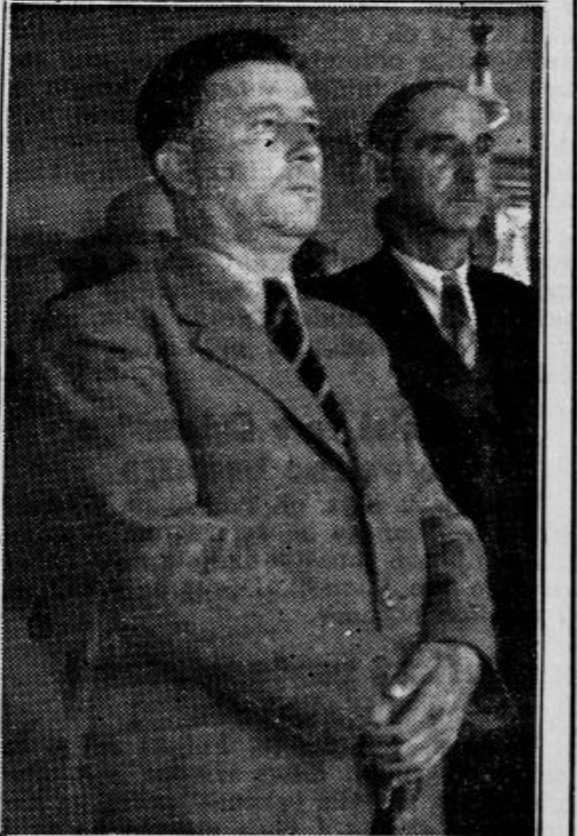
no četo pri izgradnji državne skupnosti naše zedinjene in krepke Jugoslavije. Jesenske prireditve ljubljanskega velesejma vrše važno kulturno in gospodarsko propagando. Njhoz namen je, da s specialnimi razstavami iz raznih gospodarskih in kulturnih področij seznanijo široke stope naroda s pridobitvami sodobnega življenja. Letošnja jesenska razstava smo prvenstveno posvetili našem kmetijstvu. S tem naj bo poudarjeno, da je kmetijstvo najvažnejša gospodarska panoga v naši pretežno agrarni državi. Ako kmet nima sadosti kupne moči, se njegovo šibko gospodarsko stanje kot val prenese na druge gospodarske panoge, zlasti na industrijo, trgovino in obrt. Zlasti občuti tudi naš podeželski trgovec in obrtnik, če gre kmetu dobro ali slabo. Ti razlogi so napotili tudi upravo ljubljanskega velesejma, da priredi na letošnjem jesenskem sejmnu posebno kmetijsko razstavo, ki obsega poleg strokovno-poučnega oddelka skoraj vse panoge našega poljedelstva. Naši najboljši kmetijski strokovnjaki so z dolgotrajnim sistematičnim delom zbrali obilo gradiva, da ga prikazemo našemu kmetu v pouk in vzpodbudo. Kmetijska razstava naj prikazuje našemu kmetu boljše in rentabilnejše metode gospodarjenja. Njen namen je, dati kmetu pobudo, da se otrese predsodkov proti sodobnim, znanstveno in praktično preizkušanim metodam kmetijskega gospodarjenja in poišče novih potov in smeri, da tudi in manj rodovitne zemlje izvaži zadovoljivo žetev ter vzdržuje rentabilnost svojega posestva. Tudi za kmetijstvo velja izrek: Kdor ne napreduje, nazaduje.

gospodarje gleda Kmetijstva v Slovenih najboljše učitelje. Črni oblaki so prekrili Evropo. Čas je zelo resen. Toda ravno v tem času, ko nad vso krščansko Evropo in nad civiliziranim svetom visi strašen Damoklejev meč, je pri nas nastopila vlada narodnega sporazuma, ki nam je prinesla polno svobodo in bratsko enakopravnost. Prišel je čas, da se tesneje naslonijo bratje na brate, da žive v popolni bratski slogi, zbrani okrog mladega kralja Petra II. in umnega kneza za namestnika. Naj bo kar hoče. Mi smo pripravljени braniti svojo svobodo in umreti za tri stvari: za kralja, za državo in za naš kmečki narod.

Čast mi je s tega mesta hreči našo najlepšo zahvalo vsem našim odličnim kmetijskim strokovnjakom, ki so pod vodstvom načelnika kmetijskega oddelka banke uprave inž. Podgornika tako požrtvovalno in uspešno sodelovali pri organizaciji kmetijske razstave.

Na koncu svojega govora se je predsednik g. Bonač zahvalil tudi vsem ostalim, ki so pomagali, da je velesejem svoje delo srečno in uspešno dovršil. Na poziv predsednika je zbrano občinstvo trikrat vzkljnilo Nj. Vel. kralju Petru II. in kraljevskemu domu.

Po končanih izvajanjih predsednika je govoril še predsednik kmetijskega odbora ljubljanskega velesejma, načelnik inž. Podgornik, ki je pojasnil pomen razstave in delo prireditvenega odbora. Znano je dejstvo, da je življenje našega kmeta v krajih, ki so oddaljeni od večjih mest in industrijskih središč zelo težko in da kmet mnogo kje izgublja vero v svojo gospodarsko eksistenco. Razstava ima namen pokazati, da je za našega siromašnega človeka, zlasti za kmeta še mnogo skritih dohodkov, ki jih je treba izkoristiti. Sedanja razstava nam ne kaže celotnega stanja kmetijstva, ker zaradi slinavke in parkljevke ni mogoče razstaviti goveje živine, vendar nam nudi bežno sliko današnjega stanja kmetijstva. Namen semenogojске razstave je prikazati kmetu, katere poljedelske kulture pri nas dobro uspevajo in napredujejo. Zelenjadni oddelak nas uči, kako je treba zelenjad gojiti in vzgajati, sadjarska razstava poudarja gospodarski pomen sadjarstva, čebelarjska razstava pa ima vrhu tega namen doseči večjo porabo medu. Tudi mlekarjski oddelak bo podal mnogo pobud za napredek in organizacijo mlekarstva. Na vinski razstavi so prikazana samo pristna, nerezana in tipična slovenska vina. Da se povzdigne reja malih živali, predvsem ovac, kog, pe-



Kmetijski minister dr. Branko Čubrilovič

Prinašam vam pozdrave svojih tovarišev v vladi narodnega sporazuma, ki je prinesel polno svobode in enakopravnost, ki je prinesel bratsko razumevanje in demokratski duh v tej državi. Ta vlada narodnega sporazuma zna ceniti važnosti in značaj našega kmečkega stanu, ki je najvažnejši faktor v življenju naše države. Ko otvarjam to razstavo kot član vlade, vas pozivam, da se strnemo čvrsto okrog našega mladega kralja in kneza namestnika in okrog vlade narodnega sporazuma. Zato vas prosim, da s tega mesta vsi krepko zakličemo: Živijo naš mladi kralj Nj. Vel. Peter II.! Živijo knez namestnik! Živela vlada narodnega sporazuma, vlada demokracije in svobode! Naj živi naš kmečki narod.

Ogled kmetijske razstave

Vsi navzoči so z ministrom Čubrilovičem navdušeno zaklicali kralju, nakar je predsednik velesejma g. Bonač povabil goste, naj si ogledajo razstavne prostore. Ravnatelj velesejma dr. Milan Dular je gostom razkazal posamezne oddelke kmetijske razstave, ki je v resnici vzorno urejena in po obsegu ter po skrbno zbranim gradivju v resnici daleč prekaša vse dosedanje slične prireditve. Zanimivega razstavnega blaga je toliko, da je izkoristčen vsak najmanjši prostorček. Ze v teku večrajšnjega dne so prisneli na velesejem

Gospodarske vesti

Preskrba industrije s surovinami. Zveza industrijcev v Ljubljani je izdala naslednjo okrožnico. Ze ponovno smo poročali o težkosti glede preskrbe industrije s surovinami ter o prizadevanjih, da se te težkosti odpravijo ali vsaj omilijo. K prvotnim težkostam, ki so nastale v zvezi s pomankanjem deviz, so se pridružile še nadaljne ovire. Tako so se pojavili v zadnjih dneh v zvezi z omejitvijo mednarodne plobe po Sredozemskem morju ovire glede prevoza surovin, ki jih dobivamo iz prekomorskih držav. Spritno najnovejših svetovnih dogodkov je sedaj ogrožena tudi dobava surovin iz kirilinskih držav. Storitbi bo treba vse, da se zagotovi zadostna preskrba naše industrije s surovinami. Naša država razpolaga s mnogimi važnimi surovinami, ki jih izvažamo v inozemstvo pa se spritno sedanjega svetovnega položaja vsiljuje potreba, da uporabimo naše surovine kot kompenzacijo za one surovine, ki jih v naši državi nimamo ali nismo dovolj ter jih moramo uvažati. Pred-

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE



A. REIN IN DRUG Zagreb,

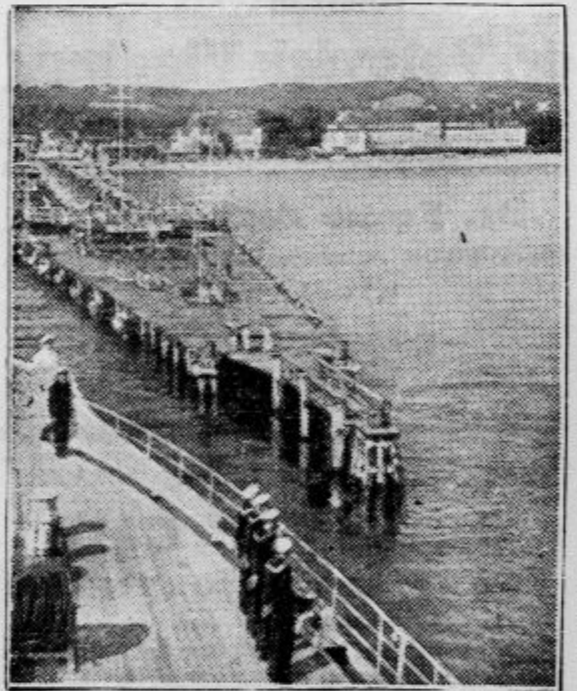
- GAJEVA 7. ILICA 15.
obvešča neobvezno:
Pri današnjem zrebanju V. razreda 38. kola državne razredne loterije so bili izbrani sledeči dobitniki:
DIN 80.000.— št. 22487
DIN 50.000.— št. 36473
DIN 40.000.— št. 8943
DIN 30.000.— št. 17012
DIN 24.000.— št. 67074
DIN 16.000.— št. 43240
PO DIN 10.000.—
13479 21717 33050 37754 73325 84075
PO DIN 8.000.—
10851 22824 45105 45536 46453 73190 84585
91196 99487
PO DIN 6.000.—
2510 9339 25350 29186 41490 48000 54014
74936 78665 89408 90712
PO DIN 5.000.—
13488 17638 20815 21933 30195 34427 46730
51846 52825 66606 76258 76705 77206 85875
89207
PO DIN 4.000.—
4186 5005 7013 11177 19524 23610 25072
26952 30135 31376 33891 40330 47284 50678
52250 57738 60616 64003 64521 64894 84156
88010 99283
Razen tega je bilo izbranih še 1300 števil dobitkov po din 1.000.—
Popolno uradno listo dobitkov, izdano in kontrolirano od same državne razredne loterije, torej brez vsakih pogreškov, pošljemo vsakomur na zahtevo.
Prihodnje zrebanje bo 4. septembra.
Za pravilnost števil, zaradi telefonskega prenosa tvrtka A. Rein in drug ne nosi odgovornosti.

Gdansk



V tem mestu, ki je postalo križišče evropske usode, sem bil pred osmimi leti. Ko smo takrat potovali iz Poznania preko tako zvanega »koridorja« na Baltičsko morje, ni še nič kazalo, da bi bil nevarno omanjan politični sistem povojne Evrope. Leto dni poprej je celo tako odgovorni državnik, kakor je bil Aristide Briand, sanjari o Panevropi. V Gdanku, ki se je službeno imenovala Freie Stadt Danzig, pa si že mogel občutiti, da se to kolese povojnega političnega ustroja ni nikdar popolnoma vključilo vanj in delovalo tako, kakor bi zahteval njegov novi položaj. Nekje na poti sem čital članek Američana Franka H. Simonsa, ki je v »koridorju«, tem sarniku mlade poljske republike, sredi med dvema Prusijama, občutil to, kar je bilo že tedaj očitno v Gdanku: nespravljivost nemških in poljskih interesov, tragično nasprotje, ki poteka iz samega položaja in ne zavisi docela od dobre ali slabe volje odgovornih ljudi. »Vsi Nemci brez izjeme zahtevajo,« je pisal ameriški publicist, »revizijo vzhodnih meja kot pogoj trajnega miru. Vsi Poljaki izjavljajo takisto enodušno, da bodo današnje meje branili do zadnjega moža. Sprejeli bodo vojno ne samo proti napadalcu, marveč — če bo treba — zoper vso Evropo, ki bi hotela porušiti to, kar tvori za Poljsko nje zakonito in zgodovinsko utemeljeno edinstvo.«

Tako sta si že leta 1931. stala na teh tleh nasproti dva svetova. Ze tedaj sta tekli preko Gdanska dve fronti — takrat še politični in čustveni. Poljaki so imeli od samega začetka na tleh »svobodnega mesta Gdanska« defenzivno vlogo, ki je zahtevala mnogo živcev in potrpljenja. Komisar Društva narodov je bil grof Gravin in v vsa njegova vloga je bila v tem, da vzdržuje med obema političnima taborem oboroženo premirje in varuje prestiž Društva narodov. Ne grof Gravin ne njegovi nasledniki niso vedeli, kako uravnovesiti poljske in evropske interese, kakor so bili izraženi v statusu svobodnega mesta, in nemški nacionalni interes, za katerim je stala odločna, bojovita volja večine gđanskega prebivalstva. S svobodnim mestom Gdankom je bilo nekako tan-



Kopalništvo Sopoty-Zopot

ko, kakor v Panevropi; Panevropa je bila brez Panevropecv, svobodno mesto Gdansk pa ni imelo prebivalstva s tako mentaliteto, kakor bi ustrezala značaju svobodnega mesta in njegovemu novemu poslanstvu.

V tej, skoraj že usodni nespravljivosti dveh nasprotnih tez, stremljenj, gibanj, je bilo že tedaj in je ostalo do danes jedro gđanskega vprašanja. Vsekako je to samo majhen, toda značilen čir evropske krize: vsa napetost poteka iz istega nasprotja različnih gledanj in iz križanj nasprotno tekočih interesov. Gdanska tla so že dolgo vroča. Morda segajo nasprotja med Nemci in Poljaki daleč nazaj, v hanzeatični Gdansk, kjer so prihajali navzkriž nemški križarji in trgovci ter poljski kralji, čijih sledov ni mogel zabrisati v tem mestu niti prusko ostru nacionalizem.

Gdansk, rojstno mesto najbolj pesimiističnega nemškega filozofa A. Schopenhauerja, je veliko, krasno mesto, ki šteje nad 200.000 prebivalcev. Proti večeru, ko je ponehal hud naliv, s kakršnimi se v severnem primorju uveljavlja aprilski pomlad, sva se s poljskim študentom povzpela po blatni stezi na hrib Bischofsberg za mestom, kjer so še stali zidovi nekdanje trdnjave. Srečavala sva mnoge ljudi.

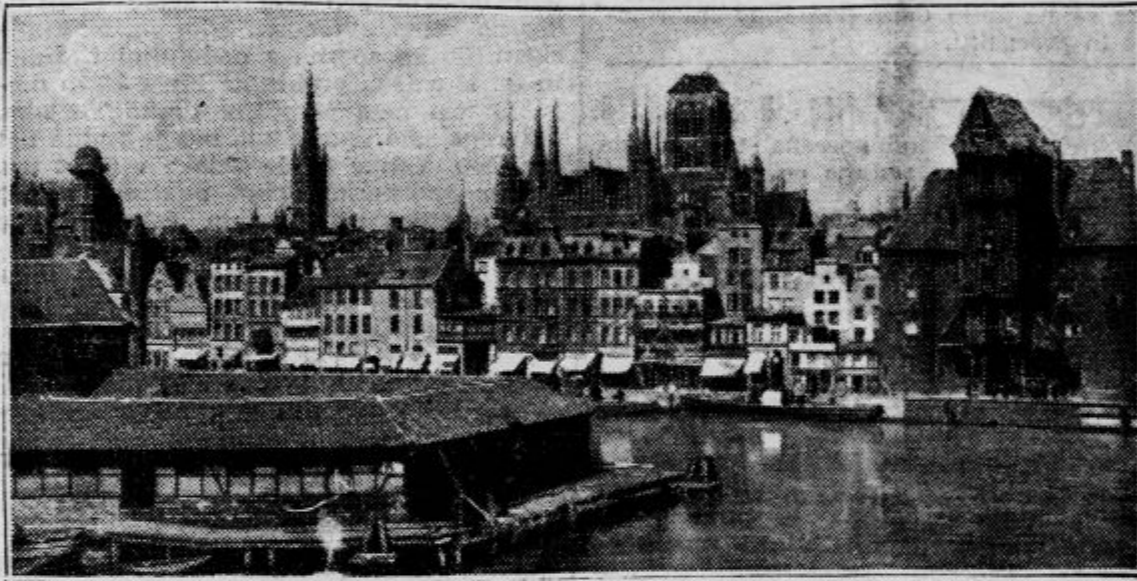
Govoriva nemški. — mi je dejal, — da se izogneva kakšnim neprijetnostim.

Student je bil iz poljske rodbine, narodno zaveden.

S hriba mi je pokazal čudovito lepi razgled: Pred nama je ležalo ozemlje »svobodnega mesta« z vsemi okoljskimi kraji, ki je med njimi posebno na glasu kopalništvo Sopoty (Zopot). Z ene strani se razprostira neskončna ravan Vzhodne Pruske, z južne in zapadne pa nizko gričevje poljskega »koridorja« vse tja do polotoka Hala, ki štiti največje poljsko pristanišče Gdynjo. Med hribom in morjem sem videl panoramo Gdanska, starega hanzeatičnega mesta, z jezerom počrnelih streh in ogromnim masivom gotske Marijine cerkve. Okrog nje okrog znamenitega ma-

kakor da bi v njem ležala posebna nordijska melanholija.

Zvečer, preden je odrinil vlak v Varšavo, sem si ogledal še nekatere ulice, znamenite vedute in lepe palače, izmed katerih so mi zlasti ostali v spominu Fischmarkt, Artushof in arhitektonsko čudno lepa orožarnica. Pristanišče je prostorno in dobro opremljeno, kolodvor, na katerem so imeli oblast Poljaki, pa monumentalen in velik. Pred odhodom so našo družbo pogostili v Poljskem domu. Zbrali so se nekateri poljski domačini in pripovedovali o svojih težkočah. — Ni prijetno živeti v takih razmerah. Človek kar čuti, kako mu žro živce.



Tri najznačilnejše zgodovinske znamenitosti Gdanska: na desni Stari žerjav, v sredi Marijina cerkev in na levi stolp rotovža

gistrata z visokim zvonikom in drugih cerkva, ki mole nad strehe patricijskih hiš, se gnete mesto s tesnimi ulicami in širokimi kanali, kakor zlasti pri Krantoru in An der langen Brücke. Tu plavajo ladje in številni čolni; nehoče se spomniš Benetk, ki pa si jih moraš zamisliti s severnim nebom in z množico počrnelih hiš, starih silosov in mlinov, lesenih stolpov in zakajenih trgovin. Hiše so visoke, stisnjene, z zobčastimi strehami nasršene kakor jež z iglami; nadstropja imajo pogosto samo po dve ali tri okna in velike manzarde.

Za mestom se je kadilo kakor iz mnogih kotlov: to so se dvigale megle iz Baltičskega morja, ki je sopelo tam spredaj zamegleno in motno, le tu in tam prepleteno z dolgim srebrnim trakom sončnega žarka, ki je včasih šinil izmed raztrganih oblakov in osvetlil valove pod seboj. Nekam trudoma, očno in zamišljeno je zahajalo sonce nad Baltikom in vse ozračje je imelo pepelnato sivkast ton, moten in težak.

Tako nekako mi je dejal poljski uradnik, prikupen, takten gospod nekam preplašenega obraza. — Živimo pod stalnim pritiskom. In vendar pravijo, da pritiskamo mi.

Skozi okna je bilo videti zamračen aprilski večer na gđanski ulici. Neki ljudje so se zbirali pred razsvetljenim domom »vrinjenca«, ki je imel goste. Domačini so postali malce nervozni in so si nekaj šepetali. Ni se zgodilo nič takega: naš odhod je bil nemoten in skoraj neopažen.

V zadnjih tednih sem se zopet spominjal daljnih, že pozabljenih gđanskih znancev in se vpraševal, kako neki jim je bilo v teh napetih dneh živčne vojne — njim, ki so bili najbolj v viharju? In kje naj bi človek iskal znancev, teh na pol zabrisanih obrazov, ki se v naših spominih združujejo z obrisi daljnih mest, v teh novih dneh, ko vstaja kvišku nedogleden, strahoten vrtnec da vse zmede in zamete vsa naša pota? ...

Zadnji dnevi svobodnega mesta

Warszawa, 1. septembra.

Ko sem se sredi preteklega tedna javil v političnem uradu mestnega poglavarstva v Gđinji s prošnjo za prestop meje svobodnega mesta Gdanska, sem nekoliko dvomil v uspeh. Prepričan sem bil, da mi spriču napetega stanja v Gdanku oblast ne bo ugodila. Zato sem bil prav prijeten presenečen, ko mi je uradnik brez kakršnihkoli ovir izstavil dovoljenje.

Promet med Gđinjo in Gdankom se je takrat vršil še popolnoma normalno. Obmejne formalnosti so bile nadvse zmerne, saj so vsakomur že ob izstavitvi prehodnega dovoljenja pretipali obisti in tako preprečili obiske neljubih gostov. To pa je veljalo predvsem za prehod meje s poljske strani. Na gđanski meji z vzhodno

Prusijo je bila stvar videti nekoliko drugačna. To mejo je zadnje mesece pasiralo ogromno število mladih ljudi, ki so se javljali kot turisti. S seboj so prinašali mnogo prtljage in ko je neki »turist« nekoliko presvobodno ravnal s svojim planinskim nahrbtnikom, ga je tovariš opomnil: »Idiot, ali bi rad vse skupaj v zrak pognal? ...«

Tem »turistom« so v tem znamenitem mestu kazali predvsem turistične atrakcije, modernega časa: mitraljska gnezda, strelske jarke, zaklonišča pred bombnimi napadi, posebno ljubezen in zanimanje pa so ti mladi turisti izkazovali orožju, ki pa ni smelo biti preveč staro. Zlasti so jih zanimali modeli 1937/38, od katerih se niso mogli ločiti, zato so korporativno vsto-



Poljsko pristanišče Gdynja, pred 20 leti ribiška vas

pali kot »prostovoljci« v gđansko armada in v prostem času čistili puške.

Ko sem po štiridesetminutni vožnji izstopil na kolodvoru v Gdanku me je pozdravila obligatna slika iz nemških zvočnih tednikov: z vseh hiš so visele rdeče tapete s kljukastim križem v sredi. In ko sem jo mahnil po prvi ulici proti mestu, sem zagledal na gimnazijskem telovadišču prve skupine »turistov«, ki so v smislu moderne telesne vzgoje opravljali jutrnje telesne vaje — s čelado na glavi in puško v rokah. Velika množica radovednih meščanov je z deljenimi čustvi gledala to telovadbo.

Slučaj je hotel, da so bila prav tega dne v Moskvi uspešno zaključena rusko-nemška pogajanja in prislovična elastičnost nemškega duha je imela za posledico, da so tudi ta presenetljivi korak Führerjeve previdnosti ljudje pozdravili kot logični zaključek elementarnega procesa nemško-ruskega zblíževanja. V vsem mestu je vladalo veselo razpoloženje in iz razgovorov je bilo videti, da prebivalstvo niti najmanj ne dvomi v poljski poraz. V tej misli so jih krepile pogoste parade in pisanje listov, ki so sipali žveplo in ogenj.

Druga senzacija tega dne sta bili: pismi Knuta Hamsuna in Svena Hedina, objavljeni v listu »Danzinger Neueste Nachrichten«, v katerih se ta dva znamenita Nordijca postavljata na nemško stališče gđanskega vprašanja in izjavljata vero v skorajšno rešitev in lepo bodočnost tega mesta. Oba sta pred dnevi prejela od Poljakov nekaj pripomb, še več sta jih pa deležna vsak v svoji domovini.

V Gđinji so me opozorili, da bi mi prevelika radovednost in gorečnost v iskanju mestnih znamenitosti ne bili šteti v dobro, zato sem moral molčati, ko sem v sejni dvorani gđanskega senata zagledal zemljevid severno vzhodne Evrope v izmaličeni obliki. Neznani risar je bil dobrohoten nasproti Poljski, saj je ni brisal s sveta, ampak je prestolnici Varšavi dodal par jehov zemlje, da bi si meščani lahko uredili zelenjadne vrtničke. Naš vodnik nam je navdušen govoril o krasnih umetnostnih spomenikih, s katerimi je genij nemškega naroda dal večer pečat temu me-

Oče:
Nekaj morate brezpogojno nuditi moji hčerki ...

Vem, NOVI

Ki-Ki
z okusom breskve.

Proizvodi UNION, Zagreb

stu. Vsaka najmanjša sled nekaj več kot stoletne pruske vlade v Gdanku je v njenih očeh predstavljala kulturno vrednost prvega reda; zelo diskretno pa se je dotikal državne tradicije Gdanska in dobe, ko je mesto cvetelo v tesnem sožitju s Poljsko, normiranem v »velikem privilegiju.« Iz te dobe datirajo največji kulturni spomeniki Gdanska in naš vodnik nam ni o tem ničesar povedal. Zamočil nam je, da na rotovškem stolpu stoji ogromen kip Zigmunta Avgusta, da nad znamenitimi Velikimi vrati že 400 let kraljuje poljski orel, ki je bil v zadnjih mesecih odstranjen z vseh vidnih mest.

Danes je Gdansk središče srditih borb. Napoved, da svobodno mesto Gdansk ne bo več dolgo svobodno se je uresničila in bivši pekovski pomočnik Albert Forster ga vodi. Nad častiljivimi zidovi Marijine cerkve rohne bombarderji, v bližino rotovža utegnejo padati bombe in desetstoletni zidovi Velikega Žerjava se morda tresejo ob detonacijah. Vendar lahko pričakujemo, da bodo te svetinje ostale nedotaknjene, saj Poljaki imajo precizne aparate in dobro vedo, kam merijo. Od 9. marca 1454., ko je Kazimir Jagelonski v Krakovu podpisal dokument o priključitvi Gdanska k Poljski pa do druge delitve Poljske v letu 1793 je nad Gdankom vihrala zastava belega orla na rdečem polju. Zato bo razdejanje vojne šlo mimo zidov Gospe Marije in mrkega pročelja Velikega Žerjava.

Črtomir Kolenc

Velike zamude vlakov iz Nemčije

Jesenice, 2. septembra. Osební vlaki, ki vozijo iz Nemčije, prihajajo na Jesenice z večurnimi zamudami. Vlak, ki bi moral prispeti na Jesenice okoli 18. ure, je v sredo zvečer privozil šele ob 22. uri, v četrtek zvečer pa okoli 20.30. Skoraj vsi vlaki so polno zasedeni s potniki, posebno s poljskimi delavci z našega juga, ki so šli pred mesecem v Nemčijo za delom.

Vlaki, ki vozijo iz naše države v Nemčijo, so tudi dobro zasedeni. Prejšnji teden so se vračali večinoma moški, v teh kritičnih dneh pa so ženske v večini. Prometni, policijski in varnostni organi imajo dela čez glavo. Kolodvor je v večernih urah naravnost zatrpan s potniki in prt-

ljo. Ljudje nervozno begajo sem in tja, v bojazni, da ne bodo pravočasno dobili potnih listov in da jim bo pred nosom popihal vlak. Potniki raznih narodnosti in poklicev stoje v skupinah in čakajo na izdajo potnih listov. Med bogatimi inženjerji se drenjajo naši ubogi izseljenci z juga.

Okoli orožnikov, ki izdajajo potne liste v množinah, se gnetejo ljudje in čakajo, kdaj pridejo na vrsto. Konečno, ko so vse formalnosti opravljene, kliče orožnik imena: Stajič, Narančič, Vlahovič, Krauss, Gruber, Spitznager, Rinerhofer in podobno. Dolge vrste ljudi hite v železniške vozove, da jih prepelejo iz hladne tujine, kjer so jih zatekli težki dnevi in se vrnejo v svojo domovino.

Kočevski otroci ob sinjem Jadranu Uspešno delo Jadranske straže v Kočevju

Kočevje, 2. septembra. Že več let pošilja podružnica Jadranske straže v Kočevju otroke na letovanje ob Jadranskem morju. Javnost s simpatijo spremlja to skrb za naše najmlajše, ki jim pomeni bivanje ob morju nepozabna doživetja, za mnoge pa tudi vsaj za kratek čas polne želodčke. Podružnica JS že več let vodi delovni učitelj g. Mirko Kodrič, v čigar rokah je organizacija letovanj in težavno nabiranje gmotnih sredstev.

Tudi letos v avgustu so šli dečki in deklice iz raznih krajev Kočevske na morje v Bakar. Dečki so letovali v »Domu kralja Aleksandra I.«, ki je last mariborske oblasti JS, deklice pa v bližnjem Trboveljskem domu. Dečkov je bilo 17, deklic pa nekaj več.

Štiri dni sem bival med dečki v mariborskem domu in vesel sem jih bil. Koliko neskaljne radosti je bilo med temi fantki, ki so prišli za te dni k sinjemu morju! Večinoma so imeli 7 do 10 let, le trije so bili malo starejši. Nekaj jih je bilo iz mesta, ostali pa z Rudnika in raznih kočevskih vasi. Skoraj vsi so bivali ob morju brezplačno na račun kočevske podružnice JS, za ostale so plačali starši. Zlasti na Kočevskem je potrebno, da nekdo poskrbi za otroke revnih staršev in da tudi v njih srca posije malo sonca. Zgarani oče je vesel, ko mu pride otrok domov z nasmejanimi lici in pripoveduje, kako je bilo in kaj je vse videl.

Najstarejši in najmočnejši med našimi malimi letoviščarji je bil Jernejček z Rudnika. Takoj v začetku je zabilil vsem, da ga morajo klicati samo »Nejček« in nikakor drugače. Pa se ga niso preveč bali, čeprav je včasih katerega malo našeskal. Zvečer v postelji so ga vedno prosili, naj jim kaj pripoveduje. Dobro je znal pripovedovati in vsi so ga napeto poslušali, se zanimali ali tudi od srca smejali njegovi ribniščini. Najbolj mu je šel nagajali mali Rudolfček iz Stare Cerkve najdrobnejši in najmlajši med vsemi. Kakor škrt je skakal od enega do drugega, tu malo nagajal, tam koga uščipnil in vedno komu govoril, da mu bo »urco navile«, nato pa zbežal. Resen in zaprt vase je bil rudarski sin Tonček in poleg njega še gimnazist Valter. On pa radovedni Francelj sta bila edina nemška fanta v koloniji. Razumela sta se z vsemi in vsi drugi z njima. Nikdar ni padla niti najmanjša opazka glede narodnosti tega ali onega. Vsi so bili ena sama otroška družina.

Zjutraj so se zbudili vedno najmlajši. Kodrasti »Erženček« je pomolil svojo skuštrano glavico izpod rjuhe in pogledal okrog sebe. In tako drug za drugim. Nekaj časa so bili še tiho, nato si slišal šepet, kmalu govorjenje in že je kdo skočil s postelje. Zadnji je bil vedno »Sinko« Debelinček iz Dolge vasi, ki jih je nekaj slišal na ta račun. Zbudil se je šele v splošnem jutranjem trušču.

Večina ni šla rada domov. Hitro so se privadili. Najbolj je silil k mamiči Dragec iz Koprivnika, ki se je včasih kar zamislil. Imel je kartico z naslovom in je hotel pisati mamiči. Pa so prebrisanci hodili okrog njega in mu gledali na prste. Mamiča ni dobila karte, kajti Dragec je šel v posteljo in debele solze so mu stekle

po obrazku. Da ne bo nič pisal, je dejal. Zjutraj, ko je še spal, sem zagledal v njegovi roki zmečkan kartico, na kateri so se bile solze že posušile. Domov so natihem silili zlasti otroci ne baš revnih staršev, ostali bi bili radi še ob morju. Doma jih je čakalo delo. Eden je moral pasti živino, drugi pomagati na polju, tretji celo kuhati. Koliki so doma komaj ob nedeljah videli meso, tukaj so pa dan za dnem do vrha napolnili svoje lačne želodčke.

Najbolj so se seveda vsi zanimali za morje in za vse, kar je z njim v zvezi. Ladje, ki so plule mimo, so kar že po imenih poznali. Milan iz mesta je dejal, da bo postal mornar in nič drugega. Pri kopanju v morju ni bilo konca kipeče živahnosti. Saj je bilo tu toliko čiste sinje vode in toliko sonca, ki je pošiljalo moč in zdravje malim kopalcem!

Na dan odhoda so bili vsi veselo razpoloženi in so komaj čakali, kdaj bo prišel pojen avto. Pozabili so na zatrdila, da bi še ostali in vse je prevzela misel na dom. Veselo vzključajoč so nastopili dolgo pot.

Podružnici JS v Kočevju moramo izreči vse priznanje za njeno človekoljubno delo. Naj bi v bodočih letih našla mnogo odziva in javnosti, da bi lahko čim več otrok odšlo na obale našega sinjega Jadrana!

Namesto anekdote

Pri nekem državnem poglavarju je bila čajanka za diplomate. Gostiteljica je vprašala svojega moža, kako naj določi mesta za goste. Državni poglavar je dejal:

»Pri takšnih sleparjih, kakor so diplomati, je najboljšje, če jih razvrstiš po abecednem redu. Samo v tem primeru ne bo nobenih pritožb.«

★
Sodnik obtožencu: »Vstanite, obtoženec, kadar govorite z mano, sedeli boste pozneje!«

»Saj niste tako neumni, kakor bi človek sodil na prvi pogled.«

»Vidite to je razlika med vami in menoj.«

Ob vsaki priliki — se spomnite

da so »Jutrovi« Mall oglašni » Sloveniji najuspešnejša, najcenejša in najhitrejša posredovalnica za stisne vse vrste za prodajo in nakup vse stvari za nepremičnino, lokala, podjetja, kapital, šenitve in za vse drugo

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Na solčni jug

JESEN NA JADRANU

Abbazia (Opatija)
 ODPRTO CELO LETO
Laurana (Lovrana)

Brioni
 Sončni otok — Polo — Golf.
 Vodni bazen s segreto morsko vodo!

GRADO - LIGNANO - LUSSINPICCOLO
PORTOROSE - SISTIANA
 Kopalna sezona do konca oktobra.

Izleti v
POSTOJSKO JAMO 50 km od **Trsta**

Abbazia: Pension Helvetia Prvovrstni domači penzion, na obrežni promenadi — Moderni komfort. Zelo povoljni aranžani. Zahtevajte prospekte. — Direkcija Dušan Vrus.

Pojasnila: ENIT, Terazije 16, BEOGRAD — in pri vseh potniških uradih in hotelski direkciji.

Domače vesti

• Sprememba upravnega področja. Ministrski svet je na predlog ministra pravde izdal uredbno z zakonsko močjo o izločitvi katastralne občine Nemilje v kranjskem upravnem srezu iz področja sreskega sodišča v Škofji Loki ter priključitvi področju sreskega sodišča v Kranju.

• Za novega pomočnika generalnega komisarja kraljevine Jugoslavije na svetovni razstavi v New Yorku je postavljen Božidar Stanojevič, naš generalni konzul v New Yorku. Doseđani pomočnik, znani bivši poslanec Milan Banič s Sušaka, je razrešen.

inscenirana. Jutrišnja številka ponedeljskega »Jutra« prinese o tem zanimivem dogodku, ki predstavlja važno poglavje v zgodovini srbskega naroda in njegovi borbi za svobodo obširnega članeke.

• Praški velesajem je preložen in bo od 24. septembra do 1. oktobra.

• V letošnjem tednu Rdečega križa, ki bo od 17. do 23. t. m., bo treba plačati, kakor prejšnja leta, za vsa navadna in priporočena pisma, dopisnice, razglednice navadne in vrednostne pakete in za brozjake v tuzamskem prometu obvezno pristojbino 50 par v posebnih znakmah za Rdeči križ.

ŠOLSKO NAZANILLO



ENOLETNO TRGOVSKO UČILIŠČE

CHRISTOFFOV UČNI ZAVOD

Odobren od Ministrstva trgovine in industrije

S PRAVICO JAVNOSTI

LJUBLJANA — DOMOBRA NSKA CESTA št. 15.

Zavod je organiziran kot redna enoletna trgovska šola in izobrazuje učenke in učence za raznovrstne pisarniške poklice v gospodarskih podjetjih, denarnih zavodih, odvetniških, trgovskih, spedijskih pisarnah itd. — Izpričevala služijo kot dokaz izobrazbe za navedene poklice in obenem tudi kot dokaz dovršene učne dobe in pomočniške prakse v trgovski obrti. To je važno za one, ki nameravajo otvoriti ali prevzeti na svoje ime trgovsko podjetje.

Največji in najmodernejši zavod te vrste v državi.

Edinstvena strojepisnica s 50 pisalnimi, računskimi, razmnoževalnimi stroji itd. Zavod je urejen po vzoru slavnih inozemskih šol in ima tudi posebne učilnice za pisarniške vaje, knjigovodske vaje, za filmska predavanja. — Prvovrstni profesorski zbor jamči za odlične uspehe. — Posebni oddelki za deklice. — Šolnina zmerna.

Edini zavod te vrste, ki ima lastno moderno novozidano šolsko poslopje, ki se uporablja v šolske namene.

VPISOVANJE

se vrši sedaj redno vsak dan tudi v nedeljo in na praznik dopoldne in popoldne ob običajnih urah. — Učenci uživajo vse pravice kot na drž. trgovskih šolah tako glede rodbinskih doklad in dijaških voznih kart.

Brezplačna šolska izvestja in novi ilustrirani prospekti brezplačno na razpolago osebno ali pisмено. TELEFON DIR. 48-43.

• Radljske naročnike ponovno opozarjamo, da se naroče na »Naš val«, ki je naj. boljši vodnik po radijskem svetu. Izhaja ob petkih, objavlja pa sporede evropskih radijskih postaj na dolgih, srednjih in kratkih valovih, kakor tudi izvleček najboljših oddaj za tekoči teden. Najnovejša številka, ki je v povečanem obsegu in povečani nakladi izšla ob začetku nove radijske sezone, objavlja med drugim obširno poročilo o zasedanju in silepih mednarodne radiofonske zveze, ki se je nedavno sestala v St. Moritzu, zanimivo reportažo urednika Regalija iz krajev, kjer ne odmeva več spikapakke, zanimivo in napeto novo o umsko obolem ameriškem milijarderju mr. Berkeleju, rubriko »Radio in televizija« z najnovejšimi poročili s teh področij in filmski pregled. Zahtevajte še danes brezplačno številko na ogled! Naročnina na »Naš val« znaša mesečno 10 din, naroča pa se pri upravi v Ljubljani, Knaflijeva ulica 5.

Trgovsko učilišče ROBIDA

s pravico javnosti, LJUBLJANA — Trnovska ulica št. 15, vpisuje v enoletni trgovski tečaj vsak dan. Učilišče je osnovano kot redna enoletna trgovska šola. Dijaki imajo ugodnosti rodbinskih doklad, žel. voznih kart itd., kakor učenci državnih trgovskih šol. Ker je pouk popolnoma individualen, sprejme zavod samo določeno število učencev. Vpisovanje tudi v nedeljo in na praznik dopoldne, Trnovska ul. 15.

• 40letna Ivančanska atentata. Nedavno je poteklo 40 let, odkar je bil v Knez Mihajlovi ulici v Beogradu poizkujen atentat na kralja Milana Obrenovića. Atentator, ki je iz revolverja streljal na kralja in njegova adjutanta, je bil aretirán, obenem pa je bila aretirana tudi dolga vrsta starih srbskih politikov z Nikolo Pašičem. Stojancom Protićem in Aco Stanojevićem. Afera je po vsej kraljevini Srbiji dvignila mnogo prahu, vendar preiskava ni mogla ugotoviti nikesar konkretnega, s čimer bi moglo sodišče obremeniti staro radikalno stranko in njene voditelje, ki so bili v ostri opoziciji proti režimu Obrenovićeve in proti katerim je bila vsa zadeva umetno

križ. Za ostale poštno pošiljke kakor tudi za pošiljke, ki so po zakonu pristojbine proste, se ta pristojbina ne plačuje. — Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

Primarij ženske bolnice **dr. MILAN Ž. ČERVINKA** ordinira sedaj v Novem mestu, Ljubljanska cesta 15, (v hiši pekarnje Kastelic, naspr. advokatu Bučarju). Od 8.—12. dopoldne in 2.—5. popoldne.

• Nova grobova. Na Jesenicah je po daljši bolezni umrla v četrtki v 59 letu starosti gospa Elizabeta Kocijančičeva, žena železniškega upokojenca, stanujoča na Kralja Petra cesti. Pokojnica je bila tiha in blaga žena. — V Ljubljani je preminil g. Karlo Čerkvenik, strojevodja državne železnice v pokouju. Pogreb bo danes ob 17. uri izpred veže zavetišča sv. Jožefa. — Pokojnima blag spomin, žalujočim naše sožalje!

— Pri ljudeh višje starosti, ki trpe na nerednem čiščenju, nudi pogosto naravna »Franz-Josefova« grenka voda, zaužita skozi osem dni dnevno po 3—4 kozarce, zaželjeno odprtje in s tem trajno polajšanje. Zahtevajte povsod »Franz-Josefovo« vodo.

Reg. po min. soc. pol. in a. zdr. S-br. 15.485 25 V 35.

• Ljubavna žaloigra v Novem Karlovcu. Nikola Radjenović je bil ugleden posestnik v Novem Karlovcu, nedaleč od Indrije v Vojvodini. Pred daljšim časom ga je zapustila žena in se vrnila k svojemu ljubimcu Božidarju Milosavljeviću. Užaljen moč se je hotel maščevati in se je podal k Milosavljeviću na dom. Srečala sta se na dvorišču Radjenović je v vilami udaril ljubimca svoje žene. V jezi je nato Milosavljevič popadel sekiro in je Radjenovića na mestu ubil in domala razsekal. Kmalu nato so Milosavljeviča prijeli orožniki. Ko je Radjenovičeva žena izvedela, da je ljubimec ubil njenega moža, jo je zadel kap in je takoj izdihnila.

Oglejte si prekrasni povski film z ljubko **Deanno Durbin**

PESEM SREČE

Film mladosti, petja, zabave in lepote! **KINO UNION, tel. 22-21** Ob 15., 17., 19. in 21. uri.

• Važno za one, ki ne morejo v redne šole. Dopisna trgovska šola v Ljubljani, Kongresni trg 2, začena dne 4. t. m. redno vpisovanje v vse svoje tečaje in predmete kakor v svojo dvoletno trgovsko šolo, knjigovodstvo, trg. računstvo, korespondenca, stenografija, nemščina, francoščina itd. Priporočamo vpis zlasti onim, ki zavoljo služb ali drugih ovir ne morejo v redne šole. Na stotine zadovoljnih absolventov. Pouk je individualen in se vrši z dopisovanjem. Pišite po pojasnila. (—)

• Namesto venca na krsto pokojne gospe Antonije Erzenove iz Hrastnika je daroval Družbi sv. Cirila in Metoda g. France Železnik iz Trbovelj 100 din. Iskrena hvala!

• Ant. Rud. Legatov Enoletni trgovski tečaj s pravico javnosti, Maribor. Vpisovanje ob delavnih dopoldne in popoldne, ob nedeljah in praznikih samo dopoldne, v šolski pisarni, Vrazova ulica 4. Lastni dijaški internat. Državni namestenci dobivajo draginske dotacije, vsi dijaški železniški legitimacijski, končno izpričevalo nadomešča vso učno dobo in dve leti pomočniške dobe v trgovinski obrti. Začetek pouka 9. septembra. Šolski program in pojasnilo brezplačno. Državni uslužbenec in manj premožni uživajo daljnosežno znižanje šolnine. (—)

Lajec
 Vsaka očala po meri zoro dobrosedeča in kisen pogled pri **LJUBLJANA PASAŽA NEBOTIČNIKA**

• Srednješkoli internat v Akademskem kolegiju v Ljubljani sprejema za šolsko leto 1939/40 dijakke od 5. do 8. razreda srednjih šol kakor tudi dijake strokovnih šol. Gojenci imajo popolno oskrbo, štirikrat dnevno zdravo in tečno hrano, strogo nadzorstvo in vestno vodstvo. Pri učenju pomagata dva prefekta. Mesečni prispevek znaša 600 din. Prošnje za sprejem se vlagajo pri ravnateljstvu Akademskega kolegija, Ljubljana, Kolodvorska ulica 22, kjer se na željo dobe podrobne informacije in prospekti.

Grobnice in spomenike kamnoseška stavbna dela izvršuje po nizkih cenah kamnoseški tiparsko podjetje **Frano Kunovar** pokopališče Sv. Križ — Ljubljana — Tel. 49-09.

• Tovarni avto je zdobil 15letnega fanta. Pri samoborskem podvozu v Zagrebu se je zgodila v petek dopoldne strahovita nesreča. Velik tovorni avto, last Kovačevega podjetja iz Trčica, je povzročil 15-letnega vajenca Zlatka Culjaka, nameščenega pri »Tapredu«. Težki tovorni avto je podrl Zlatka, ki se je peljal na biciklu. Prizor je bil strašen: kolo zdrobljeno, iz lobanje so se vsuli možgani, prsni koš strt, udi polomljeni. Na kraju dogodka se je zbralo več sto ljudi. 33letni sofer Anton Dolinar je povedal, da vozi blago iz Novega Sada v Trčič in da ni kriv nesreče, ker je bil mladi biciklist neoprezen.

• Ministerialni uradnik obsojen zaradi podkupnine. Pred beograjskim sodiščem je stal bivši uradnik poštnega ministrstva Ljubomir Hadži-Tašković, z njim pa je bila obtožena tudi učiteljica tujih jezikov Natalija Prita Obtožnica je navajala, da je Ljubomir po dogovoru z Natalijo ukrenil za 5000 din podkupnine, da je tvrdka Phönix dobila telefon. Tvrdila je bila poslala poštne ministru zadevno prošnjo, toda zaradi majhnega števila prijaviteljev ni mogla dobiti telefona. kar pa je nato za nagrado izposloval skrbni Ljubomir. Obsojena sta bila Ljubomir na 6 mesecev, Natalija pa na mesec dni zapor.

1 KRAT KUPITE in prepičali se boste, da so baterije »SUNCE« dolgotrajne in zanesljive. Proizvaja: **J. IVKOVIĆ, Zagreb** Vodnikova ulica 4.

• Cigani kradejo otroke. V Banjaluki se je spet ponovil primer, da so cigani odvedli otroka. V banjaluško bolnišnico je pripeljal Tomo Gjurić svojo ženo. Na vozu je pustil 4letnega sinka Milana, da bi pazil na konje in na voz. K otroku je pristopila ciganka in mu vzela bič, nato pa pobegnila. Fantič je tekel za ciganko do stare trdnjave, od koder se potem ni več vrnil. Banska uprava je na očetovo prijavo ukrenila najstrožje mere proti ciganom, ki na prevejan način odvajajo otroke in jih potem pohablja, da lahko z njimi beračijo.

Izlača se Vam naročiti filme iz Ljubliane

in poslati iste v razvijanje, ker vam izgotovljene silke, se isto dan ko prejmemo — odpošljemo Poizkusite enkrat — postanete prav gotovo naš stalni odjemalce. Imamo na zalogi filme najnovejše emulzije do l. 1941.

Razvijamo in kopiramo priznano prvovrstno! Naš ček račun št. 13-285 Naša tel. št. 25-66 in 25-67 — Se priporoča

Foto Tourist — Lojze Smuc LJUBLJANA — ALEKSANDROVA O. 8.

• Opozarjamo vas na priložnostni nakup pisalnih strojev Continental. Glej male oglase! (—)

• Nemška jezikovna šola za inozemce. Zavod Anderl-Rogge, Gradec, Lessingstrasse 19. Internat za mlade deklice. Gospodinjstvo tečaj. Prospekti. (—)

Razkožno inscenirana in duhovita filmska komedija. Doživljaji in komična usoda mladeniča v pravilčni deželi 1001 noči. Dve uri zabave in smeja! **Kino Sloga, tel. 27-30** Danes ob 15., 17., 19. in 21. uri. **ALI BABA** IN 40 HAJDUKOV. Jutri nepreklicno sadnjikrat!

PEKEL V LJUBEZNI JEAN GABIN — MIREILLE BALIN **KINO MATICA 21-24** Predstave ob 15., 17., 19. in 21. uri. Francoski vellefilm o moderni ženi, poln realizma, erotike in ljudskih strasti.

Iz Ljubliane

u— Za prošnjo kraljevega rojstnega dne objavljajo z mestnega poglavarstva naslednja navodila: Obvezniki telesne vzgoje se morajo zbrati na kraljev rojstni dan točno ob 18.30 na Poljanstem nasipu poleg Zmajскеga mosta, kjer dobi vsak baklo. Narodne noše naj se v čim večjem številu udeležijo slavnostnega spreveda. Naši lovci in strelci naj se blagovolijo prvič v svojih krojih uvrstiti v spreved. Ljubljanski kolesarji naj okrasijo koleca in se udeležijo spreveda. Obrtniška združenja naj blagovolijo pri slavnostni bakladi pokazati svojo stanovitno in državljanstvo zavest z nastopom posebnih združenj v pestri skupini z zastavami. Vse organizacije, ki svoje udeležbe pri sprevedu še niso prijavile, naj to nemudoma stori pri tajništvu mestnega poglavarstva. Spreved z baklami in lampionci, ki se bo v sredo zvečer pomikal po ljubljanskih ulicah, mora biti veličasten. Za lampione naj poskrbe organizacije same, a bakle bodo naproday tudi na zbirališču. Po ljubljanskih ulicah, koder bo šel spreved, naj bodo razsvetljena vsa okna.

TELOVADNI NASTOP SOKOLA LJUBLJANA III DANES OB POL 16. uri na telovadišču ob Tyrševi cesti

u— Izlet Cirilmetodarjev po Notranjskem. Moška in ženska podružnica CMD za St. Peter je nedavno nedeljo po svojem običaju priredila za svoje članstvo krasno uspel avtobusni izlet po Notranjskem, da se spozna z ondnotnimi CM-arji in da si ogleda prekrasne kraje blizu meje. O tem nam poročajo: Preko Turjaka, katerega smo si ogledali, nas je vodila pot čez Dob, Velike Lašče, Izlake in Stari trg, kamor smo prispeli okoli polnedva in nas je v gostilni pri Benčinu čakal skrbno pripravljen obed. Še pred tem smo se peljali pod Snežnik, da bi si ogledali tamkajšnji stari grad Snežnik, a nam je bil vstop zaradi popravila terase prepovedan. Šolski upravitelj g. Kosin iz Laverce nam je vso pot prijazno tolmачil vse znamenitosti teh krajev; tu je učiteljeval v svojih mladih letih in so mu ti kraji še posebno znani. Po izdatnem obedu smo kre-

ZVOCNI KINO SOKOLSKI DOM V ŠISKI — Telefon 41-79. Nenačakljiva **SONJA HENIE** v briljantnih pesnih kreacijah na ledu v filmu **Polarni sij** Predstave: danes ob 3., 5., 7. in 9. uri ter jutri ob ¼ 9. uri Prihodnji spored: **Ramona**

u— Vpisovanje v enoletno drž. priznano trgovsko učilišče Christoffov učni zavod s pravico javnosti, Ljubljana, Domobranska cesta 5., se vrši zdaj vsak dan, tudi v nedeljo in na praznik dopoldne in popoldne. Prospekti na razpolago.

KRUPP GL ZASTOPSTVO **O. ŽUŽEK** KVALITETNI LJUBLJANA TAVCARJEVA 11

u— Sokol Vič vabi svoje članstvo, naručaj in deco, da se danes v polnem številu udeležijo nastopa bratskega Sokola Ljubljana III, da mu vrnemo obisk za njegov poset ob priliki proslave naše družbene 30letnice. Udeležba v meščanski občliki z znakom. Nastopimo pri javni telovadbi z vsemi oddelki. Zbor vseh udeležencev točno ob 14.15, nakar bo skupen odhod na telovadišče ob Tyrševi cesti za Bežigradom. Vsi točno in zanesljivo! Uprava.

u— Pri zaprtju in motnjah v prevah vzemite jutraj na prazen želodec kozarec navadne Franc Jozefove grenčice.

Lutz peč velesajem Podružnica SVD za Šiško priredi danes razstavo sadja, cvetic in zelenjavi. Ker bo razstava v telovadnici ljudske šole na Gasliški cesti odprta vso nedeljo do 7. do 18. ure ima vsakdo priliko brez vstopnine videti, kakšni so pridelki naših domačih vrto.

Potovanje rezervnih oficirjev iz dravske banovine v Beograd na proslavo kraljevega rojstnega dne odpade zaradi nenadnih zaprek.

nili ob ta čas izsušenem Gerkniskem jezeru. In še v Petričevu restavracijo na ribe. G. dr. Tavzes je v navdušujočem govoru pribil nujno potrebo CM društvu in njeno težko delo, posebno v današnjih časih. Nato je predsednika ga Potočnikova prisrčno pozdravila navzočne in pojasnila pomen takih izletov. Nadaljevali smo pot, prisrčno pozdravljeni, preko Cerknice in Planine na Rakek, kjer smo se pred spomenikom Viteškega kralja s toplimi besedami in enominutnim molkom poklonili Njegovemu spominu. Po kratkem postanku v Logatcu, kjer smo se pozanimali za našo posestrino CMD, smo se preko Vrhnike veseli in zadovoljni vrnili na naše domove. Kraji, po katerih smo se vozili, so romantični, polja skrbno obdelana, hišice čiste in ljubke, ljudje vsi prav čedni, snažni, prijazni in dostojni. Naša lepa ubrana narodna pesem nas je spremljala na vsej poti. Povsod smo bili radostno pozdravljeni. Občutili smo pač vsi, da smo ena duša in eno srce, da smo vsi zvesti Jugoslovani. G. Kosinu veljaj za njegovo vodstvo naša najtoplejša zahvala! V kratkem priredi šentpetrska podružnica CMD izlet z avtobusom v Brežice.

u— Tomboleke karte Rdečega križa v Ljubljani so še na razpolago. Zerad javnega dobitka parcele 644 m² v Šiški je zelo živahno povpraševanje po njih. Ne zamudite, do poskusite srečo! Z malim izdatkom boste pokazali tudi svojo naklonjenost samarjanski službi Rdečega križa. Kaj veste, če ne boste še potrebne te pomoči!

ZOBOZDRAVNIK **dr. Volovšek Vladimir** NE ORDINIRA DO 18. SEPTEMBRA

Dr. Franc Brandstetter Specialist za notranje bolezni, Šubičeva 3, ¼ 12.—1., 2.—¼ 4. **zopet ordinira** Preiskava srca s elektrokardiografom.

SPECIALIST ZA OTROSKE BOLEZNI **dr. V. STACUL** ZOPET REDNO ORDINIRA

u— Prostovoljna gasilska četa Ljubljana-Barje priredi danes veliko javno tombolo, združeno z veliko vrtno veselico poleg gasilskega doma na Barju. Glavni dobitek: motorno kolo, več koles in še druge krasne tombole. Za obilen poset se priporoča uprava.

Še je čas, da si nabavite srečke rejcev malih živali, ker bo žrebanje 10. septembra ob 14. uri pri »Novem svetu«. — Zveza, Ljubljana, Karanova ul. 10

u— Vse pevce ljubljanskih in okoliških zborov vabimo na zadnji skupno vajo, ki bo v ponedeljek ob 20. v Hubadovi dvorani Glasbene Matice.

MOBILIZACIJA ŠVICARSKÉ VOJSKE.

1. Švicarski zvezni svet je sklenil mobilizacijo celokupne vojske. Prvi dan mobilizacije je 2. septembra 1939.

2. Po sklepu Zveznega sveta z dne 23. septembra 1938 imajo v spodaj omenjenih deželah bivajoči ter v redno vojsko, domobranstvo in v rezervno dodeljeni častniki, podčastniki, kapljarji in vojaki nemudoma prevzeti svojo vojaško opremo v mestu opremljenja in nato nastopiti vojaško dolžnost v mestu zbirališča svojega polka:

EVROPA: Vse dežele, vključno evropski otoki.
AZIJA: Turčija, Sirija, Palestina (s Transjordanijo), kakor tudi v Sredozemskem morju se nahajajoči azijski otoki.
AFRIKA: Egipt, Tripolis, Tunis, Alžir in Maroko.
AMERIKA: Zedinjene države Amerike in Kanade.

3. Vojnim obveznikom, na katere se te odredbe ne nanašajo, ni treba nastopiti vojaške dolžnosti do posebne odredbe.

Šolsko naznanilo ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ s pravico javnosti PRI TRGOVSKEM UCENEM ZAVODU V LJUBLJANI, KONGRESNI TRG 2, (prostori Dopolne trgovske šole)

vpisuje
redno vsak delavnik od 9. do 12. in od 3. do pol 7. uri popoldne. Tečaj je organiziran kot redna Enoletna trgovska šola in je radi svoje zmerno šolnine dostopen vsakomur. Zavod uživa zavoljo svoje solidnosti in svojih učnih uspehov izvrsten sloves in je po svojih pedagoških metodah in prvovrstnih učnih možnostih najmodernejši in najuglednejši zavod te vrste. — Vsa podrobna pojasnila daje vodstvo zavoda ustno ali pismeno.

u— Streliči vseh družin ljubljanskega okrožja se opozarjajo na velike strelske tekme okrožja, ki bodo v dneh 9. in 10. septembra na vojaškem strelišču ob Dolenski cesti v Ljubljani. Tekmovalo se bo z malokalibrskimi vojaškimi in lovskimi puškami. Tekme se prično v soboto 9. septembra ob 15. uri. Da ne bo prevelik naval strelcev v nedeljo 10. septembra, priporočamo tekmovalcem, zlasti onim iz bližine Ljubljane, katerim je dovolj mogoče s kolesi, da tekmujejo že v soboto popoldne. Streliči, pokrenite živahno akcijo za čim večji poset strelskih tekem.

ZÜNDAPP GL. ZASTOPSTVO
KVALITETNI OZUZEK
MOTOCIKLI LJUBLJANA
TAVCARJEVA 11
Vsak model ugotite takoj.

u— **Izpremembi posesti.** Enonadstropno hišo v Koptarjevi ulici št. 4 kjer je stara in renomirana meščanska gostilna »Činkole«, je kupilo Tiskovno društvo »Jugoslovska tiskarna«. To hišo bodo najbrž prihodnje spomlad podiri. Kakor se govori, se bo g. Josp. Lauter, dosedanji lastnik gostilne »Činkole«, katero bo rabil še do 1. februarja. 1940 l. v tej hiši presešli na Poljansko cesto št. 21. k »Škrateljmu«, kjer bo imel svoj novi dom.

Lutz peč
u— V ponedeljek bo prav za prav zadnji dan za vpisovanje v šolo Glasbene Matice, kajti v torek 5. t. m. bosta že dodelitev posameznih gojencev k strokovnim učiteljem in določitev urnika za vsakega posebej. Zato se morajo zbrati vsi gojenci, ki so se vpisali za klavir, v torek 5. t. m. ob 15. v Hubadovi pevski dvorani, učenci za violino ob 16. in gojenci za vse ostale predmete ob 17. prav tako v Hubadovi pevski dvorani. Tam bodo izvedeli, kateremu učitelju so dodeljeni, nato pa bodo z njim ugotovili vsaj provizorični urnik. Redni pouk v vseh oddelkih in letnikih se bo začel v četrtek 7. t. m. Vpise sprejema pisarna Glasbene Matice v Gosposki ulici št. 8, od 9. do 12. in od 15. do 17. ure.

Pravi ljubitelji fotografije
že vsi dobro vedo, da lahko zaupajo svoje filme v res kvaliteto izdelavo — edini specialni fotografski

JANKO POGAČNIK
LJUBLJANA — TYRSEVA C. 20.

NE POZABITE
na veliko zalogo orig. švicarskih ur — pri
BRATA LOGAR,
Ljubljana — Pred škofijo 15.

TELEFON 44-32

GIMNASTIKA
Od danes naprej začnem zopet s telovadnimi tečajmi kakor tudi privatnimi urami. Prijava: med 17.—19. uro v Kersnikovi ulici št. 8, ILSE DRUSKOVIČ, dipl. učit. telovadbe.

u— **Udruženje rezervnih podoficerjev, pododbor v Ljubljani.** Člani se obveščajo, da se na narodni praznik rojstnega dneva Nj. Vel. kralja dne 6. septembra korporativno udeležijo proslave. Zbirališče zvečer ob 19. uri pred davčno upravo na Vodniškovem trgu. Udeležba je obvezna.

u— **Na srednjo glasbeno šolo (državni konservatorij)** se sprejemajo novi gojenci do vsakega 5. t. m. Vsak gojencev mora predložiti prošnjo za sprejem. Nato bodo od 6. do 10. t. m. sprejemi izpiti, katerih vrstni red bo objavljen na razglasni deski. Bivši gojenci konservatorija se sprejemajo na srednjo glasbeno šolo do 15. t. m. V ponedeljek 18. t. m. ob 15. v Hubadovi dvorani razdelitev urnika za vse gojence. Ravnateljstvo vabi, da se novi in stari gojenci pravčasno vpišejo.

u— **Trnovčani, Krakovčani,** zaupajte svojo glasbo ljubčo mladino preizkušene. mu učitelju, ki je 36 let najvestnejše poučeval v Glasbeni Matici klavir, petje, teorijo in harmonijo! Grem tudi na dom! Prof. Jos. Pavčič, Trnovo, Zelena pot 5. (—)

ZOBOZDRAVNIK
dr. JOSIP TAVČAR
od 4. t. m. ZOPET REDNO ORDINIRA,
NEBOTIČNIK, tel. 3393.

u— **Kino Matica** v novi seziji 1939—40. Z današnjim dnem otvarja kino Matica novo sezijo in je izbrala kot otvoritveni film »Pekel ljubezni«. Veliko smelo delo francoske produkcije s briljantno kreacijo prvaka francoskega filma Jeana Gabina in lepote Mireille Balin. Film poln erotike in ljudskih strasti in le francoski duh, ki je prost vseh predsodkov je v stanu ustvariti s tolikim realizmom to bogato družabno, moderno dramo. Film bo brezdvomno zanimal vsakogar in zato je priporočamo vsakomur ogled našega otvoritvenega

NA TRADICIONALNO ŽEGNANJE V KAŠELJ

na zajca, danes in jutri naj pohiti vse, staro in mlado! — Velika žegnanska veselica se bo vršila tudi letos v vseh orostorih in velikem vrtu **gostilne pri Gradu v Zgornjem Kašlju** ob izvrstnem vinu, jedilih, krojih in poticah. Vlakov do postaje pri Dev. Mariji v Polju in Zaloga je dovolj. Avtobus pa bo vozil izpred Mestnega doma popoldne od pol treh naprej vsako uro.

dvih sezonah izvaja zdraviliški orkester v Rogaški Slatini, se deloma naslanja na narodne motive in je zelo učinkovita.

u— **Dijaško zavetišče v Celju.** Ženska podružnica Družbe sv. Cirila in Metoda v Celju bo imela tudi v šolskem letu 1939/40 zavetišče za one dijake in dijakinje, ki se vozijo v šolo. V velikih zračnih prostorih v Strossmayerjevi ulici 1 lahko počakajo učenci na odhod vlakov. Pod nadzorstvom, ki ga opravljajo od podružnice nastavljen nadzornik in požrtvovalni člani in članice naše obrambne družbe, lahko delajo dijaki svoje naloge in se pripravljajo za drugi dan. zlasti ker se jim nudi v zavetišču potrebna pomoč. Prijavnice se dobijo pri šolskem slugi g. Kosu v realni gimnaziji.

u— **Umrla sta** v petek v celjski bolnišnici 59-letni zasebnik Matevž Matko iz Poljc pri Braslovčanah in 27-letni spavar Franc Stiglic iz Okotahine pri Rečici ob Savinji.

u— **Na poročilo o smrtni nesreči v Pristavi pri Šmarju** nam je poslal trgovec g. Ivan Veršec iz Podčetrčka naslednje pojasnilo: Ni res, da je zdržal avtomobil preko ponesrečenega Ivana Bašteva, ampak je res, da se je ponesrečeni zaletel z glavno v hladilnik, kateri ga je odbil 1 m naprej, a vozilo sem ustavil, tako da je bila razdalja od prvga kolesa avtomobila do na tleh ležečega Bašteva še 30 cm in se ga nobeno kolo sploh dotaknilo ni. To so ugotovile tudi priče in obklopo ter je dokazano, da ne zadene mene nobena krivda, nasprotno se je po mnenju prisotnih in oblastva zahvaliti edino moji duhapripravnosti, da nis postal žrtev tudi otroci.

u— **Zverinski oče.** Dne 20. junija je bil v Celju aretiran 39-letni delavec Jože K. z Ostrožnega pri Celju, ker je storiil svoji 15-letni hčerki silo. Zaradi tega gnusnega zločina je bil obsojen na 1 mesec zapore. Pred dnevi je njegova žena zapustila skupno stanovanje. Te dni se je vrnil Jože K. vinjen domov in zopet storiil svoji hčerki silo. Hčerki je dejal, da si bo vzeli življenje, če ga bo prijavi. Po svojem

dejanju je izginil in ga še niso mogli izslediti.

u— **Zopet dva napada.** Ko se je 24-letni delavec Jože Korber s Polzele vračal v petek okrog 19. domov mimo bratove hiše, ga je brat napadel in ga zabodel z nožem v desno roko. V Bukovju pri Frankolovem je neki možki v četrtek okrog 21. v prepiru napadel 27-letnega dinarja Franca Podpečana iz Stranice ter ga zabodel z nožem enkrat v prsi in enkrat v levo roko. Poškodovanca se zdravita v celjski bolnišnici.

u— **Uboj pri Pilštanju.** V neki kleti v Gubnem pri Pilštanju sta se v četrtek zvečer sprla 43-letni posestnik Martin Čepin iz Gubnega in posestnik Miha Jereb. V razburjenosti je Jereb pograbil nož ter zabodel Čepina trikrat v prsi in glavo. Prizadejal mu je zelo hude poškodbe. Čepina so prepeljali v celjsko bolnišnico, kjer je včeraj ob pol 9. dopoldne izdihnil. Miho Jereba so aretirali in izročili sodišču.

Iz Maribora

u— **Meščani!** Letošnji rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II. bo Maribor slovesno proslavil in tudi na zunaj izpričal svojo neomajno ljubezen in vdanost do kralja in do naše složne in močne Jugoslavije. Na predvečer kraljevega rojstnega dne, v torek 5. IX. 1939 ob 20. uri, bo šla skozi mesto slavnostna povorka do vojašnice kralja Aleksandra v Melju po Meljski in Aleksandrovi cesti, Slovenski in Gosposki ulici na Glavni trg, kjer bo manifestacijsko zborovanje. Zbiranje manifestantov bo od 7. do 8. ure okoli vojašnice kralja Aleksandra. Vljudno vabim meščane, da okrasijo v torek dne 5. septembra popoldne svoje domove z državnimi zastavami, zvečer pa razsvetlijo svoja okna ter da se polnoštevilo udeležijo povorke in manifestacijskega zborovanja na Glavnem trgu. V sredo na sam rojstni dan dopoldne se udeležite polnoštevilo božjih služb in cerkvenih slovesnosti ter prisostvujte slovesnemu vojaškemu mimohodu na trgu Svobode. Župan: dr. Juvan, s. r.

u— **Mariborskemu sokolstvu.** Celokupno članstvo in naraščaj mariborskih sokolskih društev se udeleži manifestacijske povorke na predvečer rojstnega dne Nj. Vel. kralja in sicer v civilju z znakom, jezdec v krojih. Zbor za povorko v torek zvečer ob 19. na verandi Sokolskega doma. Polnoštevilo udeležba strogo obvezna. Na kraljev rojstni dan se vse sokolstvo in naraščaj udeleži vojaške parade in sicer člani ter članice v slavnostnih, naraščaj pa v telovadnih krojih. Zbor na verandi Sokolskega doma točno ob 8. uri. Udeležba za vse imetjeje krojev strogo obvezna. Takoj po končani vojaški parad se vrši tradicionalna sokolska proslava v veliki dvorani Sokolskega doma. Udeležba je obvezna za vse članstvo in naraščaj vseh mariborskih sokolskih društev. Sodeluje godba »Dravec in združena pevstva zbor »Jadran — Nanos«, ki ob tej priliki prvokat javno nastopita. Bratje in sestre, storite svojo dolžnost. Zdravo! Meddruštveni odbor mariborskih sokolskih društev.

u— **Sokolom jezdecem.** V torek jahanjo pri povorki v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. Odhod ob 19. iz vojašnice 32. topniškega polka. Zato vsi pravčasno v vojašnico.

u— **V starokatoliški cerkvi** bo v sredo ob 9. uri služba božja z zahvalno pesmijo in govorom.

u— **Obrtna nadaljevalna šola** poziva že vpisane vajence in vajenke, naj pridejo do dodeljene listke od 3. do 9. t. m. na mestno poglavarstvo ob 9. ure dalje.

u— **Zveza kulturnih društev v Mariboru** poziva včlanjena društva iz Maribora in najbližje okolice, da se v polnem številu

Obiščite

Beograjski jesenski sejem

OD 7. DO 17. SEPTEMBRA 1939.

NAJVEČJA GOSPODARSKA MANIFESTACIJA V JUGOSLAVIJI
NAJPOPOLNEJŠI PRIKAZ DOMAČE IN TUJE PROIZVODNJE
RADIO RAZSTAVA KNJIŽNI SEJEM

Informacije: Uprava Beograjskega sejma, Beograd
Poštni predal 538. — Tel. 28-526, 28-802

Polovična vožnja na useh železnicah in parnikih

udeležijo narodne manifestacije v proslavo rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II., ki bo zvečer 5. t. m. Zbirališče v bližini vojašnice Kralja Aleksandra I. v Melju ob 19. uri. Pokažimo v današnjih težkih časih z veličastno udeležbo in z mogočno ter dostojno manifestacijo svojo ljubezen in zvestobo kralju, kraljevskemu domu in domovini Jugoslaviji.

u— **Zdravniško dežurno službo** za nujno pomoč članom OUZD in njihovim upravičnim svojem vrši danes 3. septembra zdravnik dr. Hugon Velker, Pobreška cesta 2.

u— **Sokolski društvi Maribor-matica in Maribor III (Krcovina-Koški)** pozivata svoje članstvo in naraščaj k polnoštevilo udeležbi na izletu v št. Ilju danes v nedeljo 3. septembra popoldan. Imetjeje krojev v krojih, ostali v civilju z znakom. Zdravo!

MED. UNIV.

dr. FRAN TOPLAK

specialist za ženske bolezni in porodništvo
zopet redno ordinira — Glavni trg 18.

u— **Igre ne bo.** Sokolsko društvo v Selnici ob Dravi nam sporoča, da ne bo danes predstave »A njega ni...« ki je bila v našem listu predvečerajšnjim objavljena in napovedana.

Iz Črnomlja

ADVOKAT

BOŽO VODUŠEK

JE ODPRL SVOJO ODVETNIŠKO
PISARNO V ČRNOMLJU.

Iz Škofje Loke

Dr. Kocijančič Viktor
zopet redno ordinira
ŠKOFJA LOKA

Iz Novega mesta

Specialist za ženske bolezni in porodništvo
dr. SLAVKO PERKO
ordinira na Florjanskem trgu 9.

Iz življenja na deželi

ZALOG. V nedeljo 3. septembra bomo praznovali vsakoletno žegnanje. Praznovale se pa bo tudi v obeh Kašljih. Dandanes se ta nedelja kaj malo razlikuje od drugih nedelj v letu. Vse drugače pa je bilo pred leti, recimo v onih letih, ko je pasel poljske duše župnik sam in župnija še ni imela kaplanov. Ob 10. je bila v podružnični cerkvi sv. Andreja maša, po cerkvenem opravilu pa se je stara in mlada nacija zbrala po gostinah, kjer se je jedlo, pilo, peslalo in veselilo pozne noči, odnosno prav do ranega jutra. Župnika ni motila zastarela prepoved ljubljanske škofijskega ordinariata, ki v skrbi za naše duše dovoljuje žegnanje pri podružnicah le s pogojem, da se za dan cerkvenega žegnanja ne pleše. Za ta praznik se je vse pripravljalo. Največ se seveda imele opraviti gospodinje, zakaj nobena, niti najubožnejša bajta ni smela biti brez nobov in fancev. Vse druge skrbi pa so trle fante. Večer pred željno pričakanim praznikom je bil posebno pomemben. Ko se je opravilo domače delo in so povečerali, so se šli mlajši, do žegnanjske nedelje še ne dozorili fante v gostinah, kjer se je vršila »prevedba« v prave fante od fare. Da ta »prevedba« ni bila zastoj, se razume. Po »prevedbi« pa so jo drug za drugim popihali pod okna svojih deklet. Kmalu po polnoči se je včasih pričelo potkanje, ki je trajalo po več ur. Ta posej je bil za noč pred žegnanjem pridržan fantom kot nekaka fantovska dolžnost. Bobi, potice in druge dobrote kljub vojni nevarnosti še niso na karte, zato mahnjemo po njih, dokler je še čas. Kdor ne verjame, naj se pride pričati v Zalog. — Sokol proslavi rojstni dan starešine Sokola kraljevine Jugoslavije kralja Petra II. v sredo 5. septembra ob pol 20. uri v Požarjevi dvorani.

Iz Hrastnika

u— **Umrla je** v Hrastniku narodna in napredna žena 56-letna g. Antonija Erzenova, soproga upokojenega orožnika in občinskega stražarja, posestnika in gostilničarja g. Franca Erzena. Pokopali so jo ob veliki udeležbi pogrebcev, zlasti žena, v četrtek popoldne na dolskem pokopališču baš na dan, ko je dopolnil njen soprog 80 let. Naj bo narodni ženi lahka domača gruda! Prizadejam naše iskreno sožalje!

h— **Danes vj na Dol** na tombolo gadiške čete. Glavni dobitek je stanovanjska hiša. Srečke po 3 din se dobe vsepovsod.

h— **Zvočni kino Sokol** bo predvajal danes vefilm »Kralj pustolovec« z dodatkom risane filma in tednikom. Ocusno prenovljena kinematografica čakalnica in svetlobna reklama dajata kinu Sokola prav mestno obličje, kar Hrastničani pozdravljamo.

h— **Tatvine ali kaj.** Nedavno je bil pozabljen v vlaku med vožnjo iz Celja v Hrastnik zavoj raznega galanterijskega blaga, kakor razglednice za god, kalodom, pipe, glavniki, ogjedalo, barvice, tesarški svinčniki, doze za cigarete, ustniki, določenke in nekaj parov Bat'ovih čevljev. Ker zavoj potem ni bil najden, ga je pač odnesel nepoštenjak in blago razprodal. Morda kdo kaj ve o tej zadevi?

Iz Trbovelj

u— **Rojstni dan Nj. Vel. kralja Petra II.** bodo Trbovle obhajale na slovesen način. Predsednik trboveljske občine g. Klinovšek je sklical pripravljalni sestanek vseh društev in jih pozval, da polnoštevilo sodelujejo pri proslavi. Na sestanku je bilo sklenjeno, da se bo na večer pred rojstnim dnem Nj. Vel. kralja Petra II. vršil svečan sprevid z baklado od rudniške restavracije do trga Trbovje, kjer bo pred spominsko ploščo kralja Aleksandra spregovoril v imenu občine g. Kleinovšek. Po razhodu bodo posamezna društva priredila interno proslavo. Pri bakladi bodo sodelovala vsa trboveljska društva s tukajšnjimi godbami in družinimi pevskimi zbori. Sprevida se bo udeležila tudi vsa šolska mladina pod vodstvom učiteljsva. Na posebno slovesen način bo proslavil rojstni dan svojega najvišjega starešine tukajšnji Sokol, ki vabi člane, da se baklade čim številneje udeležijo po možnosti v krojih. Po razhodu krenejo naši Sokoli z naraščajem profi Sokolskemu domu, kjer bodo z izbranim programom počastili rojstni dan svojega starešine. Na sprevidu bodo slavnostni govor, orkestralne in pevске točke, poročilo o dosedaj izvršenem delu družstvene petletke. Oficielnemu delu se bo priključil družabni večer. Vljudno pozivamo trboveljsko prebivalstvo, da se proslave udeleži polnoštevilo ter s svojo prisotnostjo da izraza spoštovanju in ljubezni do našega mladega kralja! Trboveljske hišne posestnike pozivamo, da na praznik razobesimo državne trobojke!

u— **Plavalni dvojni bomo imeli** priliklo videti v nedeljo 3. septembra. Tekma bo ob 17. uri med renomirano plavalno ekipo ljubljanske Ilirije in člani plavalne sekcije SK Trbovlje. Dvojni b v občinskem kopališču. Na programu bodo vse panoge plavanja, štafete, skoki in najlepša vodna igra waterpolo. Pozivamo ljubitelje lepega plavalnega športa, da s svojo udeležbo podprejo stremeljenje naše športne mladine.

Z Jesenic

u— **Kino Radio** bo predvajal danes v nedeljo ob 15. in pol 21. vefilm »Velike norosti«. V glavni vlogi Paula Wesley in Forster. Med dodatki tudi Paramountov zvočni tednik. — Sledi za kraljev rojstni dan »Pikova dama«.

Dr. Marčič, Jesenice
od 4. septembra dalje ne ordinira. — Dan vrnitve se bo ponovno objavil

Iz Ptuja

u— **Sokolska velika tombola** bo 8. septembra. Za 2 din lahko dobíš 3.000 din v gotovini, nevestino balo, kuhinjsko opremo, rejeno telico, kolo, fotografski aparat, vrečo moke, kanto jedinega olja itd. Vseh tombol je 25 in še 1500 drugih dobitkov v skupni vrednosti 30.000 din. Izkoristite srečo, ki vam jo nudi Sokol ter si nabavite tombolske karte. Dobijo se pri trgovcih in trafikantih.

u— **Zvočni kino Ptuj** bo še danes zaprt. V sredo 6. in v četrtek 7. t. m. vsakikrat ob 20. uri, se bo predvajal krasni češki film »Izzubljena patrola«. Film prikazuje legendarno herojstvo čeških legionarjev. Pri vsaki predstavi se bosta predvajala tudi filmski dnevnik in kulturni film. (—)

Iz Kranja

u— **Kino Narodni dom** bo predvajal danes ob 5., 7. in 9. uri zvečer vefilm »Orkan«. V glavni vlogi Dorothy Lamour! (—)

V zaporu: »Nu mož, čemu sedite tukaj?«
Jelnik: »Ker sem se prepočasi vozil z avtomobilom.«
»Hoteli ste pač reči: prehitro, kajne?«
»Ne. Prepočasi, gospod ravnatelj. Lastnik je namreč planil v drugi avto in me je dohitel.«

u— **Jaz ne dam na cesti nobene napatine beračem.**
»Nu, gospod, saj ni tako hudo. Dajte mi vaš naslov, pa pridem k vam beračit na dom.«

ENOLETNI TRGOVSKI TEČAJ V NOVEM MESTU
sprejema samo določeno število učencev-ank. Nemščina dnevno, šolnina din 150.—
Dobra stanovanja din 350.—. Vpisovanje dnevno. Začetek pouka 11. septembra.
Zahtevajte prospekt!

Teden svetovne politike

V preteklih sedmih dneh — od sobote do sobote — moramo v razvoju mednarodne krize, ki je nastala zaradi nemško-polskega spora, razlikovati dve razvojni stopnji. V prvi, ki sega od 25. do 30. avgusta, so se vodila diplomatska pogajanja za mirno rešitev spora, v drugi, ki se začela ob 21. uri 30. avgusta z objavo nemškega načrta kot »poslednjega poskusa« za ureditev odnošaja s Poljsko v smislu nemških zahtev, pa se položaj čez noč poslabša in dogodki se od tu dalje razvijajo z bliskovitostjo naglice v znamenju prehoda iz diplomatskih borb v prve vojne operacije, ki so ob zaključku tedna omejene samo še na poljsko-nemško mejo.

Napori za rešitev mira

Od druge polovice preteklega tedna dalje so se od vseh strani zbirali v Berlinu in Varšavi, pa tudi drugod mirovni pozivi državnih poglavarjev in uglednih državnikov. Najprej se je ameriški predsednik Roosevelt obrnil na italijanskega kralja in ga naprosil, naj se zavzame za ohranitev mira. Italijanski kralj je na ta poziv odgovoril pritrdilno in zelo vljudno. Roosevelt se je nato obrnil z direktnim pozivom tudi na Hitlerja in predsednika poljske republike Moscickega ter obema ponudil svoje posredovanje za razsodiščno ureditev spora. Poljski predsednik je na to pobudo takoj pristal, Hitler pa nanjo ni odgovoril in se je zato Roosevelt še enkrat obrnil nanj. Šele v soboto (dva dni po začetku vojnih operacij) so nemške radijske postaje sporočile, da je tudi Hitler odgovoril na oboje Rooseveltova poziva. V svojem odgovoru pravi nemški kancelar, da je poskušal do zadnjega spor rešiti mirno, da pa so vsa njegova prizadevanja propadla. Pretresljiv apel za rešitev mira je pretekli teden prečital tudi belgijski kralj v imenu suverenov severnih evropskih držav. Italijanski listi so stalno pisali tudi o Mussolinijevih in papetvih prizadevanjih za mir. Od ponedeljka dalje je posredovala za sporazumno ureditev spora z direktnimi pogajanjmi med Berlinom in Varšavo rek tudi angleška vlada.

Angleško posredovanje in nemška odločitev

Angleška vlada je v soboto dopoldne prejela posebno Hitlerjevo poslanico s pogoji za ohranitev mira. Prinesel jo je v London angleški veleposlanik v Berlinu Henderson osebno. Angleška vlada je o njej razpravljala v soboto in nedeljo, v ponedeljek pa je veleposlanik Henderson odpoval v Berlin z angleškim odgovorom, ki ga je še isti dan izročil Hitlerju. V torek zvečer je nemška vlada izročila svoj odgovor na angleški odgovor, dan nato, v sredo 30. avgusta, pa je Henderson ob sedmih zvečer izročil nov angleški odgovor nemškemu zunanjemu ministru Ribbentropu. Ta mu je tedaj ustno označil nemške pogoje za neposredna pogajanja med Berlinom in Varšavo, ne da bi mu jih izročil tudi v pisnem dokumentu. To se je zgodilo šele naslednjega dne, vendar brez navedbe, da pomenijo ti nemški predlogi odgovor nemške vlade na drugi angleški odgovor, ki ga je Henderson izročil v sredo 30. avgusta zvečera. Javnost pa je o nemškem predlogu izvedela šele v četrtek ob 21. uri, ko ga je uradna nemška agencija DNB objavila po radiu. Polj-

ška vlada je takoj izjavila, da ji ta predlog pred objavo v radiu sploh ni bil znan, medtem ko je angleška pojasnila, da ji v formalni obliki sploh ni bil dostavljen. Berlin je v petek te navedbe Londona in Varšave demantiral, toda Chamberlain jih je znova potrdil v svojem govoru pred spodnjo zbornico v petek 1. septembra popoldne. Za poljsko vlado so bili nemški predlogi nesprijemljivi, kakor je to uradno objavil varšavski radio v petek ob eni uri zjutraj.

Noč usodnih odločitev

Dogodki so se nato od četrtega na petek zelo naglo razvijali. V petek zjutraj ob 5.45 je nemška vojska začela vojaške operacije in zasedla Gdansk, ki je bil takoj nato tudi formalno priključen k tretjemu rajhu. Kancelar Hitler pa je pozval nemško vojsko, naj izpolni svojo dolžnost. Ob 10. uri dopoldne se je sestal rajsttag, pred katerim je imel Hitler daljši govor, v katerem je napovedal, da bo Nemčija nadaljevala začeto borbo s Poljsko, dokler se ta ne ukloni in ne sprejme nemških pogojev, bodisi pod sedanjo ali kako drugo vlado. Operacije so se torej začele brez formalne vojne napovedi in z namenom, da se spor po možnosti lokalizira.

Angleški in francoski sklepi

Toda angleška in francoska vlada, ki ju je poljska vlada opozorila, da smatra nemške vojne operacije za neposreden napad na svojo neodvisnost, kakor je tak primer predviden v medsebojnih zaveznih pogodbah, sta v petek zvečer naročili svojima diplomatskima zastopnikoma v Berlinu, da napravita demarš pri nemški vladi z zahtevo o takojšnjem umiku nemških čet na mejo, v nasprotnem primeru pa naj odpočujeta iz Berlina. To se je v soboto tudi zgodilo. Anglija in Francija sta med tem izvedli tudi splošno mobilizacijo, sklepi angleškega in francoskega parlamenta pa so razvidni iz naših današnjih brzojavnih poročil.

Italijanska nevtralnost

V petek popoldne so vzbudili veliko pozornost sklepi italijanske vlade. Italija se je odločila, da ostane do nadaljnjega nevtralna in ne bo podvzela nobene vojaške akcije v nemško-polskem sporu. Nevtralnost glede Evrope poudarja tudi nova japonska vlada, ki je nastopila kot posledica sklenitve nemško-ruske pogodbe z dne 24. avgusta tega leta. Nevtralna je za sedaj tudi Rusija in Zedinjene države Severne Amerike se za primer splošne vojne tudi nameravajo držati svoje nevtralnosti in nevmešavanja v evropske spore. Isto tendenco kažejo vse južnoameriške države, katerih zunanji ministri se te dni sestanejo na posebno posvetovanje o tem. Formalno so proglasile svojo nevtralnost do sobote popoldne še naslednje države: Estonija, Letonija, Litva, Švica in Portugalska. Nevtralna pa hoče ostati v sedanjih sporih tudi naša država, katere zunanja politika se v tem pogledu popolnoma krije z bolgarsko zunanjo politiko. V zadnjem času kaže tudi Madžarska vedno večjo naklonjenost za nevtralnost stališče. Vse to kaže, da bojnne fronte ob koncu tedna še niso povsem jasno opredeljene in da bomo morali na to čakati še nekaj dni ali celo tednov. Tudi niso še izključena — presečneja....

Dr. B. V.

20 letnica žužemberškega Sokola

Prijazni žužemberk bi imel praznik, ko se bo praznovala 20letnica Sokola. Pred 20 leti, ko je zasvetila zarja svobode jugoslovenskemu narodu, je sklenila peščica zavednih mož ustanoviti Sokola. Že prej je bilo ustanovljeno agilno društvo Narodna čitalnica. Razpustili so jo, premoženje pa prepustili Sokolu. Prve temelje društva je položil pokojni brat Anton Carlj, a njemu so stali ob strani neumorni bratje inž. Perko Nace, pokojni br. Jerše Ivan, br. Hotko Alojz in drugi, ki so pripomogli k sedanjemu razmahu društva.

Dolgo vrsto let je starostavl družstvo br. Albin Pehani, ki pa je zaradi prezaposlitve prepustil vodstvo drugim, vendar pa je sam še vedno tajnik. Njemu je sledil neumorni starosta pokojni br. Tone Križnik. Zdaj stoji sokolski družini na čelu br. dr. Ločnik Emerik.

Sokolsko poslanstvo je vršilo društvo med velikimi težavami in ovirami. Navezano je bilo na tuje lokale in imelo je nešteto sovražnikov, ki so se zaletavali v delovanje Sokola. Toda Sokol je preстал vse udarce in se lepo razvil. Društvo hrani mnogo nepozabnih spominov na svojo borbo. Lep primer požrtvovalnosti je bil br. Perko Nace. Po deset kilometrov daleč od doma je hodil redno telovaditi in pripravljat brate, ni se bal dežja in ne napora. Svetel zglep mladim! Društvo hrani nanj tudi lep spomin v starih telovadnih krogih. Ti krogi imajo svojo posebno zgodovino.

Ko je bil br. Perko v Italiji v ujetništvu, so si tam nekateri zavedni bratje ustanovili telovadno društvo in si nabavili tudi kroge. Ko je br. Perko zapustil Italijo, so ga drugi vedno zvesto spremljali. Nosil jih je kot relikvijo preko sončne Italije v Grčijo in na krvavo solunsko bojišče, naposled je priromal z njimi v Split. Tedaj so bile močne razmere že toliko urejene, da jih je oddal na pošto, ki jih je odpravila na sedanje mesto. Društvo jih čuva z vso skrbnostjo kot dragocen spomin in opomin, kakšen mora biti pravi Sokol.

Naše društvo neumorno dela in se razvija, čeprav smo v teku enega leta izgubili dva požrtvovalna sokolska delavca in borca brata Janeza Ahačiča in Toneta Križnika. Ne bomo naštevati sokolskih delavcev in delavk, ki imajo neveljavne zasluge za razvoj društva, v veseljem je ugotavljamo, da so naše vrste neomajne. Na čelu jim stojita neumorna načelnica in načelnik s. Lebanova Jelica in br. Plot Karol.

Časi so resni, bistro sokolsko oko motri bližnje dogodke in vsi mislimo na izpoved br. Gangla leta 1928: »Tistega, kar je naše, nam ne sme nihče vzeti; tistega, kar je ustvarjeno iz smrti za življenje, ne sme nihče zrušiti! Z ničimer in nikoli ne oskrbite svetosti domovine in veličine žrtve darovanj za domovino!«

Bratje, sestre, pridite 8. t. m. v žužemberk v krojih in narodnih nošah!

Na Dolenjskem je izredna sadna letina

Že vrsto let ni bilo toliko češpelj — Umestno bi bilo obnoviti napravljanje brinel (olupljenih posušenih češpelj)

Leskovec pri Krškem, 2. septembra Letina bo letos ponekod obilna. Prav imenito kažejo vinogradi in obeta se nam dobra kapljica, če bo tako sončno vreme kakor doslej trajalo še nadalje. Točo smo imeli le enkrat, in sicer v Tršljavcu in v Volovjčku.

Hudo pa suša škoduje ajdi in travnikom. Otave bo bolj malo, zato bodo morda nekateri gospodarji del živine prodali. To seveda ne bo najboljšje za naše kmetije.

Razveseljiv pa je pogled na naše sadno drevje. Že dolgo vrsto let niso bile veje tako skrčevane kakor letos. Vsega sadja bo dovolj: jabolk, hrušk, prav posebno pa še

Dolenjske Toplice

Radio terma 38° C. Vsi, ki trpite na revmatizmu vseh vrst, nevralgijah, isiasu, posledicah zlomljenih, rekonvalescentni itd., obiščite že iz starega veka poznano kopalnico, katero je povrnilo izgubljeno zdravje že tisočim bolnikom. — Znane cene. Penzija z vso oskrbo in kopel od din 45.— do din 65.— Zahtevajte prospekt!

UPRAVA.

Največ so hodili k nam po češnje Goričani in Furlani. Našemu pridelku so dejali brinele. Olupljene češnje smo nato požeptali in osušili na soncu. Treba je bilo precej paznje in znanja, da smo dobili lepo rumenele sadove. Preden smo položili olupljene češnje na nalašč za tako sušenje pripravljene lese, smo jim iztisnili tu di koščice.

V tistih dobričkonosnih časih je bila naša vasa najpogostejša. Precej zaslužka pa so imeli tudi po vseh ostalih vaseh. Še prebivalci hrbovskih vasi nad Leskovcem in drugod so si nabrali nekaj okroglega približka za zimo. Kmetje so prodajali svoj pridelek na brente. Polna brenta je vrila okrog 40 krajcarjev, držala pa je okrog pet četrtic merilca. Slabše vrste češpelj in olupka, ki smo jih shranjevali v posebne posede, smo nato prekuhali v žganje. Ob zaključku lupljenja smo napravili zmerom likof s plesom.

V Leskovcu živi še zdaj rodovina, ki ima italijansko ime. Eden izmed njihovih prednikov je hodil iz Furlanije v naše kraje kupovat in barantat za brinele. Pa se je tako navadil naše vase, da je ostal kar za stalno pri nas in si postavil tu svoj domačijo.

Letos, ko je spet toliko češpelj kakor mnoga leta pred vrnjo, smo obudili spomin na tiste čase, ko je dalo lupljenje in pripravljanje brinel nekaj dobro došlega zaslužka našim družinam. Dobro bi bilo, če bi to domačo industrijo obnovili. Če je šlo naše blago v svet in v denar pred desetletji, bi šlo tudi zdaj, ko dajo ljudje na konservirano sadje še več kakor pred vojno.

Treba je le nekoga, da bi vzel zadevo v roke in obnovil tisto, kar je prinašalo že svoj čas denar v naš kraj, kjer drugače zaradi pomanjkanja domače industrije in tvornic tako nimamo nikakega posebnega dohodka.

Sokolska proslava kraljevega rojstnega dne

Ljubljana, 2. septembra

Bratje! Sestre! Letošnji rojstni dan staroste Saveza SKJ Nj. Vel. kralja Petra II. bo sokolsko proslavilo na svečan način. Resnost časa, ki ga preživljamo, pa tudi izjemen položaj našega področja nam še posebej narekujejo, da ponovno in prepričljivo pokažemo zvestobo in ljubezen do kralja, Jugoslavije in do jugoslovenske državne misli. Naša tradicija in naš ponos zahtevata brezpogovorno ljubljenega vladarja rojstnega dne našega manifestacija naše misli, ki jo poživljajo iskrena in nepokolebljiva dinastična in patriotska čustva.

Z brezizjemno udeležbo vsega članstva in naraščaja moramo pokazati moč sokolstva in njegov pomen v narodni zajednici. Zato mora pri proslavi sodelovati vsak član, vsaka članica in ves naraščaj oboje. ga spola.

Nihče izmed teh, ki čutijo sokolsko, ne more biti izvezet.

Ob takšni zavesti vseh in prav pojmuje sokolske dolžnosti bo proslava res izraz našega hotenja in veličastna manifestacija za kralja in domovino.

Svečanost bo na kraljev rojstni dan, 6. septembra na letnem telovadišču Ljubljanskega Sokola v Tivoliju ob 18.30 uri in ob vsakem vremenu. Spored proslave je nastopen:

1. Pozdrav državni zastavi, državna himna.

2. Pozdravne besede našemu kralju in čitanje savezne poslanice.

3. Adamič: »Moštevce, poje Hubadova pevška zupa ob spremljevanju fanfar glasbenega društva Sloge.

4. Deklamacija.

5. Sokolska himna »Hej Slovanci, pojejo vsi navzočni.

6. Vilhar: »Slovenec, Srb, Hrvat«, poje Hubadova pevška zupa.

7. Spušcanje državne zastave, 1. hitica Pesni sokolskih legij, pojejo vsi navzočni.

Po svečanosti urejen odhod na zbirališče za skupno proslavo, ki jo bo organiziralo mestno poglavarstvo.

Za vse, ki imajo krog, je udeležba obvezna v kroju; kdor nima kroja v meščanski obleki z znakom. Na telovadišče v Tivoliju prikorakajo vsa društva skupno s praporci iz svojih društvenih prostorov. Bodite točni, ker nam je čas kratko odmerjen.

V sprejedu bomo zaklikali sramo kralju in kraljevskemu domu in pozdravljali in odzdravljali z našim uradnim sokolskim pozdravom »Zdravo« vsak drug vzdik je nedopusten in nesodoben.

Po končani skupni proslavi se vrnejo društva skupno na sedeže svojih društev.

Bratje, sestre in naraščaj, na vas je, da bo proslava res veličastna in dostojna.

V sredo 6. t. m. vsi v zbor k proslavi v Tivoliju! Zdravo!

Meddruštveni odbor ljubljanskih sokolskih društev.

Na dijaškem sejmu

Ljubljana, 2. septembra

Sredi nerazvorne napetosti, ki je zajela vse svet pa — razume se — tudi našo zemljo, saj je usoda postavila naš narod na eno najbolj izpostavljenih križišč, smo skoraj prezrli majhen, pa nikakor ne brezpomemben dogodek, ki nas vsako leto prve septembrske dni opozarja, da je potekel veseli čas počitnic, da so se vrata šol spet odprla na stečaj in da se s šolo začela

se krade že najmanjšim na dvorišču v igro.

— Za prvo, za tretjo, za osmo! Kričijo fantje in vihtijo svoje matematičke, zemljepise, slovnice po zraku.

— Bog daj mladini srečo, da ji ne bo treba za strelske järke zamenjati šolskih klopih pravijo očete.

Da, taka je tudi naša želja. Samo eno naj nam bo dovoljeno pripomniti:



Ali ni nekdo pred leti zapisal, da je dvajseto stoletje — stoletje otroka? V svetovni vojni so si matere pritrgovale poslednje griljaje, da ohranijo svoj mladi, neboljni zarod. Najtrpejše je bilo pomanjkanje, ki so ga trpeli nedolžni dojenčki, ko zanje ni bilo ne mleka, ne moka. In prav tisti nesrečni fantje, ki so se rodili v letih vojne, morajo po evropskih državah spet tvoriti telečnjake in puško na ramena. Rodili so se v vojni in krvave ti morajo zdaj, ko so dosegli svoja najlepša leta, v novi veliki vojni, ki že po prvih početkih kaže, da bo grozovitejša od one, kakor je bila pred dobrimi 20 leti. To je največja tragedija mladega rodu v kulturni Evropi in v — stoletju otrokovem...

Koliko je užitnih in koliko strupenih gob

Iz višje skupine gob, to je takih, ki imajo vidna oba glavna dela: klobuk (kap) in kocen (bet), poznajo goboslovci (* nad 1200 vrst. Med njimi so v veliki večini užitne gobe. To pa ne sme nikogar zapeljati, da bi brez zanesljivega poznavanja nabiral in užival gobe.

Glavna nemška trvdka za gobje modele ima na zalogi 297 modelov gob višje skupine, med temi je 31 strupenih (strupene) so skoraj vse modelirane). 18 sumljivih (ki še niso dokončno preučene in preizkušene), 99 nežitnih, odnosno manjvrednih in 149 užitnih.

Višja skupina gob, ta svojevrstni okras naših gozdov in livad, je zaradi svojih čudovitih oblik in krasnih, pestrih barv, zaradi svojih čestokrat zagonetnih življenjskih pogojev in lastnosti od nekdanj zbuja pozornost in zanimanje prijateljev narave. Marsikateri med njimi se je resno trudil in se še trudi, da bi se udomačil v kraljestvu gob. Toda goboznanstvo (mikologija) ni preprosta veda. Precej lažje

je postati praktičen gobar, to je tak, ki zasleduje le smotre koristi, da pologama zanesljivo spozna čim več užitnih gob in tem podobnih, ki so neužitne ali celo strupene.

Posebno svetovna vojna s splošnim pomanjkanjem živil je izurila mnogo takih praktičnih gobarjev. Seve je marsikateri gobar površne poizkuse plačal s svojim zdravjem ali celo z življenjem.

Pri nas se večina tako zvanih boljših gobarjev zadovolji s kakim tucatom vrst gob. Na trg pa jih niti toliko ne prihaja. Ker pa imamo nad 200 vrst užitnih gob, zato segnjejo po naših gozdih, pašnikih, travnikih, njivah in vrtovih vsako leto na tisoče centov dobrih gob.

Spoznavanje gob pospešujejo dobri opisni, naravne barvne slike, posebno pa precizno izdelani in naravno barvani modeli. Toda taki modeli so dragi, ker jih izdelujejo le v tujini, odkoder se vsaka pošiljava zelo podraži s transportom, carino in trošarino. Zato nimamo popolnih najno

Ljubljančani!

V sredo 6. septembra obhaja vsa kraljevina Jugoslavija narodni in državni praznik rojstnega dneva Nj. Veličanstva kralja Petra II.

Uradi ta dan ne poslušajo, vse trgovinske in obrtne obratovalnice so zaprte in v cerkvah vseh veroizpovedi so slovesna cerkvena opravila. Državni in samoupravni uradi razobesijo zastave in mestna občina ljubljanska z vojaštvom priredi slovesen obhod s sodelovanjem vseh ljubljanskih društev in organizacij.

Vabim somoščane, da na ta praznik okrase svoje hiše in domove z državnimi zastavami ter se udeležijo cerkvenih slovesnosti in slavnostnega obhoda ter zvečer vsaj ob poti sprevidra razsvetle svoje domove in tako na vsestransko slovesen način izkažejo svojo ljubezen in vdanost našemu mlademu kralju.

Ljubljana, 2. septembra 1939.
Zupan mesta Ljubljana:
dr. Juro Adlešič I. z.

vejših modelov niti v naših muzejih, še manj v naših srednjih šolah, a v ljudskih šolah niti ne govorimo.

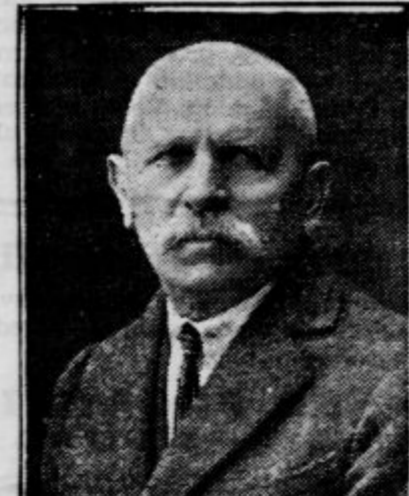
Na jesenskem velesejmu v Ljubljani (2. do 11. septembra) bomo imeli prvič priliko gledati nazorno razstavo gob. Razstava bo popolna novost na našem jugu. Zato že sedaj opozarjamo na razstavo vse zainteresente, posebno naše šola.

*) Med gobarji in goboslovci ali goboznanstvi je velika razlika. Gobar je vsak človek, ki po gozdih išče in nabira gobe, a pravi veščak v poznavanju vseh vrst gob je goboslovec ali goboznanec (mikolog).

Smrt zgodnjega sokolskega brata

Domžale, 2. septembra

Zgodnjega avgusta popoldne je zatimil za večino svoje oči br. Florin Franco. Rajnik je sodeloval ob ustanovitvi našega društva ter mu je ostal zvest in vdan pripadnik do poslednjega dne. Br. Florina šteje društvo kot ustanovnega člana med največje svoje dobrotnike, kajak ob času, ko se je gradil naš sokolski dom, je bil br. Florin tisti, ki je zelo podprl društvo pri gradnji doma. Zato pravimo, da so temelji našega doma temelji br. Florina.



Br. Florin je bil tih, skromen in delaven. Ko ga je usoda hudo udeležila je kljub visoki starosti 80 let neustrašno delal in se boril za svoj vsakdanji kruh, dokler ga ni njegova dolgoletna savratna bolezen strla. Rajnik ni nikdar hotel slave in hvale za svoja dobra dejanja, ki jih je storil našemu društvu in neštetiim svojim prijateljem. Zato ni čuda, da si je pridobil toliko znanost in tolikoga spoštovanja od nas vseh. Naj bo br. Florin naš domača gruda, za katero se je boril in katero je globoko ljubil. Preostanek naše iskrene sožalje!

Hotel »JADRAN« — Supetar otok Brač Penzion 40—45—50 vključno taksa. Vsakodnevne sveže s Splitom, hotel poleg samega kopaljšča.

Prezidava litijskega Sokolskega doma

Litija, 2. septembra

Sokolski dom v Litiji je med najstarejšimi sokolskimi stavbami v Zasavju. Zgrajen je bil l. 1911. Pred leti smo ga povečali, nismo pa ustregli vsem sodobnim higienskim in drugim zahtevam. Letošnje poletje smo namenili za temeljito preobnovo doma. Izboljšali bomo oder, uročili garderobe, oekrbeli v domu tekočo vodo s umivalnic in drugo. Dom bo dobil tudi nova okna. Vsa dela bodo veljala okrog 60.000 dinarjev.

Otvoritev preurejenega doma bo združena s interno sokolsko svečanostjo. Naši telovadci in telovadke nam bodo pripravili tedaj akademijo.

Zdaj, ko je ves Sokolski dom v nerodu, ni mogoče nobeno delo v domu. Naši telovadci in telovadke pa nočejo počivati. Začasna telovadnica je v dvorani na Stavbah. Pri prevozu orodja se je dogodila br. Jožetu Borisku huda nesreča. Pazil je med prevozom na bradljo. V ozki ulici pa se je voz zadel ob zid in bradlja je padla z voza, pri tem pa hudo ranila vrlaga br. Jožeta na nogi. Prepeljali so ga v ljubljansko bolnišnico. Zdaj je ponesrečen Sokol že doma in mu želimo skorajšnjega okrevanja.

Letošnje poletje smo imeli v našem Sokolskem domu drage goste. V Litijo je prišla letovata skupina ljubljanske sokolskega naraščaja iz raznih ljubljanskih edinic. Sokolska mladina je prenočevala v dvorani našega doma. Nekaj mladine je dobivalo prehrano v nekaterih sokolskih družinah, drugi pa so bili na hrani v gostilni. Mladina je bila prijetnih počitnic v Litiji izredno vesela. Seveda so ljubljanski sokolski gostje navezali iskrene in prisrčne stike z našimi Sokoli. Ljubljanski Sokoli so tudi nastopili na javnih nastopih zasavskih sokolskih edinic. Vedenje mladih gostov je bilo v vsakem oziru odlično. Priprani smo, da bodo mladi gostje ohranili v prijetnem spominu letošnje počitnice, ki so jih preživeli v zasavski metropoli.

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

DVORSKI KRALJEV DODATEK TRAV. ZAVAROVANJE

Original *Specijalitet* *1. letrgovine* *vina*

Kruskogorski BISER B.MOSER BEograd - ZEMUN

Zastopstvo za Ljubljano in bivšo Ljubljansko oblast:

M. CESAR,
vinska trgovina
LJUBLJANA VII — GASILSKA ULICA 3 — TEL. št. 2369

Interesenti! — V svrhu pokušnje naših specialitet nas obiščite na velesejmu v paviljonu „H“.

Mestna elektrarna ljubljanska

Obrtnikom

priporočamo našo stopnjevalno **obratno tarifo** z zniževanjem cene od din 2.50 do din 1.25 za kilovatno uro, odvisno od porabe toka in od uporabe motorjev.

Gospodinjam

nudimo **električni tok za kuhanje po 90 para za kilovatno uro** že pri porabi 60 kWh mesečno pri trisobnem stanovanju.

Nudimo

posebno tarifo za **električne peči** s ceno toka 90 par za kilovatno uro na poseben števec, ne glede na porabo. Števnina samo din 4 mesečno.

Nudimo

izredno nizko **tarifo za nočni tok v ogrevalne svrhe**, posebno pripravno za električno opremljene kopalnice in pralnice. Cena toku samo 60 par za kilovatno uro. Priklapljanje z avtomatično stikalno uro.

Vsa pojasnila dobite pri

Ravnateljstvu mestne elektrarne, Krekov trg 10-II

OBISKOVALCI LJUBLJANSKEGA VELESEJMA — OBISČITE PAVILJON „GRAJSKA KLET“

na veselilnem prostoru, toči se priznana izborni dolenski cviček, fina štajerska vina, vedno sveže pivo, žganje, likerje itd.

Posebna specijaliteta na velesejmu

vsak dan sveže domače krvavice in pečnice, ob vsakem času vsakovrstna topla in mrzla jedila, sprejemajo se abonenti. — Vsak dan koncert. — Točna in solidna postrežba, zato ne pozabite in obiščite nas. Se vlijudno priporoča in vas vabi

TONE HUČ,

veselilni prostor.
restavracija „Grajska klet“

ŽOLČNI KAMENČKI

Znani **SALVAT ČAJ** proti žolčnim kamenom in boleznim žolčnega mehurja se dobi pri glavnem zastopniku Lekarna pri Sv. Ivanu, Zagreb, Kaptol 17. — Zastonj pošljemo prospekte o zdravljenju.
O. B. S. št. 27870-1936 Rn 3487

Naročniki „Jutra“ so zavarovani za 10.000 Din.

CELO LETO

lahko trajno spravite

MOŠT (širu)

OD GROZDJA, KAKOR TUDI VSE SADNE SOKOVE
BREZ STROKOVNIH PRIPRAV BREZ IZGUBE ČASA
BREZ KAKRŠNIHKOLI APARATOV

S POMOČJO **NIPAKOMBINA A/II.**

Odlična iznajdba današnje znanosti! Enostavno! Poceni! Higijenično.
Odobreno od ministrstva za poljedelstvo.

Navodila in cenik pošlje brezplačno:

RADIOSAN, Zagreb, Dukljaninova ulica 1.



KOLESA
kupite dobro in peeni tudi na obroke pri

H. SUTTNER, Ljubljana
Brezobvezen ogled! Aleksandrova 6.

NAJPOPOLNEJŠE HARMONIKE SVETA

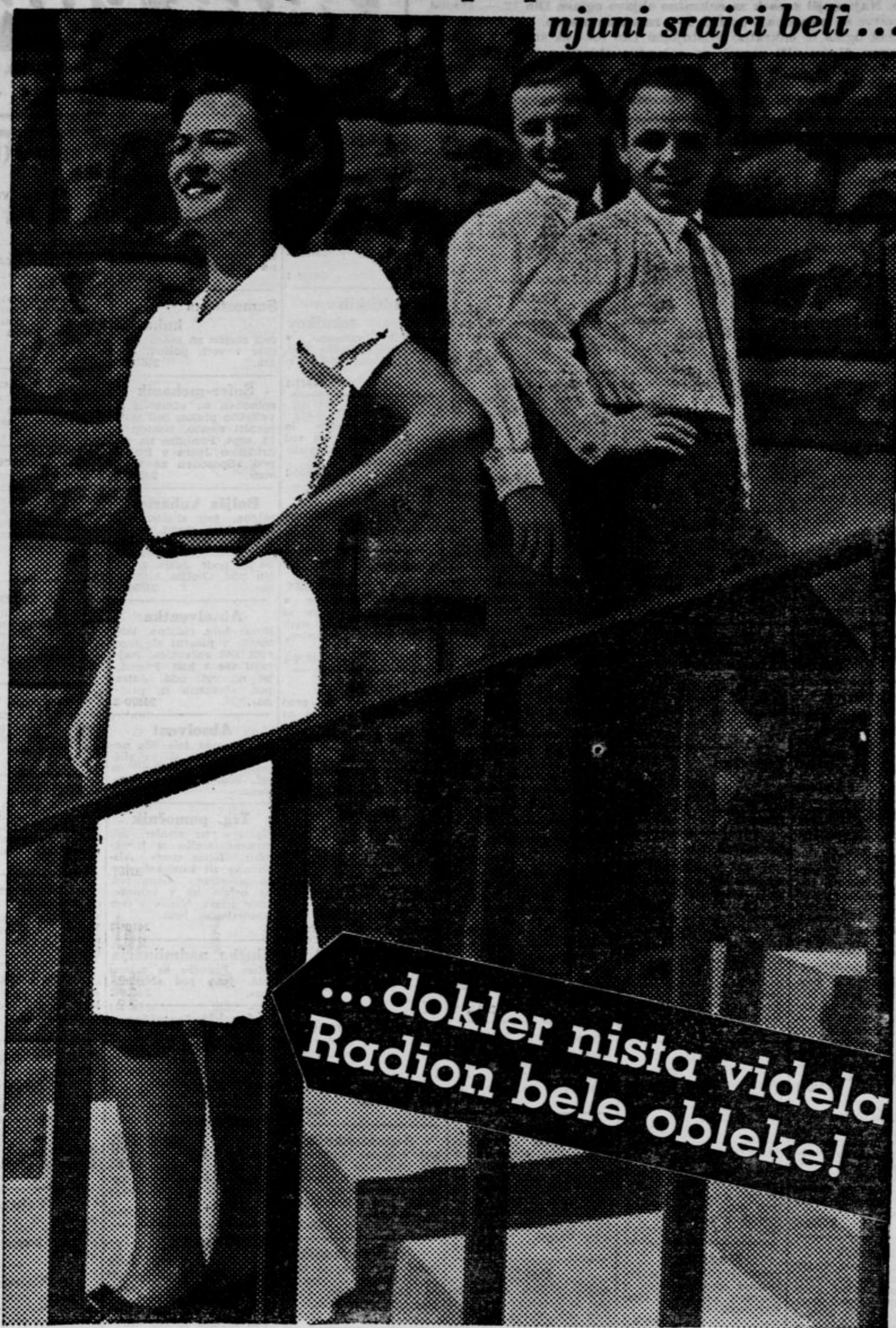
HOHNER
GENERALNO ZASTOPSTVO

SCHNEIDER
ZAGREB, NIKOLIČEVA 10
ZAHTEVAJTE BREZPLAČNI CENIK

INSERIRAJTE V „JUTRU“



Tone in Andrej sta bila prepričana, da sta njuni srajci beli ...



... dokler nista videla Radion bele obleke!

Ne ve se, kaj občudujete bolj — privlačnost dame ali snežno belo obleko! Zares, to lepo zunanost divno izpopolnjuje edinstvena belina obleke.

Samo z Radionom se doseže taka belina! S kuhanjem v raztopini Radiona se razvija kisik, ki struji skozi perilo, odpravlja popolnoma vso nesnago in daje perilu popolno belino — Radion belino.

Schichtov

RADION

Ni čistejše beline od Radion beline



TELEFUNKENSUPER

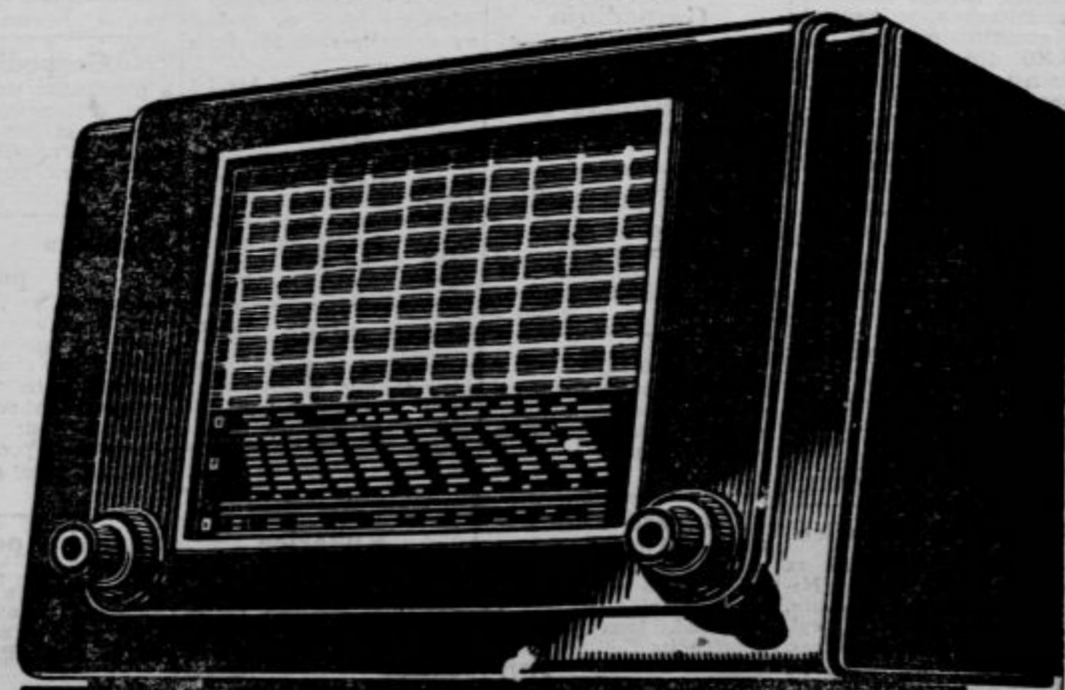
IZ NOVE

1940

SERIJE

JEKLENE CEVI
KLAVIATURA
FEDINGAUTOMAT
NOVA SKALA
NAWI MEMBRANA

Oglejte si naše nove RADIO aparate na Ljubljanskem in Zagrebškem jesenskem sejmu.



Šrambe so polne! Vsak razumen gospodar zavaruje sadove svojega dela pri

SLAVIJI v Ljubljani

jugoslov. zavarov. banki

PREKO ŠTIRI MILIJONE GRITZNER šivalnih strojev JE V UPORABI



GRITZNER ŠIVALNI STROJI SE DOBLJO V VSEH BOLJSIH TRGOVINAH S ŠIVALNIMI STROJI

GENERALNO ZASTOPSTVO ZA JUGOSLAVIJO **EM. FISCHER, ZAGREB, Palmotićevega 82**

Veletrgovina dvokoles, motociklov in šivalnih strojev

KOLESA NAJNOVEJSI OTOŠKI VOZIČKI



MOTORJI TRIOIKLI SIV. STROJI



IGRACNI VOZIČKI, SKIROJI, AVTOMOBILČKI, KOLESE, DELI **TRIBUNA F. B. L. LJUBLJANA** PODRUŽNICA: MARIBOR CENIKI FRANKO!

Tkalnega mojstra

rabimo z večletno prakso v laneni stroki za gladke stroje, listovke in jacquard. — Samo pismene ponudbe naj se pošlje na Industrijo platnenih izdelkov d. d. — Jarše, pošta Domžale.

SODOBNI ČLOVEK

Živi v prilikah skrajnega živčnega napora: depresija, nespečnost, predčasna onemoglost, preutrujenost, vidite, na čem mnogi danes trpe. Medtem je znanstveno dognano, da Ekstrakt »KA-LE-FLUID« uravnovesi živčni sistem tako, da postane človek ponovno energičen in sposoben za delo. — Brezplačno detašna literatura, zahtevajte: Beograd, Masarykova 9. Miloš Marković, »Ka-Le-Fluide« se dobiva v lekarnah. S. br. 10,537/933.



Novi nastopi **FRANČISKANSKA UL. 2.** INSERIRAJTE V »JUTRU« !

Ingenieur-Schule **Mittweida** (Deutschland)

STROJNIŠTVO, GRADNJA AVTOMOBILOV IN AVIJONOV ELEKTROTEHNIKA. PROGRAM ZASTONJ.

MODERNI OKOVI za novogradnje



v veliki izbiri po povoljnih cenah — v železnici **Mervar i Hodniković, Zagreb**

PETRINSKA 3.

PERJE

kožoše, purje, gosje, rače, navadno, s strojem čisteno in čobano.

Vzorec se pošilja brezplačno in franko.

Dobavljajo se v vsaki množini

E. Vajda, Čakovec Telefon št. 58, 60, 2, 4



CENE PERJA ZELO ZNIZANE, ZAHTEVAJTE CENIK IN VZORCE, KI JIH DOBITE BREZPLAČNO!



Ljubke žene so srečne!

Kremni alična pena oljnega olja tega čudežnega mila za nego lepote dovršeno smaži kožo. Pena je tako fina, da ublažuje in opešuje najobčutljivejšo kožo. Uporabljajte vedno PALMOLIVE za kopianje in celo vaše telo bo ovažalo mladostno ljubkost.



KOMAD SAMO DIN. 7.-



Strokovno zastopstvo najboljših svetovnih znamk:

RUDOLF HROVAT Zagreb, Ilca 49.

Obiščite nas na velesejmu v Zagrebu, od 26. 8. do 4. 9. Ob tej priliki nudimo izreden popust!

MOŠKI

Pri spolni nesposobnosti. Pri spolni slabosti poskusite hormonske ptable

„HORMO-SEKS“

Dobivajo se v vseh lekarnah. — 30 pilul din 84.—, 100 pilul din 217.—, 300 pilul din 560.—. Po pošti diskretno razpošilja

LEKARNA BAHOVEC Ljubljana

Glavno skladišče: Farm. kem. laboratorij »VIS-VIT« — Zagreb — Langov trg 3. Ogl. reg. S. br. 5846-39.

„O-Ke“ pravi American kadar se počuti popolnoma sigurnega



Oglasi v »Jutru« imajo vedno največji uspeh!

ZA ŠOLO

125:	75:
150:	31:
65:	85:
110:	30:



Leke

CELULOIDNE SČITE ZA VRATA

CELULOID V PLOSCAH naročite pri **F. Zrnec** Ljubljana, Kopitarjeva ul. 1

»SEKIRAJTE V »JUTRU«.

Obiščite naše Primorje!

Sušak

izhodna točka za vse kraje na Jadranu. Ugodno bivališče v vsakem letnem času. Informacije: Gradski turistični ured

Rab

čaroben otok na hrvatskem Jadranu. Idealno morsko kopalnišče-letovišče. Informacije: Turistični odbor

Uspešno oglaševanje le v »Jutru«!

Šest zlatih angelov

Roman 18

Martin ni odgovoril. »Najbrže mi nečete povedati svojega mnenja, ker sem se večeraj nekam zavzeto izrazil o tem, da je stric ravnal z vami zaupno kakor s svojcem? — Nu, danes to razumem, saj mi je marsikaj namignil o vas, in razen tega ste bistra glava. Ker imava oba namen, dognati, kdo je ustrelil strica, je vendar samoumevno, da sodelujeva?«

»Da, vsi razen gospodične Elize Durante, ki jo je snoči gospod Ravenna na izrečno željo vašega strica privedel s seboj. Gospod Leggett mu je telefoniral zastran tega, ko je zvedel, da pridete — mislim si torej, da jo je povabil zaradi vas.«

»Naročite svojega detektiva za pozneje,« je rekel Martinu, in ko je stal kmalu nato pod prho, se je zalotil, da paje. — Ko je ob vrodu v park stopil iz taksija, je Leslie Carton že hodila sem ter tja in ga čakala. Bila je v lahkem rjastorjajem kostumu z nečim šifonastim, bledovišnjem, kakor sapica nežnim okrog vratu; na koketnem klobučku ji je nihalo pero, ki se je zdela, da živi svoje posebno življenje. Ryderja je obšlo, kakor da ni še nikoli videl takega krasnega jutra, brnenje avtomobilov, ki so žvigali po širokem drevoredu gor in dol, se mu je zdelo slajše od ihtenja violin — takisto mu je bilo, kakor da bi stopil iz temne, mrzle zimske noči v slavnostno razsvetljeno, dobrodejno pregreto dvorano.

»Morala bi bila vašega strica nekaj vprašati, nekaj zelo važnega zame. Ko je torej večerja minila in se je družba razšla po prostorih, sem hotela stopiti k njemu v njegovo delovno sobo. Ko sem se približala vratom, sem začula čuden ropot — podobno, kakor da bi nekdo zaloputnil debelo poslovno knjigo. Na misel mi je prišlo, da je soba zelo neprepustljiva za zvok, da mora biti po tem takem nekaj drugega, nemara strel. Zato sem stekla po stopnicah na vrh, kajti vedela sem, da je iz neke sobe v gornjem nadstropju moči pogledati v delovno sobo. In res sem skozi okno razločila moža, ki je ležal na tleh, in drugega, ki se je sklanjal čezenj — na žalost pa od nobenega nisem videla glave. Seveda sem se na smrt prestrašila; stekla sem nazaj, in v tem sem vas srečala na stopnicah. Bala sem se, da ne bi — če bi vam omenila, kar sem bila pravkar videla — Obmolnila je.

TUDI ZA SEZONO 1940

PHILIPS

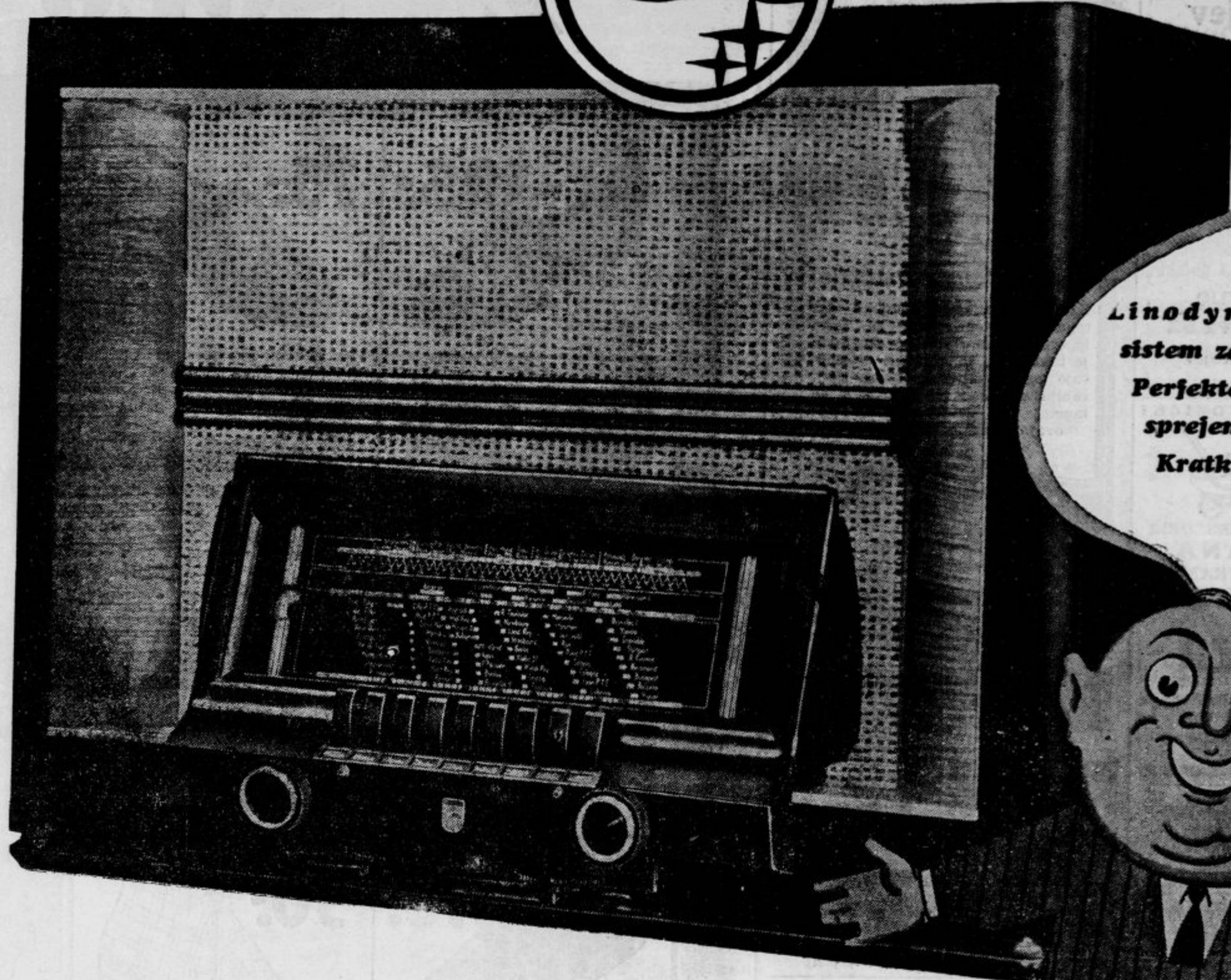
Ta znamka prinaša najboljše sprejemnike

NOVA PHILIPS



SERIJA

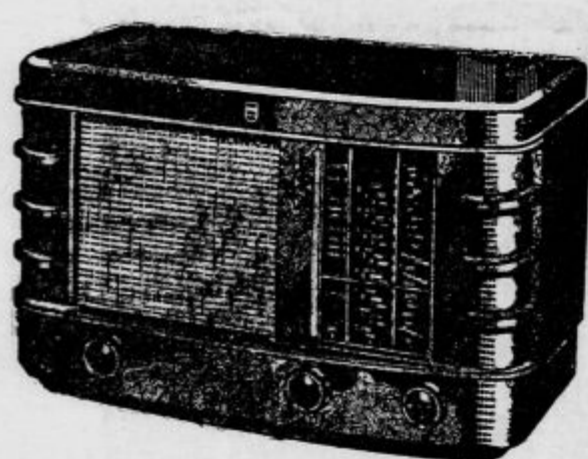
Donaja najboljše, kar nudi nova sezona. PHILIPS nima tekmeča!



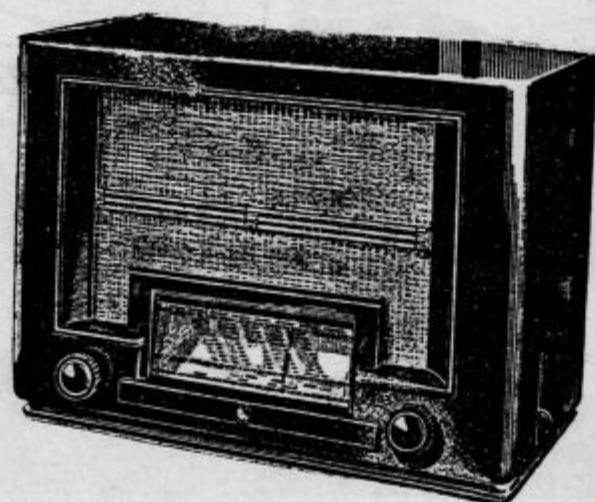
Linodyne avtomatski sistem za uravnavanje!
 Perfekten zvok. Boljši sprejem kratkih valov.
 Kratki valovi že od 13 m

Tipa 855

Idealni sprejemnik za avtomatsko uravnavanje. Sprejem ameriških postaj podnevi!

**Tipa 206**

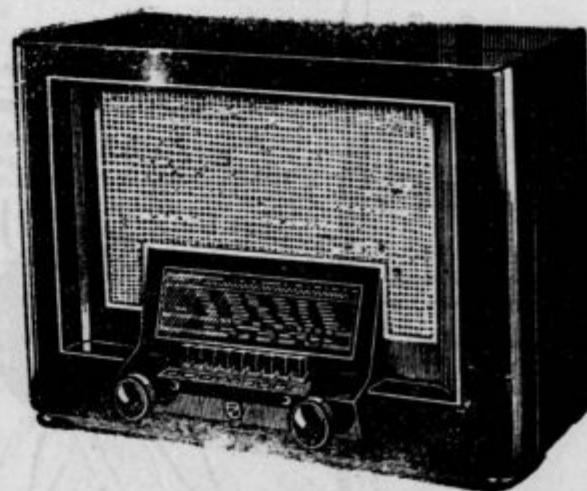
Mali super s 3—1 cevmi — zelo selektiven, izreden zvok, kombinirane cevi.

**Tipa 480**

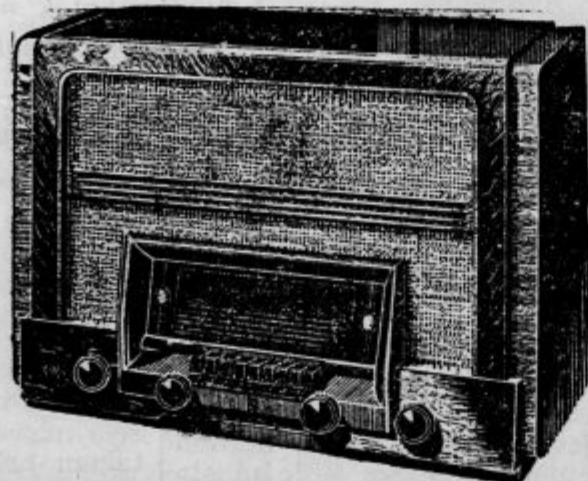
Čeprav zelo poceni, ima popolnoma verno reprodukcijo, zahvaljujoč nizko frekvenčni reakciji. - Kratki valovi že od 13.8 m. Lahko izmenljiva zlata skala.

Tipa 680

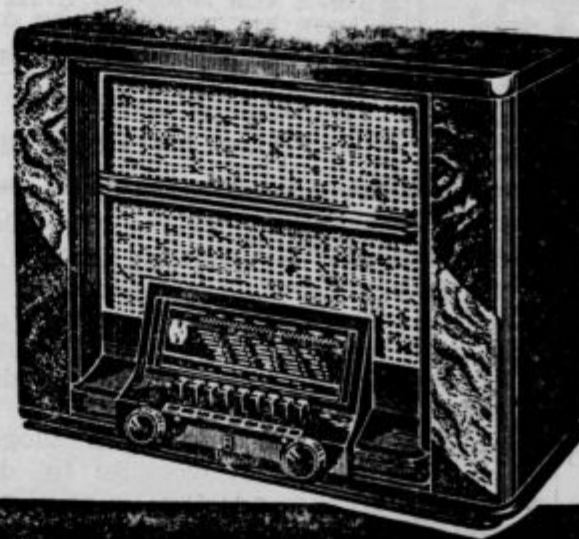
Krona uspehov moderne radiofonije. Čeprav cenen, ima sprejemnik 9 tipk in avtomatsko prestavljanje valovnih področij. Kombinirane cevi (tri cevi v eni).

**Tipa 735**

Krona uspehov moderne radiofonije, avtomatsko uravnavanje, velika občutljivost in selektivnost. Kombinirane Philips »Miniwatt« cevi.

**Tipa 855**

Idealni sprejemnik za avtomatsko uravnavanje. — Sprejem ameriških postaj podnevi.



PHILIPS

je pripravil presenečenje, ki bo ostalo edinstveno v zgodovini radiofonije. Philips prinaša radioklavir tudi pri cenjenih aparatih, konstruiran po Philipsovem ekskluzivnem linodyne sistemu. Pritisk na gumb in postaja se že javlja! Avtomatsko prestavljanje postaj, a vsaka postaja se lahko naravna na katerokoli tipkol. Toda Philips prinaša še več: zelo nizko frekvenčno reakcijo pri vseh sprejemnikih, s čimer je ponovno izboljšana reprodukcija, novo regulacijo zvoka, kombinirane cevi s tremi funkcijami (3 cevi v eni), dovršen sprejem kratkih valov in razširjena valovna področja.

PHILIPS

SVETOVNA ZNAMKA ZA KVALITETNE SPREJEMNIKE

